

Teoretická diplomová práce

BcA. Václav Němec

Fotojatka

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Opava, 2015

Teoretická diplomová práce

BcA. Václav Němec

Fotojotka

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí práce: doc. Mgr. Václav Podestát

Oponent: MgA. Mgr. Jan Mahr

Slezská univerzita v Opavě

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie
Opava, 2015

Abstrakt:

Historie fotografického festivalu Fotojatka od roku 2007 po současnost.

Klíčová slova: Fotojatka, projekce, kino Kotva České Budějovice, kino Aero Praha, Kino Art Brno, tvůrčí fotografie

Abstract:

History of the festival Fotojatka since 2007 to the present.

Keywords: Fotojatka, projection, cinema Kotva České Budějovice, cinema Aero, Kino Art Brno. create photography

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok 2015/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Václav Němec**

Osobní číslo: **F120991**

Studijní program: **N8204**
Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Název tématu: **T: Fotojatka**

Téma anglicky: **T: Fotojatka**

Zadávací ústav: **Institut tvůrčí fotografie**

Zásady pro vypracování:

Historie fotografického festivalu Fotojatka od roku 2007 po současnost

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Vladimír Birgus, Tereza Vlčková, Kant, Praha 2005

Jiří David, katalog výstava Jana Mahra synthetic, Fotograf studio, Praha, 2006

Jindřich Štreit, Vítkovice, Kant, Praha, 2008

Vedoucí diplomové práce:

doc. Mgr. Václav Podestát

Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání diplomové práce: **26. července 2013**

Termín odevzdání diplomové práce: **27. července 2015**

prof. PhDr. Vladimír Birgus

Vedoucí ústavu

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně za použití literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do Univerzitní knihovny SU v Opavě a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky ITF.

Poděkování:

Děkuji mnohokrát za vedení práce, za konzultace a spoustu cenných rad doc. Mgr. Václavu Podestátovi.

Děkuji Martinu Šálkovi, Milanu Krištůfkovi, Janu Flaškovi za to, že mohu psát o festivalu, kterému pomohli na svět. Dále děkuji Petru Drábkovi, Janu Hodačovi, Zdeňku Rosenthalerovi, Lence Pužmanové, Ondřeji Brynychovi, Jitce Erbenové, Magdaleně Brádáčové za sdílené fotografie a samozřejmě své ženě Květě Němcové za trpělivost, kterou se mnou během mého psaní této práce měla.

Opava, červen 2015

BcA. Václav Němec

OBSAH

1. Úvod	1
2. Proč Fotojatka?	4
3. Organizátoři Fotojatek	7
4. Fotojatka 2007	19
5. Fotojatka 2008	28
6. Fotojatka 2009	44
7. Fotojatka 2010	59
8. Fotojatka 2011	74
9. Fotojatka 2012	90
10. Fotojatka 2013	106
11. Fotojatka 2014	122
12. Anketa s návštěvníky	141
13. Závěr	148
14. Seznam použité literatury a informační prameny	151
15. Jmenný rejstřík	154

foto jotka

festival
tvůrčí fotografie

festival představuje spíčky české a světové tvůrčí
& dokumentární fotografie, jejichž tvorbu
promítá s hudebním doprovodem nejen
na filmové plátna / fotojotka doplňují
fotošlágry, přednášky a velképlánové
projekce na místních exteriéry

ÚVOD

Fotojatka – festival tvůrčí fotografie. Představuje špičky české a světové tvůrčí a dokumentární fotografie, jejichž tvorbu promítá s hudebním doprovodem nejen na filmová plátna. Tak zní definice festivalu, kterou autoři představují tento neobvyklý a úspěšný projekt. Připadá mi neuvěřitelné jak se z lokální přehlídky (původní festival byla ryze českobudějovická záležitost) stala uznávaná a divácky oblíbená akce, která dokázala do České republiky přivést, ať už osobně či ve formě slideshow, řadu hvězd evropské a světové fotografie či špičky české a slovenské fotografie. Z fotografického festivalu **Fotojatka** se za dobu jeho trvání stal fenomén, který již zdaleka přerostl místo vzniku a opakovaně plné sály v Praze a v Brně hovoří o velkém zájmu o tento neobvyklý způsob prezentování fotografie. Obliba byla tak obrovská, že vznikly i tzv. **Ozvěny Fotojatek**, reprízy s výběrem nejzajímavějších slideshow, konající se v městech mimo hlavní projekční osu, tedy České Budějovice – Praha – Brno. O důvod více, proč jsem si vybral **Fotojatka** jako téma pro svoji magisterskou teoretickou práci. Vzhledem k tomu, že jsem stál u zrodu tohoto podniku a byl natolik skeptický a kritický k jeho dalšímu fungování, že jsem se dobrovolně vzdal účasti v organizační struktuře festivalu, je zaručena z mé strany jistá kritičnost a nadhled. Chci zmapovat vznik, jednotlivé ročníky a formou ankety zjistit, zda opravdu **Fotojatka** přilákaly k zájmu o fotografii nové adepty, pro které je sledování festivalové prezentace jen přestupní stanicí k návštěvám galerií či vážnější fotografické tvorbě, jak mi tvrdili při společných debatách organizátoři akce. Či berou-li návštěvníci festivalu jen jako jakési „klipy“ s hezkými obrázky a humorným komentářem moderátorů. Ve své bakalářské práci Fotografické výstavy a galerie v Českých Budějovicích po roce 1989 (2010) jsem se sice o festivalu **Fotojatka** zmínil, ale vzhledem k tomu, že se nejednalo o klasickou formu výstavy, jsem se o něm více nerozepisoval. Vzhledem k tomu, že tato akce patří dle mého názoru k tomu nejkvalitnějšímu, co mohou České Budějovice nabídnout, činím tak tady a zde. Ve své práci budu mapovat jednotlivé ročníky festivalu, a to zejména prezentované autory, jejich fotografické soubory a pokud si budu myslet, že hudební doprovod dává fotografiím jiný rozměr, chci zmínit i jednotlivé skladby či autory hudby. Vzhledem k tomu, že se s organizátory festivalu osobně znám, nechci být ve své práci jimi ovlivněn a informace budu čerpat raději z nezávislých zdrojů. Nechci komentovat zákulisí a pozadí festivalu a spíše než bohubilé angažované projekty, které jsou součástí festivalu (venkovní promítání, divadelní vstupy **Divadla Kvelb**, workshopy Impulzz), se chci zaměřit na to,

co je pro mě osobně na festivalu nejzajímavější, a to na jednotlivé projekce a samotné prezentované umělce.

Organizátoři festivalu, zleva Martin Šálek, spřízněná duše festivalu Lada Vavřina, Milan Krištůfek a Jan Flaška na fotografii jednoho z hostů festivalu v roce 2011, amerického fotografa Billa McCullougha

Jeden ze zakladatelů Fotojatek a v posledních ročnících i moderátor projekcí, českobudějovický amatérský fotograf a učitel Jan Flaška. Fotografie je z roku 2010 z dnes již neexistujícího Kulturního centra Bazilika v Českých Budějovicích.

Na druhém snímku minikatalogy, které se vždy snažili organizátoři nabízet při projekcích.

Projekce Ozvěň Fotojatek na školách a dětské fotografické workshopy pořádané pod hlavičkou festivalu

Fotojotka v ulicích Českých Budějovic

Záběr z workshopu slovenského fotografa Miro Švolíka v českobudějovické Solnici

PROČ FOTOJATKA?

Duchovním otcem audiovizuálního projektu **Fotojatka** je českobudějovický fotograf a biolog **Martin Šálek**. Dlouho v něm dřímал nápad, jak spojit fotografii a hudbu (jako tomu je např. u některých slideshow členů fotografické agentury **Magnum Photos**) a v roce 2007 usoudil, že nastal čas plnit si své sny. Spolu s kolegou z amatérského vysokoškolského fotoklubu **Vývojka Janem Flaškou**, který **Šálek** v té době navštěvoval, oslovili českobudějovického grafika a fotografa **Milana Krištůfka** a organizační tým **Fotojatek** byl na světě. K projektu jsem byl přizván i já. Nejdříve jako autor jedné z projekcí, poté coby spoluorganizátor. Spolupráci na projektu jsem odmítl. Projekt se mi tehdy zdál příliš povrchní, plytký a nevěřil jsem, že by „klipy s obrázky,“ jak jsem jim tehdy pejorativně říkal, přilákaly fotografické laiky k opravdovému zájmu o nekomerční a tvůrčí tvorbu. Spor byl samozřejmě i o název festivalu. Název **Fotojatka** mi připadal příliš prvoplánový a v postní době, kdy festival startoval i nevkusný. Mimochodem název byl trnem v oku i jiným kritikům, ale autoři trvali na svém a myslím, s odstupem času, že udělali dobře. Název je snadno zapamatovatelný a zejména nezaměnitelný a vzhledem k projekcím trvajícím do noci i dokonale výstižný. První rozjezdový ročník v roce 2007 byl ryze českobudějovický, teprve v roce 2008 začala **Fotojatka** expandovat do dalších měst. Zatímco při prvním ročníku působili organizátoři spíše jako zanícení amatéři, v dalších ročnících již působili o poznání profesionálnější dojmem. **Fotojatka** v roce 2007 byla obsazena spíše neznámými amatérskými autory z řad kamarádů a „okořeněna fotografickou celebritou“ **Ibra Ibrahimovičem** (jeho honorář prý tvořil polovinu rozpočtu celého festivalu), v dalších letech již nebylo o známější fotografická jména nouze. Již v roce 2008 se osobně účastnil festivalu proslulý český dokumentarista **Jindřich Štreit**, českobudějovický fotograf **Jan Mahr**, tehdy vycházející hvězda polské fotografie **Rafał Milach** a dnes velmi uznávaný slovenský dokumentarista **Martin Kollar**. Cíle, které si organizátoři v počátcích festivalu stanovili, zůstávají po celou dobu trvání stejné. Cituji tiskovou zprávu, kterou autoři projektu vydali v roce 2008: „*Pořadatelé festivalu chtějí **Fotojatky** divákům představit rozmanité pohledy na svět kolem nás a tím upozornit na důležitost a nenahraditelnost fotografie jako klasického, přitom však stále moderního média. Zároveň by chtěli festivalem dokázat, že i v jihočeské metropoli může vzniknout a proběhnout festival, srovnatelný s akcemi, které jsou dostupné jen v hlavním městě. Přesahem do Brna a Prahy by tak chtěli České Budějovice propagovat jako město otevřené kultuře a netradičním*

nápadům“.(1) Od počátku **Fotojatek** se staly jejich součástí i tzv. venkovní fotoprojekce, kdy pořadatelé promítají autorská slideshow na českobudějovické budovy (např. českobudějovickou dominantu Černou věž), ale i tzv. workshopy Impulzz, kdy amatérští fotografové inspirováni večerním programem, druhý den ráno po projekci fotografují na určitá zadání a své snímky si pak večer ukazují, srovnávají a diskutují nad nimi. V roce 2009 pořadatelé poprvé zařadili do programu i workshop s fotografickou osobností. Prvním, kdo předával zájemcům své zkušenosti, byl švýcarský fotograf **Jean Revillard** a slovenský pedagog a fotograf **Miro Švolík**. Nedílnou součástí festivalu se staly i besedy s autory či hosty. Velmi inspirativní byla v roce 2012 beseda v budějovickém klubu Horká vana s fotografy a pedagogy **Janem Pohribným** a **Tomášem Pospěchem** o různých přístupech fotografování krajiny. Českobudějovickou část **Fotojatek** pak již tradičně doplňovaly akce typu Opékání prasátka na nádvoří budějovického Domu U Beránka, či afterparty s Dj. v kavárně kina Kotva či v hlavním sále dnes již neexistujícího Kulturního centra Bazilika. Od počátku měli organizátoři rozdělené své pravomoce. „Ředitel“ **Martin Šálek** měl na starosti dramaturgii festivalu, shánění sponzorů a partnerů festivalu, **Jan Flaška** vyráběl znělky a byl-li o to požádán i hudební doprovod k fotografiím (což byla většina případů) a staral se o webové stránky festivalu. **Milan Krištůfek** měl na starosti venkovní fotoprojekce, grafickou podobu akce (plakáty a webové stránky). Je neuvěřitelné, že za celé osmileté působení tohoto týmu, došlo mezi aktéry k minimálním sporům. V prvních letech **Fotojatek** se role moderátora hlavního večera zhostili **František Weyda**, s noblesou sobě vlastní, českobudějovický fotograf **Petr Hasal** a pedagog Slezské univerzity v Opavě a Institutu tvůrčí fotografie **Jiří Siostrzonek**. V dalších ročnících již večerní projekce uváděl svým osobitým a nezaměnitelným humorem **Jan Flaška** a někdy **Jakub „Lada“ Vavřina**. Na organizaci se podílela také **Bára Čepičková**.

(1) Tisková zpráva festivalu Fotojatka 2008, <http://www.photorevue.com/phprs/view.php?navez-clanku=fotograficky-festival-fotojatka&cisloclanku=2008030006>

Záběry z promítání fotografií na českobudějovickou dominantu Černou věž.
Na snímcích fotografie Jana Flašky (vlevo) a Terezy Vlčkové (vpravo)

Fotografie z projekce v českobudějovickém kině Kotva (2011)

Záběry z promítání projekcí na zdi českobudějovických domů

ORGANIZÁTOŘI FOTOJATEK

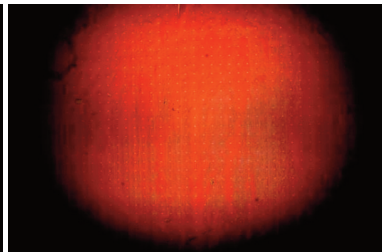
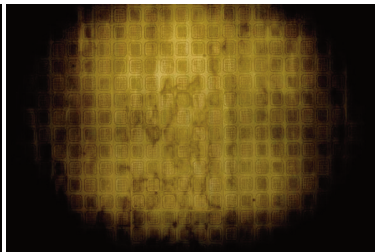
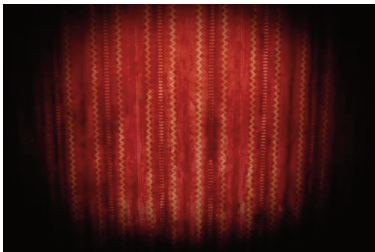
Organizátoři Fotojatek: zleva Milan Křišťůfek, Jan Flaška a Martin Šálek (2010)

Ing. Martin Šálek, Ph.D. (*1981) byl otcem myšlenky audiovizuálního festivalu a v trojlístku organizátorů zaujímal místo, nadneseně řečeno, ředitele festivalu. Jinými slovy měl na starosti organizační stránku festivalu, domlouvání termínů hlavních projekcí (České Budějovice – Brno – Praha) i tzv. **Ozvěň Fotojatek**. V letech 1995–1999 vystudoval a zakončil maturitní zkouškou SOŠ pro ochranu a tvorbu životního prostředí ve Veselí nad Lužnicí. Vysokoškolské studium započal na Jihočeské univerzitě, Zemědělské fakultě v Českých Budějovicích v roce 1999. Nyní působí v postdoktorandské pozici na Ústavu biologie obratlovců při Akademii věd v Brně a v Ústavu systémové biologie a ekologie při Akademii věd v Českých Budějovicích. Je autorem řady vědeckých publikací. Jeho zaměřením je Ekologie ptáků a savců. V roce 2009 byl přijat ke kombinovanému studiu na Institut tvůrčí fotografie při Slezské univerzitě, který však jak sám tvrdí, z nedostatku motivace a času opustil. Na fotografii však v žádném případě nezanevřel. Díky své práci vědeckého pracovníka navštěvoval formou vědeckých stáží spoustu exo-

tických zemí, kde fotografoval život místních obyvatel. Nezaměřuje se ale na fotografování běžných turistických motivů, jeho snímky jsou hlubokou sondou do života jednotlivých zemí. Později navštěvuje země jako Arménie, Kurdistan a Gruzie, již s fotografickým záměrem. Ve své fotografické tvorbě se věnuje černobílému, barevnému subjektivnímu a sociálnímu dokumentu, ale i výtvarné a experimentální fotografii. Díky své šťastné empatické povaze dokáže proniknout mezi velmi uzavřené komunity. Jeden z jeho fotografických dokumentárních cyklů (Jako králové) pojednává o dětech žijících v kanálech ukrajinské Oděsy, jiný (Dominikánky) o jeptiškách v Dominikánském klášteře, další (Lovci raků) o lovcích raků v Arménii. Jeho oblíbenou fotografickou destinací je Balkán (přítelkyně je Chorvatka), ale i pro běžného smrtníka nedostupné krajiny východní Asie (Írán). Velmi osobitý je jeho barevný cyklus Tapetárium, kdy v bývalém vojenském prostoru Ralsko, který byl léta využíván pro cvičení a manévry různých armád včetně nacistů, Československé lidové armády a od 50. let i armády sovětské, fotografoval tapety opuštěných vojenských ubikací. V jeho snímcích se objevují tapety, které se pohybují od minimalistických vzorů vhodných spíše pro výzdobu hodinových hotelů až po složitější motivy, které by mohly klidně zaujmout i na stěně renesančního záměčku. Podobný soubor Ticho, ale z ruin pavlačové zástavby starého Žižkova, nasnímal v 70. a 80. letech minulého století fotograf **Dušan Šimánek**. Dlouhodobým **Šálkovým** tvůrčím počinem je jeho série Černá poezie rytmu měst, zaobírající se fenoménem města, ale i jeho fotografický deník ze zemí bývalé Jugoslávie pojmenovaný Roadtrip Balcan. Na pomezí subjektivního a sociálního dokumentu jsou **Šálkovy** kolekce z Keňi, série Cikánský pohřeb, Czechtek či Fragmenty z vesnického života Armenia-Georgia. **Martin Šálek** své fotografie představil na výstavách v Galerii Nahoře (Fotografické epizody, 2007), v literární kavárně Galerie Měsíc ve dne a kině Kotva (Persia, 2007) v Českých Budějovicích. V Kotvě a na fotografickém festivalu Fotokošť v Hodoníně pak představil soubor Tapetárium (2010). V roce 2007 se jeho fotografie staly součástí putovní výstavy sociální fotografie Revers (České Budějovice, Třeboň, Prachatice), kde vystavoval společně s **Jindřichem Štreitem**, **Karlem Cudlínem**, **Tomki Němcem** či **Františkem Dostálem** ad. V roce 2009 vystavoval v Ratíškovcích v Galerii **Cyrila Gajdika** svůj barevný cyklus z Keňi v projektu 4 tóny fotografie hodonínského fotografa **Petra Drábka**, spolu s **Vojtěchem Slámou**, **Václavem Němcem** a **Janem Vermouzkem**. **Martin Šálek** je neúnavným motorem týmu **Fotojatek** a bez jeho nadšení a vytrvalosti by nemohl tento festival vůbec existovat.

Na prvním snímku je Martin Šálek na Fotojatkách v roce 2008 v kině Kotva v Českých Budějovicích s fotografem a moderátorem Petrem Hasalem. Fotografie z cyklu Stíny nad Ukrajinou (2007)

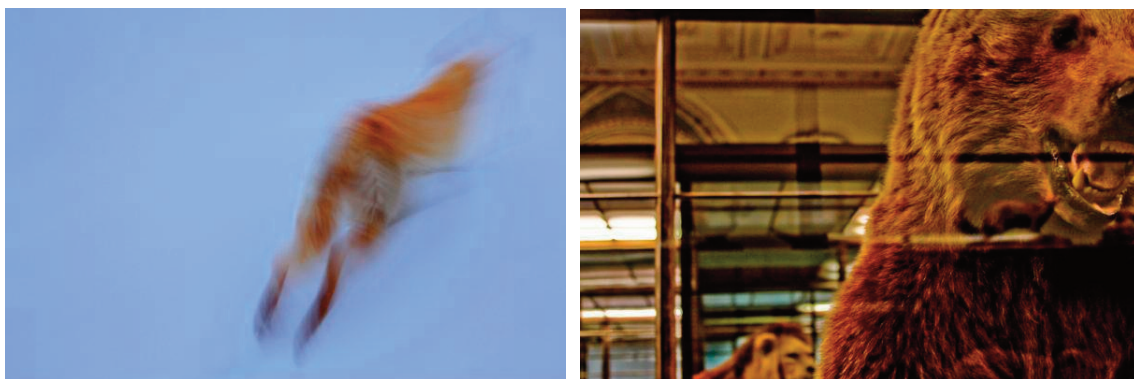
Martin Šálek, Tapetárium (2010)

Martin Šálek, vlevo Road trip Balcan, vpravo Dominikánky

Martin Šálek, Portrait madness

Martin Šálek, vlevo Pod vlivem, vpravo Wildlife

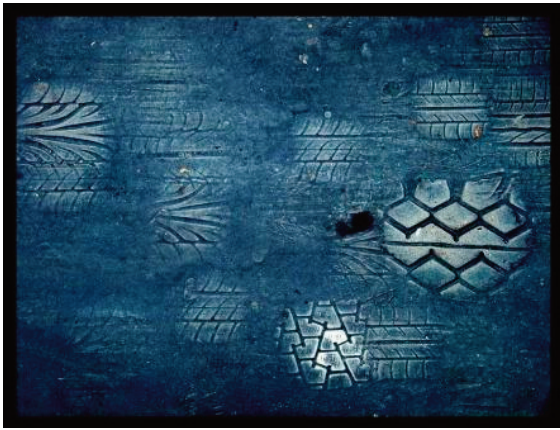
Mgr. Jan Flaška (*1976). Učitel na gymnáziu, grafik, počítačový mág, dle svých slov odborník nejen na polskou a jinou elektronickou hudbu 80. let, fejetonista Deníků Bohemia, blogger týdeníku Respekt, redaktor česko-budějovické kulturní revue Sem-tam, neúnavný propagátor skandinávské kinematografie a organizátor filmových večerů Zavařená promítačka v česko-budějovickém klubu Kredance, amatérský fotograf, dramaturg a moderátor literárních večerů „Literární šleh“ ve studentském univerzitním divadle SUD v Českých Budějovicích (jeho hosty byli mimo jiné spisovatelé **Petra Soukupová**, **Jaroslav Rudiš**, **Petr Šabach**, **Jiří Hájíček**, **Jiří Dědeček**), festivalu jihočeských fotografů Jihočeský výlov a spoluautor fotografického projektu **Fotojotka**. **Jan Flaška** je nepřehlédnutelná postava česko-budějovické kulturní scény. Vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (angličtina, výpočetní technika a pedagogika), profesí je gymnazijní učitel (České reálné gymnázium České Budějovice) a příležitostný grafik. V týmu **Fotojatek** má, jak sám s nadsázkou říká, roli „mluvky“. Od roku 2009 se stal hlavním moderátorem fotojatečkových večerních projekcí. Jeho humorné vstupy a předěly mezi jednotlivými projekcemi jsou vždy spojeny s velkým očekáváním publika a s trochou nadsázky podezřívám některé diváky, že spíše než na fotografie „chodí na **Jana Flašku**“. Kromě funkce moderátora má ve fotojatečném týmu úlohu tiskového mluvčí a výrobce hudebních doprovodů k promítaným slideshow. Někteří autoři mají jasnou představu jakou hudební podobu by měla mít jejich prezentace, jiní nechávají právě na **Flaškovi** výběr hudby ke svým audiovizuálním projekcím. Zajímavý byl výběr britského fotografa **Nilse Jorgensena**, který si z několika **Flaškových** návrhů ve finále zapůjčil skladbu **Ivana Mládka**. Nepře-

hlédnutelná je i fotografická činnost **Jana Flašky**. Je dlouholetým členem studentského amatérského fotoklubu **Vývojka** a nadšeným fotografem, který mezi své největší úspěchy počítá dvě vítězství a jedno třetí místo ve studentské fotografické soutěži **Fotouniverziáda**, jejíž pořadatelem je právě Vývojka. Považuje se spíše za fotografa amatéra a rád svá dílka shazuje. Sám sebe charakterizuje v tiskové zprávě pro výstavu Krásy českého venkova (2009, kino Kotva v České Budějovice) asi takto: „*Na rozdíl od svých kolegů autor ke svým diletantským pokusům využívá již léta téměř výhradně kapesních fotoaparátů, nastavených na automatický režim, protože si nepotřebuje velikostí přístroje a objektivů nic kompenzovat. O pojmech jako světelnost, clona, závěrka, ohnisková vzdálenost apod. již slyšel, ale domnívá se, že jsou to věci, které jsou zabudovány výhradně ve velkých a těžkých přístrojích, které je příliš vysilující tahat po hřbitovech, smetištích, městech, hypermarketech a jiných jeho oblíbených tématech. Jeho digitální zrcadlovka, kterou získal omylem, mu proto doma slouží jako zarážka ve dveřích*“.(2) Působivý je jeho dlouhodobý cyklus Hyper Super (nenápadný půvab Hypermarketů) či Krásy českého venkova. Má za sebou řadu společných výstav s fotoklubem **Vývojka**, svoji fotografii z cyklu Hyper Super vystavil i v rámci prvního ročníku fotografické přehlídky Jihočeský výlov. Vystavoval v literární kavárně Galerie Měsíc ve dne **Elišky Štěpánové** a **Františka Nárovce** v Českých Budějovicích, v kině Kotva a Café Galerii tamtéž.

Na prvním snímku Jan Flaška moderuje Literární šleh v divadle SUD, na druhé fotografii je Flaška zachycen na fotofestivalu Jihočeský výlov (2010)

(2) Flaška, Jan: Tisková zpráva k výstavě Krásy českého venkova, kino Kotva, České Budějovice, 2009.

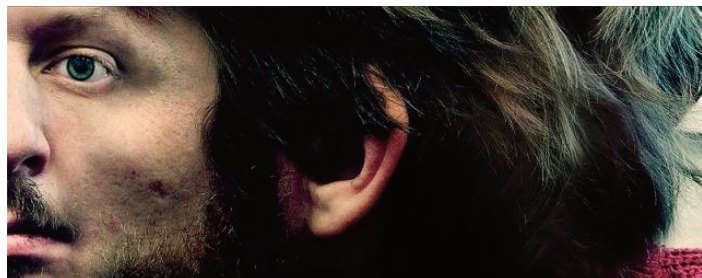
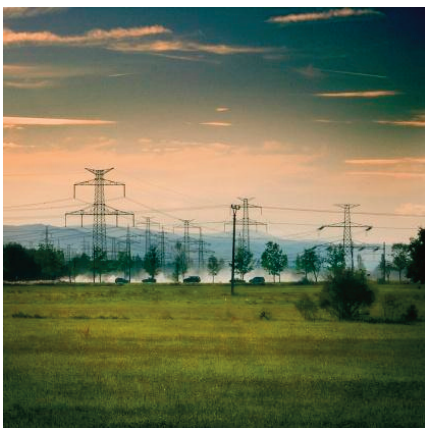
Jan Flaška, Pocta Vladimíru Boudníkovi alias cyklus Procházka Krajinskou ulicí,
druhá fotografie je z cyklu Hyper Super

Jan Flaška, Krásy českého venkova

Jan Flaška, Doma a z cyklu Město, kde by chtěl žít každý

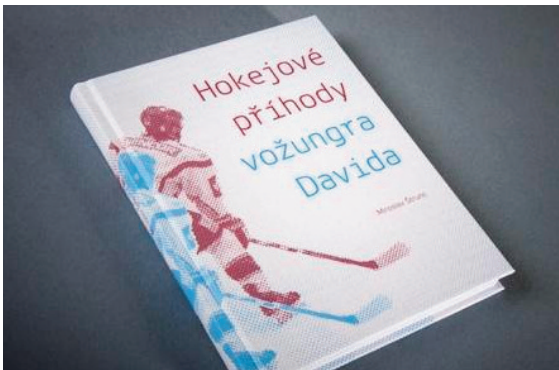
Jan Flaška, Doma a z cyklu Město, kde by chtěl žít každý a Autoportrét

BcA. Milan Krištůfek (*1978). Třetím neméně důležitým subjektem v trojlístku organizátorů **Fotojatek** je fotograf, grafik a příležitostní herec (**Divadlo Kvelb**) **Milan Krištůfek**. Původním povoláním je instalatér (poté dlouhá léta pracoval jako čajový mistr v českobudějovické Dobré čajovně), ale touha po kreativní činnosti ho zavedla až ke studiu na Institutu digitálních médií a svému současnému zaměstnání. Pracuje jako grafik na volné noze. Grafické a designové studio **Pintos**, jehož je **Krištůfek** majitelem a zároveň jediným zaměstnancem se zabývá tvorbou grafických piktogramů a návrhů na knižní a reklamní produkci. Ve svém oboru dosáhl již určitých úspěchů a je vyhledávaným odborníkem. V současné době je studentem magisterského programu Institutu tvůrčí fotografie při Slezské univerzitě v Opavě. V sestavě tvůrců **Fotojatek** zaujímá místo ekonoma a grafika, který určuje vizuální podobu plakátů a dalších propagačních tiskovin včetně celkového designu festivalu. Byl kurátorem a dramaturgem výstav v dnes již neexistující galerii Dobré čajovny v Českých Budějovicích. Vystavoval zde velmi zajímavé tvůrce, většinou z řad fotografů, ale i výtvarníků. Své fotografie zde prezentovali např. studenti ITF v Opavě **Tomáš Chadim**, **Branislav Štěpánek**, **Lenka Bláhová**, slovenská autorka **Dominika Jackuliaková** či polský student Institutu tvůrčí fotografie **Mateusz Torbus** ad. **Milan Krištůfek** je snad jediným výrazným úspěšným absolventem českobudějovického ateliéru **Fotografické oko**, který v letech 1996–2002 pod hlavičkou protidrogového centra pro mládež **Rubicon** vznikl při Městských kulturních domech v Českých Budějovicích. Dle slov samotného **Krištůfka** mu spolupráce s lektorem, v té době studentem ITF v Opavě **Davidem Boukalem** hodně dala a zejména díky jí se začal o médium fotografie zajímat hlouběji. Ve své volné tvorbě se zaměřuje na oblast fotografie, která inklinuje ke konceptuální a manipulované fotografii. Asi nejvýraznějším **Krištůfkovým** cyklem je soubor PVC Natura (2011), na kterém pracuje v pozměněné podobě dodnes (Natura Universum). Jeho instalace Zen (2010) ozdobila Galerii Měsíc ve dne při výstavě Studenti, absolventi a pedagogové ITF z jižních Čech, která se konala v rámci festivalu Jihočeský výlov a byla dle mého skromného názoru jednou z nejzajímavějších prezentací celé výstavy. **Milan Krištůfek** se zúčastnil řady výstav po celé České republice včetně Fotografického festivalu Uničov mezi filmem a fotografií (2011), kde vystavoval spolu s **Kateřinou Držkovou**, **Lukášem Jasanským** a **Martinem Polákem**, **Michalem Kalhousem**, **Lenkou Sedláčkovou**, **Martinem Tůmou**, **Jakubem Skokanem** a **Branislavem Štěpánkem**. V roce 2012 se prezentoval díky nadstandardním vztahům italského studenta opavského ITF **Marca Ceccaroniho** s uměleckou školou Libera Accademia di Belle Arti di Brescia, spolu se studenty ITF

v Opavě **Petrem Drábkem**, **Kubou Kožialem** a pedagogem **Janem Pohribným** na výstavě „Lorem ipsum“ v českém centru Miláně. V roce 2014 vystavoval svůj projekt Natura Universum na projektu OFF festivalu v Bratislavě a v roce 2015 stejný soubor v Priestoru, platformě současného umenia v Lučenci.

Zleva Milan Křišťufek v českobudějovickém klubu Horká Vana při Jihočeském výlovu (2010) a coby autor plakátu a katalogu Fotojatek 2012

Ukázka z grafické tvorby Milana Křišťufka

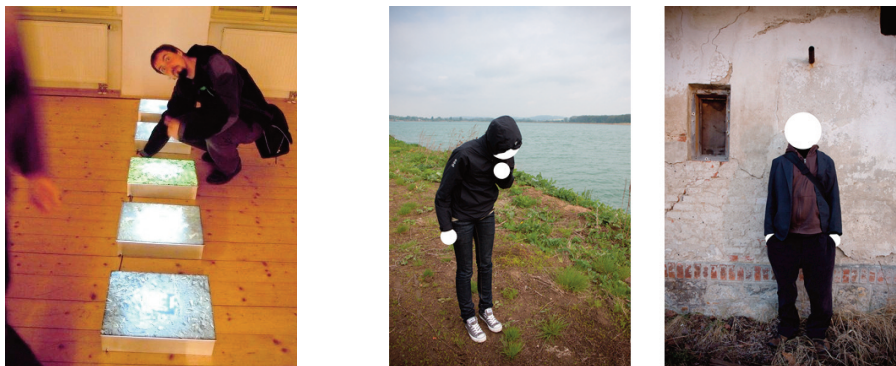
Milan Křišťufek, PVC Natura (2011)

Milan Krištůfek, PVC Natura (2011) v kavárně kina Kotva (2011)

Milan Krištůfek, Natura Univesum (2012)

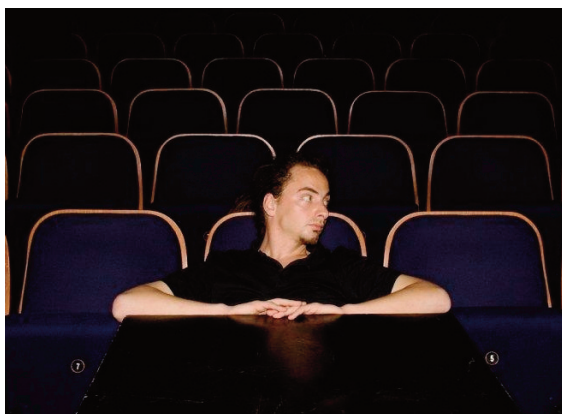

Krištůfkova instalace Zen v Galerii měsíc ve dne při Jihočeském výlovu (2010). Cyklus Kdokoli (2012)

Expozice Milana Krištůfka na výstavě ITF v Opavě Interpretace aktu v Opavském Domě umění (2012), s návštěvníky vernisáže a katalogem na téže akci. Krištůfek stojí druhý zprava

Tým **Fotojatek** ještě doplňuje občasný spíkr **Jakub „Lada“ Vavřina**, herec **Divadla Kvelb** a majitel Dobré čajovny v Českých Budějovicích, která je zároveň partnerem festivalu a vedle již zmíněných moderátorů **Weydy**, **Hasala** a **Siostrzonka** i producentka **Barbora Čepičková**. Výběr autorů na festival probíhá způsobem, kdy každý z organizátorů navrhne jméno autora a teprve, je-li schváleno všemi zainteresovanými, je autor přizván k účasti. Nesouhlasí-li jeden z členů, fotograf není zařazen do programu. Můžu-li pořadatelům **Fotojatek** něco vytknout, tak snad určitý populismus směrem k festivalovému publiku, kdy ze sebe záměrně dělají ignoranty a představují se v roli biologa, učitele a instalatéra (ve své podstatě jimi opravdu jsou), které svět umění a fotografie míjí (samozřejmě vím, že je to nadsázka a určitý způsob humoru, ale...). Při tom, opak je pravdou. Všichni tři se v oboru velmi dobře orientují a erudovaný výběr autorů a kvalitní dramaturgie festivalu hovoří za vše. Veselé oblečky a žertovné doplňky organizátorů patří k festivalu a vytváří jakýsi kolorit, které si „fotojatekové“ publikum oblíbilo a stalo se již běžným festivalovým folklórem. Nutno podotknout, že pořadatelé jsou v této oblasti velmi vynalézaví.

Otec myšlenky festivalu Martin Šálek a moderátor Jan Flaška

Na fotografii vlevo je Jakub „Lada“ Vavřina a Jan Flaška, na druhém snímku je zleva Barbora Čepičková, Milan Krištůfek, Jan Flaška a Martin Šálek při loučení s publikem v brněnském Artkině v roce 2010

Diváci Fotojatek v Artkině v Brně v roce 2014

Plakát k Fotojatkám v roce 2013 a tiskoviny k festivalu roku 2014

Fotojotka v ulicích Českých Budějovic v roce 2013

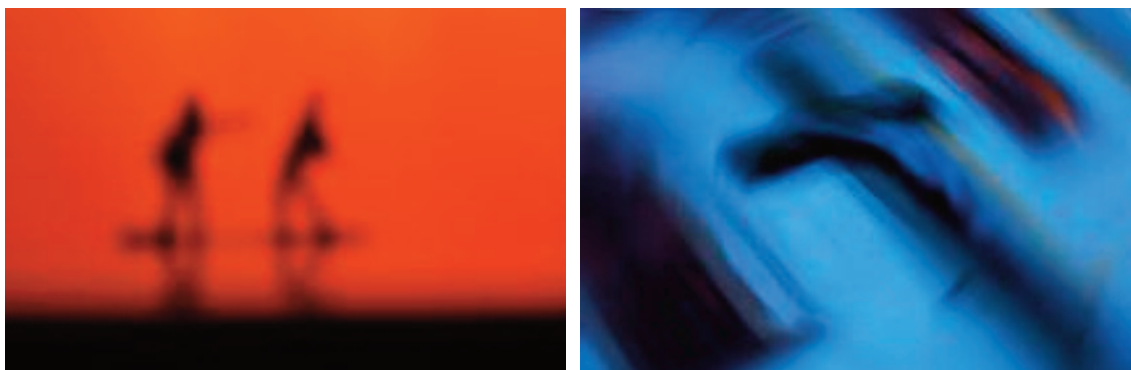

Českobudějovické kino Kotva v době konání Fotojatek 2013

FOTOJATKA 2007

První ročník fotografického festivalu **Fotojatka** (20. 4. 2007) sice nesl ve svém podtitulu název první českobudějovická (**Fotojatka**), ale již v té době měli organizátoři jasno, že pokud bude akce úspěšná, chtějí expandovat do dalších měst České republiky. Pořadatelé přizvali na pilotní ročník fotografy z řad českobudějovických tvůrců (jenom členů fotoklubu **Vývojka** bylo pozváno šest) a jako hlavní tahák festivalu, dokumentaristu **Ibru Ibrahimi-moviče**. Akce se konala v českobudějovickém kině Kotva a součástí byly i dvě klasické výstavy ve foyer a kavárně kina. V kavárně představil své fotografie z cyklu Z luhů a hájů jeden z pořadatelů **Milan Křišťůfek**. V předsálí kina vystavoval soubor Stíny nad Ukrajinou z prostředí dětských HIV center a dětských domovů druhý z organizátorů **Martin Šálek** společně s **Janem Sakařem**. Již od prvních **Fotojatek** sázeli organizátoři na svérázný humor svých moderátorů, který lehce nadneseno oscilloval mezi **Divadlem Jára Cimrmana** a **Luděkem Sobotou**. Moderátorem první přehlídky byl zemitý budějovický biolog, vědec a fotograf **František Weyda**. Nejen, že se objevil v řeznické haleně (evokace k názvu festivalu) a zmijovce na hlavním plakátu, ale v řeznických proprietách spolukomentoval spolu s „ředitelem“ festivalu **Martinem Šálkem** i hlavní večerní program. V kavárně kina, na plátno, které slouží k propagaci filmů, pak promítali své fotografie návštěvníci z řad veřejnosti, kteří si přinesli svá díla v digitální podobě na svých nosičích. V 18 hodin proběhla krátká neformální vernisáž výstavy Stíny nad Ukrajinou a v 18.30 již první projekcí začal festival. V této chvíli ještě nikdo netušil jak divácky úspěšný počín se organizátorům podařil.

Povoláním restauratér a opravář varhan, amatérský fotograf **Michal Duda** (*1973) představil cyklus Abstraktní fotostimulace. Formální změť pocitů a barev, která dle slov samotného autora nemá žádný hlubší význam a nechává vše na divákově fantazii. Některé světelné situace autor vyvolal uměle, jiné jsou dílem náhody a momentální situace. Ve své volné tvorbě se věnuje glamour fotografii, módní fotce, portrétu, občas i dokumentu a reportáži. Ve svém ateliéru se věnuje i komerční a produktové fotografii, je členem fotoklubu **Vývojka**.

Michal Duda, Abstraktní fotostimulace

Českobudějovický fotograf **Jan Tabery** (*1974) je absolventem Institutu tvůrčí fotografie v Opavě. Prezentoval se svým cyklem *Dům o tisíci patrech*. *Průřez osmi lety černobílé fotografické tvorby nazvaný „Dům o tisíci patrech“ podle dosud nikdy veřejně prezentovaných fotografií vytvořených jako ilustrace stejnojmenné knihy Jiřího Weisse. V tomto průřezu uvidíte nejen mužské akty kombinované s luminografií a fotogramy, psychologicky orientované portrétní fotografie uspořádané do diptychů, tiptychů nebo fotoeseje, inscenované výtvarné fotografie, ale také dokumentární fotografie zejména z prostředí skateboardingu* (3), charakterizoval svoji kolekci. Slideshow doprovázela zneklidňující hudba funk/hardcoreové americké formace **Primus** a hudebního „chameleona“, amerického multiinstrumentalisty, zpěváka a skladatele **Becka**. Stejně jako **Beck** míchá hudební žánry, míchal fotografické žánry i **Jan Tabery**. Výsledkem byl překvapivě celistvý a uhrančivý soubor. Myslím, že jeho prezentace byla jedním z vrcholů festivalu. Některé fotografie z tohoto souboru, i když tvrdí opak, **Jan Tabery** použil již dříve v jedné z nejuspěšnějších výstav v kontextu českobudějovické fotografické scény, kterou byl za účasti budějovických fotografů **Davida Boukala**, **Milana Kníže**, **Jana Mahra**, **Míny Mládkové** a **Jakuba Laudy** projekt Asociace fotografů České republiky *Portrét* (Galerie Pod kamennou žábou, 1999), některé se objevily v pozdějším projektu **Pavla Máry** *Interpretace aktu* studentů ITF (*Dům umění Opava a Galerie divadla Myron Ostrava*, 2012).

(3) Tabery, Jan, Tisková zpráva Fotojatka, České Budějovice, 2007.

Jan Tabery, Dům o tisíci patrech

Mladý budějovický fotograf, člen **Fotoklubu Vývojka Martin Krajiček** (*1983) uvedl na **Fotojatkách** cestovatelskou sérii Hory Černé Hory. Krajinářské fotografie z oblasti Durmitoru, Prokletých hor, pohoří Beljasic a Komovi nepřekročily běžný standard cestovatelských diashow, např. specialistů na tuto disciplínu **Leoše Šimánka** či **Martina Loewa**. **Martin Krajiček** v době projekce studoval hydrobiologii na přírodovědecké fakultě v Praze a fotografii se věnoval jako amatér. V současnosti již jeho fotografie působí mnohem vyzráleji. Nadále se věnuje cestovatelskému promítání.

Fotografie z promítání prezentace Martina Krajička Hory Černé Hory

Syrovým fotografickým cyklem Dětské domovy Ukrajiny se na festivalu představil fotograf, v současnosti student ITF v Opavě **Jan Sakař** (*1979) Sociální dokument o nelehkém životě dětí v ukrajinských dětských domovech. Obrazy plné bezvýchodnosti a bolesti. Některé fotografie z tohoto

cyklu autor představil spolu s **Martinem Šálkem** i na výstavě, která proběhla ve foyer kina.

Jan Sakař, Dětské domovy Ukrajiny

Téměř jako v pohádce Karla Čapka Jak si Pejsek s kočičkou dělali dort k svátku, si museli připadat návštěvníci festivalu. Organizátoři festivalu totiž střídali dramatické projekce s těmi méně emotivními a tak „drsný“ cyklus z prostředí dětského domova vystřídal vtipný soubor **Jana Flašky** (*1976) *Hypermarketing / Nově zavřeno*. **Flaška** je velmi všímavý a bystrý fotograf a pikanterie a různé bizarnosti, které nás obklopují, zaznamenává na svůj malý fotoaparát.

Jan Flaška, *Hypermarketing / Nově zavřeno*

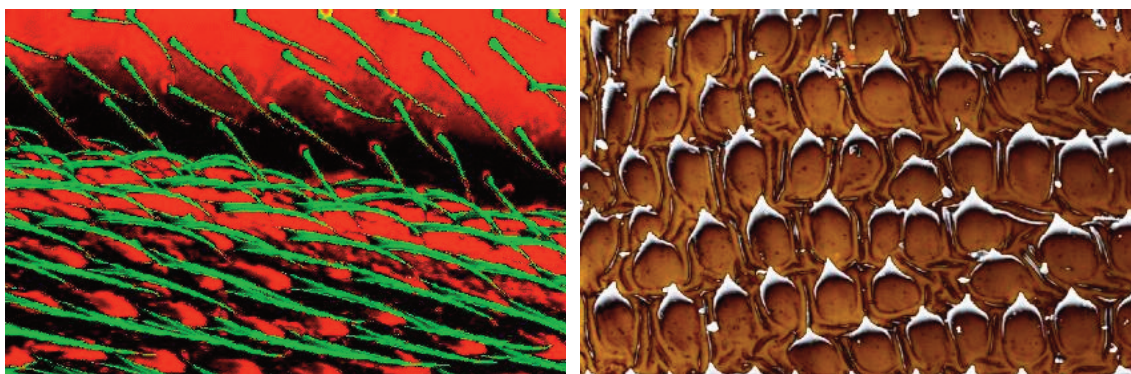
Hlavní hvězdou festivalu byl fotograf, vítěz respektované novinářské soutěže Czech Press Photo (2003), **Ibra Ibrahimovič** (*1967). Představil zde svůj projekt *Střepy severních Čech*, který obsahoval jak fotografie z jeho asi nejznámějšího cyklu *Příběh sedláka Rajtera*, ale i další fotografie dokumentující život severočeských obyvatel, kteří museli ustoupit plánované těžbě hnědého uhlí. *„Severní Čechy jsou mým celoživotním tématem. Jsou mým rodištěm i místem, kde od roku 1991 fotím proměny krajiny, obcí i lidí v rámci projektu Střepy severních Čech. Toto nádherné území od Krušných hor až po České středohoří navždy poznamenalo komunistické drancování bohatých nalezišť hnědého uhlí. Ale i dvě desetiletí po Sametové revoluci zde stále*

probíhá konflikt mezi těžaři a obyvateli obcí na okrajích dolů a není jasné, jaký osud zdejší kraj čeká“ (4), vysvětluje autor své pohnutky, proč se zabývá právě touto tematikou (soubor Bourání Libkovic 1992–1994). I při fotografování pro filmové produkce (filmy Roming a A bude hůř) se pohyboval v krajině severních Čech. Film režiséra **Bohdana Slámy** Štěstí, pro který také **Ibrahimovič** pořizoval fotosky, se odehrával dokonce v domě sedláka Rajtera a rodina Rajterů se v něm objevila ve vedlejších rolích. Autor po své projekci diskutoval o osudech lidí, které dokumentoval.

Ibra Ibrahimovič, Stěpy severních Čech

František Weyda (*1949) je entomologem a pedagogem na Biologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Je jedním ze zakladatelů fotoklubu Vývojka a specializuje se na fotografování z elektronových mikroskopů. Věnuje se spíše vědecké fotografii, ale nijak mu to nebrání prezentovat své fotografie jako umělecká díla. Fotografie **Františka Weydy** zaujaly diváky svoji tvarovou originalitou, plakátovou až abstraktní barevností. Kromě toho, že zde promítal své „mikrosnímky“, originálním způsobem, moderoval celý večer.

František Weyda, snímky Detail žilek na křídle Mouchy domácí a Pravidelné kutikulární struktury na larvě blechy (2007)

(4) <http://www.ibraphoto.net/galerie-sever.html>

Fotograf a organizátor festivalu **Martin Šálek** (*1981) představil dva cykly. Jeden z Íránu, kam zavítal při jedné ze svých vědeckých stáží a druhý z cikánského pohřbu z Rumunska. **Šálkovy** fotografie působí velmi dynamicky i bez hudebního doprovodu. Společně s hudbou dostává **Šálkův** projekt charakter neuvěřitelné vizuální show. Autor, příležitostní Dj., má pro hudbu cit, střídá rytmus a dokáže ji vhodně zkombinovat se svými snímky.

Martin Šálek, Írán a Cikánský pohřeb

Milan Křišťůfek (*1978) svůj projekt *Z luhů a hájů* charakterizuje v tiskové zprávě celkem lakonicky. „*Pohled z žabí perspektivy havěti menší než metr. Nic víc, nic míň.*“ (5) Příjemná nálada, zajímavá práce se světlem a předzvěst autorových pozdějších „natura“ cyklů. (Pvc Natura 2011, Natura Universum 2012).

Milan Křišťůfek, Z luhů a hájů

Severočeský fotograf **Jan Hodač** (*1981) představil své dva barevné dokumentární soubory *Pařížské demonstrace* a *Benátský karneval*, když cyklus z pařížských nepokojů (studenti protestovali za zrušení zákona CPA o podmínkách v zaměstnanosti) byl o poznání kvalitnější, než ten „italský“ z Benátek. Zatímco v souboru *Pařížské demonstrace* autor sestavil neotřelý mix zajímavých portrétů jednotlivých protestujících, vytržených z kontextu

(5) Křišťůfek, Milan: Tisková zpráva, Fotojotka 2007, České Budějovice.

demonstrace, se snímky akčnějšími (i za pomoci pohybové neostrosti). V cyklu Benátský karneval se nevyhnul bolesti cestovatelské fotografie a některé snímky působí přinejmenším banálně.

Jan Hodač, Pařížské demonstrace

Můj přítel Artur se jmenovala černobílá prezentace autora této práce **Václava Němce** (*1965). Na pozadí písně Petra Kalandry Nebeská brána (v originále **Bob Dylan**, Knockin' on Heaven's Door) nechal rozehrát příběh svého kamaráda **Artura Práška**, který v době fotografování žil pět let v obytné dodávce, v prostoru opuštěné cihelny. Sérii miniportrétů nasnímal v letech 2003–2006 při jejich náhodných, ale o to intenzivnějších setkáních.

Václav Němec, Můj přítel Artur 2003–2006

Závěrečnou projekcí festivalu byla série **Martina Šálka** (*1981) Den myslivce aneb pohled do svátku Poslední leče. Jinými slovy jedna z dalších mnoha sond do duše myslivce.

Martin Šálek, Den myslivce, 2007

První ročník festivalu působil nevyváženě, kvalitnější fotografie **Taberyho, Ibrahimoviče** střídaly leckdy amatérsky působící pokusy. Poněkud regionálnější ráz přehlídky omlouvá prvotní nezkušenost organizátorů a pokus vyzkoušet si tento formát fotografické prezentace před diváky. Pozdější směřování **Fotojatek**, které se od počáteční spíše budějovické přehlídky odklonilo, ukázalo, že první ročník byl opravdu jen takovou prubířskou zkouškou. Ostatní ročníky již postrádaly ráz provinční akce a kromě veličin regionální fotografie (**Věra Stuchelová, Jan Mahr**) směřovaly spíše do evropských, ale i světových fotografických vod. Po organizační stránce nelze autorům nic vytknout. Závěrečnou after-party v kavárně kina Kotva okořenil svým uměním hráč na didgeridoo **Daniel Bartoš**. Publikum složené většinou z řad českobudějovických vysokoškoláků bylo nadšeno a vznik tohoto festivalu určitě kvitovalo. Pojítkem, které spojuje tento ročník festivalu s těmi dalšími je specifický humor jak v předělech mezi projekcemi, tak i v samotných slideshow. Rok 2007 se tak stal základním kamenem pro roky příští.

Komentátorská dvojice František Weyda (vlevo) a Martin Šálek (vpravo)

První plakát festivalu z dílny Milana Křišťůfka v kině Kotva

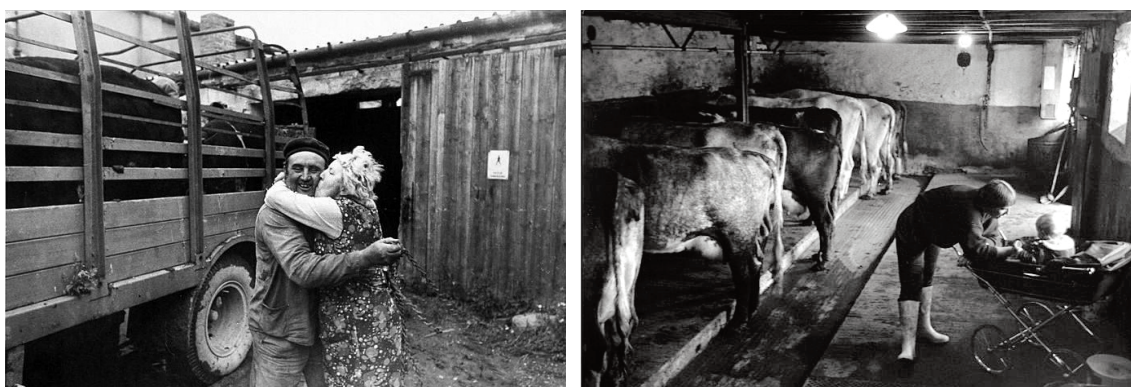

Kavárna kina Kotva v Českých Budějovicích. Na stěnách fotografie Milana Křišťůfka z cyklu Z luhů a hájů, na druhém snímku celkový pohled na kino v době konání Fotojatek.

FOTOJATKA 2008

Jestliže první ročník festivalu **Fotojatka** působil tak trochu jako amatérský pokus o jiné prezentování fotografie, druhý ročník byl již zcela jiný. Stále byl sice kladen důraz na prezentování jihočeských autorů (skupina **Jihoženským okem**, **David Boukal**, **Jan Mahr**, **František Nárovec**, **Pavel Černý**), ale nárůst kvality fotografií byl zcela zřejmý. Fotografské **Věra Stuchelová**, **Mína Mládková** a **Radka Doležalová** v té době nosící ještě své dívčí jméno **Pavlíková**, v kontextu jihočeské (českobudějovické) fotografické scény té doby již něco znamenaly, stejně jako fotograf **David Boukal**, **Jan Mahr** či fotograf, galerista a nakladatel **František Nárovec**. Kvalitativní posun od prvních **Fotojatek** tak znamenaly také projekty autorů jako je **Jindřich Štreit**, tehdy vycházející hvězdy polské fotografie **Rafała Milacha**, slovenského dokumentaristy **Martina Kollára** či v té době talentované studentky ITF v Opavě **Barbory Krejčové**. Výběr autorů pak doplňovali tehdy velmi mladí a neokoukaní autoři jako **Tereza Vlčková**, **Petr Willert** a **Kamila Musilová**. Asi největším plusem festivalu byla jeho expanze do „fotografických bašt“ Brna a Prahy. V Českých Budějovicích se festival tentokrát nekonal v kině Kotva (organizátoři se nedokázali domluvit s pronajímatelem kina **Janem Turinským**), ale v kulturním centru Bazilika (14. – 16. 3. 2008). V Brně byly **Fotojatka** prezentovány v kině Art (21. 3. 2008) a v Praze v kině Aero (7. – 9. 3. 2008). Budějovickou a pražskou část festivalu pak okořenila netradiční fotografická akce **Impulzz**, která měla formou workshopu přinutit návštěvníky k vlastní tvorbě na zadaná témata. Autorům projektu se podařilo sehnat spoustu sponzorů a partnerů a záštitu nad festivalem převzal významný český dokumentarista a pedagog, fotograf **Jindřich Štreit**. Všechny tři promítací večery (Praha, Brno, České Budějovice) byly doplněny klasickými výstavami. V Praze to byla expozice „Výsek“ (tvořena autory z okruhu **Fotojatek**, **František Weyda** ad.), v Českých Budějovicích v kulturním centru Bazilika výstava studentů Ateliéru reklamní fotografie Fakulty multimediálních komunikací Univerzity **Tomáše Baři** ve Zlíně pojmenovaná Menu (**Petr Willert**, **Martin Tůma**, **Tereza Vlčková**, **Jakub Skokan** ad.). V Brně pak v Galerii artistů přehlídka autorů sdružujících se pod hlavičkou projektu **Sputnik Photos** s fotografickou esejí Na hranici, která přináší obraz trhu ilegálních pracovních sil v nových zemích Evropské unie – v Polsku, České republice a Slovensku. Prezentace se zúčastnili **Andrej Balco**, **Jan Brykczynski**, **Manca Juvan**, **Justyna Mielnikiewicz**, **Rafał Milach**, **Domen Pal**, **Agnieszka Rayss**, **Filip Singer**. Všechny akce doprovázel hrou na didgeridoo **Daniel Bartoš**.

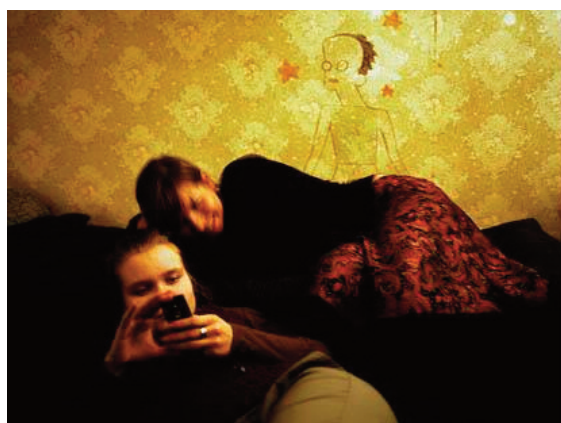
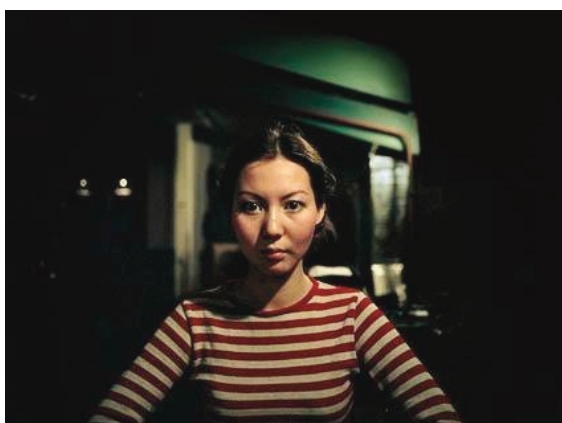
Fotograf a pedagog **Jindřich Štreit** (*1946) představil na **Fotojatkách**, svůj pro tento účel sestavený, cyklus **Práce**. Stejně jako brazilský fotograf **Sebastião Salgado**, který zpodobnil v podobně laděném cyklu **Workers** zablácené horníky v brazilských pralesech či olejem nasáklé dělníky kuvajtských ropných vrtů po první válce v Perském zálivu, fotografoval **Štreit** své „lidi práce“ v prostředí mu nevlastnějším, a to v prostředí české a zejména té moravské vesnice, ostravských dolů, divadla či katolických kostelů. Jeho 14minutová óda, podbarvena instrumentálním hudebním doprovodem **Hradišťanu Jiřího Pavlici** či uskupení **Aedo** ad., byla glorifikací „lidí práce“. Větší část prezentovaných fotografií byla ze **Štreitova** „vesnického období“, kdy po nuceném odchodu z pozice ředitele Základní devítileté školy v Jiříkově pracoval v letech 1983–1990 jako dispečer Státního statku v Rýžovišti. Páteř celého cyklu tak tvořily zejména fotografie z jeho publikací **Vesnice je svět** (1993), **Lidé olomouckého okresu** (1995), **Lidé třineckých železáren** (2000), **Za oponou** (2002), ale i snímky ze **Štreitových** cest do Japonska, Burjatska a dalších zemí. Jediné co lze vytknout této prezentaci je snad její délka. Udržet divákovu pozornost 14 minut, je myslím nadlidský výkon i pro snímky fotografa takového formátu jako je **Jindřich Štreit**. Organizátoři festivalu apelovali na prezentující fotografy, aby jejich slideshow nepřekračovaly dobu 5 maximálně 8 minut. Ne všichni autoři však jejich přání vyslyšeli. V pozdějších ročnících byl stejný problém se stopáží cyklů **Michaela Ackermana**, **Ibri Ibrahimoviče** či slovenského fotografa **Miro Švolíka**. Součástí **Štreitovy** produkce byla i beseda o prezentovaných fotografiích, doplněná o dotazy z řad návštěvníků festivalu.

Jindřich Štreit, Práce

*„Polský fotograf **Rafał Milach** (*1978), absolvent ITF, patří k největším talentům nové polské fotografie. Ve čtyřiaadvaceti letech vydal knihu dokumentárních fotografií o Horním Slezsku, publikuje v časopisech *Polityka*,*

*Przekrój, Newsweek Poland, Foyer, Gazeta Wyborcza, Guardian, Le Monde Economie, L'Espresso, Die Zeit či Courrier Japon. Byl mnohokrát oceněn v soutěžích novinářské fotografie a organizátory World Press Photo vybrán mezi nejtalentovanější mladé účastníky Joop Swart Masterclass v Amsterdamu“ (6), tolik o tomto polském fotografovi tisková zpráva **Fotojatek 2008**. **Milach** představil na festivalu ukázky ze svého cyklu Mladé Rusko, který je sondou do společnosti současných mladých lidí v této obrovské zemi. „Rusko po kolapsu Sovětského svazu přitahuje mnoho fotografů, ale většina z nich se nevydává dále než do Moskvy nebo Petrohradu. **Rafał Milach** během svých mnoha návštěv fotografoval nejenom v exkluzivních nočních klubech v metropolích, ale také na sídlištích v malých městečkách na Sibiři, ve vojenské škole pro mladé chlapce v Achinsku, na hranicích mezi Evropou a Asií. **Milach** věděl, že nemůže udělat komplexní obraz převratných změn, kterými dnešní Rusko prochází, proto se zaměřil hlavně na mladé lidi. S mnohými se spřátelil a tak je mohl fotografovat i v intimních chvílích doma, na diskotékách v Krasnojarsku, během oslav narozenin v Jekatěrinburgu, s kocovinou po divokém mejdanu v Moskvě. Mladí Rusové na jeho fotografiích se většinou nijak neliší od mladých lidí v jiných částech Evropy, stejně se oblékají, mají stejné zájmy, stejně prožívají těžkou dobu mezi dětstvím a dospělostí. Ale přitom mnohdy žijí v rozpadajících se sídlištních panelácích, obklopeni sochami hrdinů práce, vysloužilými tanky a mozaikami s portréty Lenina.“ (7) Tolik o souboru Mladé Rusko napsal fotograf a teoretik **Vladimír Birgus** ve fotografickém portálu Photorevue. Snímky z Ruska doplnily ve festivalové projekci fotografie z posledního dne polských prezidentských voleb.*

Rafał Milach, Mladé Rusko

(6) <http://www.fotojatka.cz/2008/index.php>

(7) Birgus, Vladimír: <http://www.photorevue.com/phprs/view.php?navezclanku=rafa%C5%82-milach&cisloclanku=2008030010>

Českobudějovický fotograf a entomolog **David Boukal** (*1971) představil na festivalu cyklus snímků pojmenovaný Z indického fotodeníku. Stejný soubor autor vystavoval v roce 1999 v českobudějovické Galerii Pod kamennou žábou spolu s fotografem **Igorem Slavíkem** pod jménem Indie. Kurátor tehdejší výstavy **Tomáš Pospěch** na fotografiích ocenil, že autoři nesklouzli do tradičního cestovatelského pohledu na Indii, ale že právě civilnost a hloubka pohledu je to co fotografie **Davidu Boukala** a jeho tehdejšího spoluvystavujícího **Igora Slavíka** staví spíše do společnosti subjektivního dokumentu a oddělují od klasické cestovatelské fotografie. Volba doprovodné indické lidové hudby nebyla překvapením.

David Boukal, Z indického fotodeníku

Nothing Special se jmenoval cyklus dokumentárních fotografií, které prezentoval na **Fotojatkách** výrazný slovenský dokumentarista **Martin Kollár** (*1971). Je absolventem Vysoké školy múzických umění v Bratislavě, obor kamera. V roce 1999 dostal stipendium od lucemburské vlády, na tehdejší dobu dost peněz na to, aby se mohl toulat západní Evropou a fotografovat. Mnohem důležitější však pro něho byl fakt, že po návratu viděl Slovensko v úplně jiných souvislostech. **Martin Kollár** to vysvětluje v internetovém portálu DIGIarena v rozhovoru s fotografem, teoretikem a publicistou **Petrem Vilgusem**. *„Jistě to znáte, přijíždíte ze zahraničí domů a všímáte si věcí, které jinak berete jako součást života. Můj půlroční pobyt v Lucembursku mi pomohl získat odstup od slovenské každodennosti. Ten okamžik procitnutí byl pro mne zásadní. Pro mě je důležitá možnost kdykoliv udělat krok stranou a podívat se na věci z odstupu. Jedině tak rozeznám podstatné od nepodstatného. V rámci grantu jsem začal uvažovat o věcech, které mne dříve nezajímaly nebo jsem je nebyl schopný je spatřit. Zaměřil jsem se na fotografování toho, co lidé na Slovensku dělají, když nepracují. Jak vyplňují*

čas v době volna.“(8) A tak začaly vznikat **Kollárovy** soubory zajímavící se o život Slováků, jehož vyústěním byl právě cyklus *Nothing special*, prezentovaný na **Fotojatkách**. „*Humor Martina Kollára není sžíravě ironický, na rozdíl od dnes již téměř kultovních snímků britského dokumentaristy Martina Parra, je spíše poláckovsky laskavý, má něco z úsměvnosti Lasici a Satinského. Přesto může připadat dokumentaristům vycházejícím z tradičnější humanistické fotografie, založené na někdy až heroické úctě k člověku, možná až neetický. Není však samoučelný. Vždy je nesen potřebou ve zkratce glosovati aktuální stav Slovenska, České republiky, východní Evropy, zobrazovat soudobé proměny, tradiční hodnoty atakované novým životním stylem, komercializací. Cíleně si proto vyhledává prostředí hypermarketů, veřejných soutěží a lidových zábav, místa, kde se lidé rekreují a baví. Jeho barevné snímky, které vytváří od roku 1999 prokazují smysl pro citlivou barevnost obrazu i využití několika významových vrstev*“(9), glosoval fotografie **Martina Kollára** fotograf a teoretik **Tomáš Pospěch**, který byl kurátorem **Kollárovy** výstavy v pražské Galerii Velryba v roce 2002.

Martin Kollár, *Nothing Special*

Českobudějovičtí fotografové **František Nárovec** (*1954) a **Pavel Černý** (*1976) vybrali pro **Fotojatka** svůj dokumentární soubor z prostředí bezdomovců (**F. Nárovec**) a nízkoprahového centra pro děti a mládež **Srdíčko – Jiloro** (**P. Černý**) pojmenovaný 30 hodin nestačí. Oba autoři se touto tematikou zabývají již delší čas a **František Nárovec** dokonce strávil v rámci autenticity s bezdomovci den a noc, vydávající se za jednoho z nich. Dříve než byly tyto kolekce promítány v rámci festivalu na filmová plátna, ozdobily v roce 2007 prostor českobudějovického vlakového nádraží. Došlo

(8) Vilgus, Petr: http://digiarena.e15.cz/sceny-samy-prichazeji_6

(9) Pospěch, Tomáš: <http://www.fotoaparati.cz/article/3200/1>

tak k situaci, kdy lidé vypořádání na snímcích **Nárovce** a **Černého** si mohli „své“ fotografie prohlédnout osobně. Fotografie z části projekce, které pojednávají o lidech bez domova, byly nasnímány na českobudějovickém nádraží a na Hlavním nádraží v Praze. Soubor podbarvuje hudba amerického písničkáře **Toma Waitse**. Dobrá volba.

František Nárovec, Pavel Černý, Fotografie, 30 hodin nestačí

Brněnská fotografka a architektka **Barbora Krejčová** (*1974) byla v době konání festivalu velmi aktivní. V roce 2005 skončila druhá ve fotografické soutěži **Frame**, spolu s dnes již spíše nečinnou, fotografickou skupinou **Babis** (**Barbora Kuklíková**, **Martina Novozámská**), vystavovala na prestižním Mezinárodním festivalu fotografie v polské Lodži a pro brněnskou alternativní skupinu **Květy** nafotografovala obrazovou ilustraci k připravovanému a na konec nerealizovanému videoklipu *Opustit Bystroušku*. Vzniklý soubor nicméně ukazuje, že dokáže žít vlastním životem. Právě tyto snímky byly hlavní osou její slideshow, kterou pojmenovala *Hrdinové*. Stejně jako v dílech např. **Gregory Crewdsona** i v souborech **Barbory Krejčové** dochází k prolínání principů aranžované a dokumentární fotografie. Vznikají tak snímky, které na první pohled působí jako autentické, ale při tom jsou zcela aranžované. „*Vrstvení dějů, odkazy na kolektivní zkušenost, balancování na hranici kýče, to vše jsou vyjadřovací prostředky těchto surrealistických fotomontáží. Podobně jako ve snu, tak i zde neplatí pravidla našeho běžného života: bytí se stává preludem a zdání skutečností...*“ (10)

(10) <http://www.fotojatka.cz/2008/index.php>

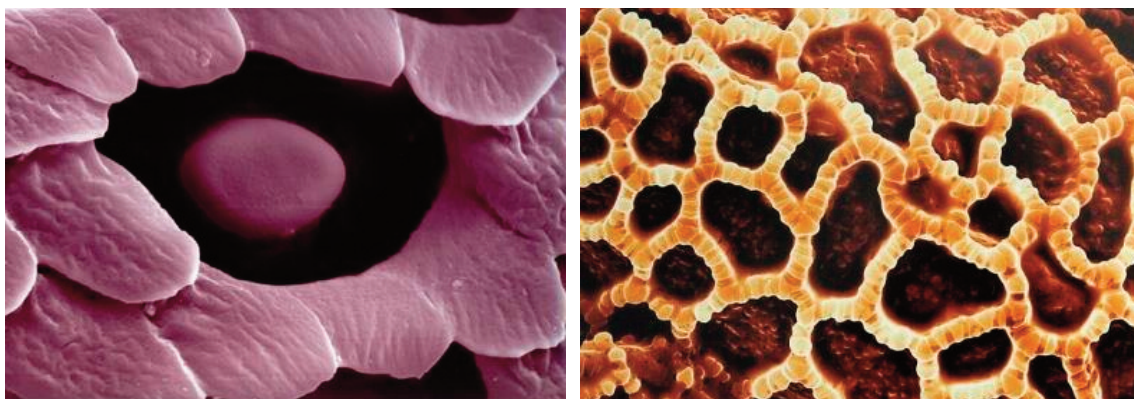
Barbora Krejčová, Hrdinové

Milan David (*1959), renomovaný scénograf a fotograf, rodák z Českých Budějovic, dlouhodobě pracuje na cyklech *Přechodný pobyt* (pražská **Leica Gallery** mu vydala v roce 2007 stejnojmennou publikaci) *Nature Morte*, *Bestiář* a *Postindustriální zóna*. Ve své fotografické tvorbě ojedinělým způsobem zhodnocuje profesi scénografa – jeho fotografie vypadají jako malá jeviště, kompozičně dokonalé a s fantazií zachycenými scénami z dramatu lidského života. Slideshow, kterou prezentoval na **Fotojatkách** byla jakýmsi konglomerátem všech jeho souborů. Zachycuje příběhy a situace na pomezí reality, vzpomínek a snů.

Milan David, Přechodný pobyt

Entomolog, fotograf a pedagog **František Weyda** (*1949) na festivalu promítal svoje snímky z říše hmyzu již na prvních **Fotojatkách**. V Akademii věd, kde pracuje, se zabývá zejména výzkumem živočišných buněk a tkání hmyzu a vývojem digitálních technik pro biologické aplikace. Jeho fascinace světem makra a mikra se projevuje na jeho tvorbě. V rámci festivalu se jednalo o drobné odbočení a ozvláštnění projekcí, které se skládaly spíše z kolekcí klasicky pracujících fotografů, tedy bez použití elektronových mikroskopů.

František Weyda

Kamila Musilová (*1983) studovala jak ITF v Opavě (BcA.) tak FMK UTB ve Zlíně (MgA.). Pro **Fotojatka** si připravila svůj projekt Plyš myslí, že je víc a The second live. V obou souborech konfrontuje živé a neživé. Vycpaná zvířata ze souboru Plyš myslí, že je víc (2007) fotografovala ve sterilním muzejním prostoru, který vyčistila od jakékoli stopy reálného prostředí. Zvířata jsou zástupci svého druhu, žijícími v depozitářích jakýsi umělý život. Hrají si na autenticitu. I ve své bakalářské práci Fantastická zoologie, motiv inscenovaného zvířete ve fotografii (2009) na ITF v Opavě se zabývala tímto tématem. **Kamila Musilová** získala se svým cyklem Plyš si myslí, že je víc druhé místo v kategorii V. I. P. soutěže **Frame** v roce 2007.

Kamila Musilová, Plyš si myslí, že je víc

Hned tři cykly (Two, A Perfect Day, Elise... a Little Garden) si připravila pro festival fotografa z Valašských Klobouků, stejně jako **Kamila Musilová**, studentka obou moravských vysokých fotografických škol **Tereza Vlčková** (*1983). Její práce stojí často na pomezí volné tvorby a módní fotografie, místy balancující až na pomezí kýče. Celá její tvorba okouzluje svoji

nevšední poetikou, která se pohybuje na rozhraní reality a snu. Její počítačové úpravy v žádném případě nejsou samoučelnými efekty, vždy mají hlavu a patu. „V pohádkové atmosféře a sladkobolnosti idealizovaných mladých žen na lesních mýtinách a horských loukách z cyklu *Little Garden* můžeme najít vzory obrazů anglických preraphaelitů, kdežto ostré jasné barvy, akcent na vyumělkovanou líbivost a vědomá exploatace kýče zase mohou připomenout práce **Jamese Bidgooda** nebo **Pierra a Gillese**. Už název dalšího souboru fotografií snově levitujících křehkých dívek na vrcholcích beskydských kopců ze souboru *A Perfect Day, Elise...* sugeruje Alenku spisovatele a piktorialistického fotografa **Lewis Carrolla**. Ve výskocích křehkých dívek, jimiž se snaží dostat z gravitace reálného světa a vznést se z přizemnosti do duchovních výšek, najdeme inspiraci symbolistickými díly z přelomu 19. a 20. století“ (11), napsal v časopise *Ateliér* a posléze na internetovém fotografickém portálu *Photorevue* o souborech **Terezy Vlčkové** fotograf a teoretik **Vladimír Birgus**. **Vlčková** ve svých cyklech hledá inspiraci nejen ve filmu a fotografii, ale i ve výtvarném umění. Cyklus *Two* (ale i *A Perfect Day, Elise...*) nás odkazuje jak k tvorbě italských preraphaelitů, ale i k filmům např. **Tima Burtona** či **Stanleyho Kubricka**. Sama autorka inspiraci nepopírá. „Nejvíc nápadů ke mně přichází, když jedu autem nebo autobusem a pozoruji ubíhající krajinu. Kontakt s přírodou je pro mě snad nejdůležitější – ostatně většina fotografií také vznikla v úžasném okolí domu mých rodičů na Valašsku,“ vypráví **Vlčková**. „Spouštěcím elementem je pro

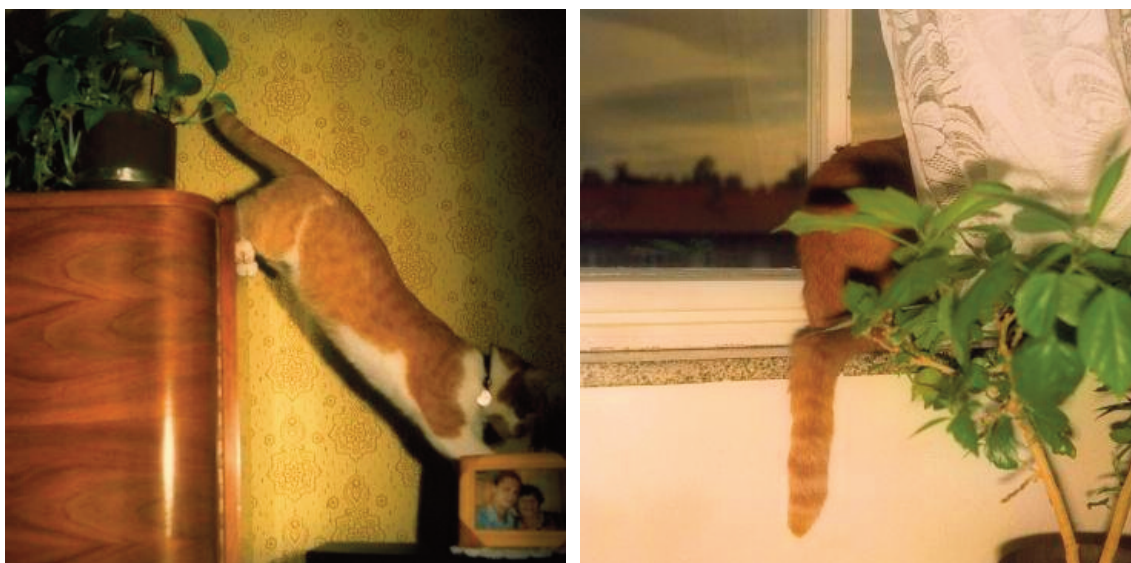

Tereza Vlčková, *A Perfect Day, Elise...* a *Two*

(11) Birgus, Vladimír; Tereza Vlčková, *Kant*, Praha, 2008.

mě samozřejmě také sen nebo hudba, film či literatura. Dokonce se stane, že ve mně rezonuje i situace, ve které se člověk běžně ocitá, a prostřednictvím své tvorby pak na takovou situaci reaguji. Může to být klidně jen vůně, pocit, myšlenka..." (12), řekla v rozhovoru pro časopis Art+Antiques sama autorka.

Třetím mladým moravským autorem prezentujícím se na **Fotojatkách** byl v té době student FMK UTB ve Zlíně **Petr Willert**. „*Věčným a skoro by se mohlo zdát jediným tématem **Petra Willerta** je jeho babička. Svoji babičce, jejímu bytu a věcem s ní spojeným, věnoval většinu svého fotografického času. Ačkoliv by se pro nás ostatní mohlo zdát, že toto téma je naprosto banální*“ (13), opak je pravdou. **Willert** dokáže na prostoru babiččina bytu rozehrát neskutečnou vizuální hru. V souboru *Hon na kočku*, který **Willert** na festivalu promítal, vnímáme babičku nejen jako hlavní hrdinku, ale s ní i veškeré atributy jejího životního stylu. Tedy bytové doplňky, květiny a jiné výrobky z oblasti domácích prací. Tím vším nás provází babiččina kočka, která se tu a tam na **Willertových** snímcích mihne.

Petr Willert, *Hon na kočku*

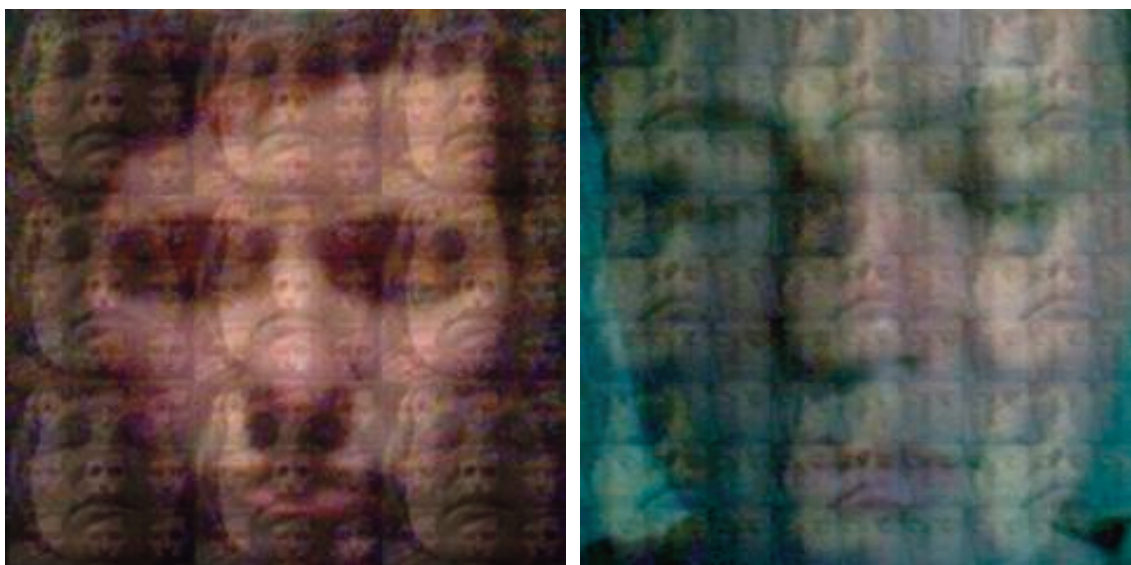
(12) Vlčková, Tereza; Tučková, Kateřina, Art+Antiques, 05/2008, Praha, 2008.

(13) Malušová Eva: *Intimita v současné české fotografii*, Bakalářská diplomová práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2011.

Projekt slovenského fotografa a pedagoga **Miro Švolíka** Jihoženským okem, tvoří tři fotografky působící na jihu Čech. **Věra Stuchelová** (*1973), **Radka Pavlíková Doležalová** (*1979) a **Mína Mládková** (*1969). Skupina byla v době své činnosti zastřešena pod Galerií Bazilika v Českých Budějovicích, kde dostávala každoročně prostor pro své fotografické přehlídky. Skupinou střídavě prošly fotografky **Barbora Bálková** (*1978), **Gabriela Albrechtová** (*1977) a jako host z pražského Jižního města **Sylva Francová** (*1973). Na **Fotojatkách** se ale představily pouze prvně jmenované. **Věra Stuchelová** se představila intimními soubory *Soukromý prostor* a *Dopisy*, kterými nás nechala nahlédnout do své soukromé zóny. Tematika intimity a dětství se prolíná celou tvorbou této fotografky. *Soukromý prostor* byl diplomovou prací autorky na AVU, kde v roce 2007 ukončila doktorandské studium u prof. **Milana Knížáka**. **Radka Pavlíková Doležalová** se prezentovala svojí kolekcí fotografií nasnímaných mobilním telefonem a dodatečně postprodukčně upravených do podob autoportrétů, který pojmenovala *Fáze rozpouštění světla* a lyrickým souborem *Trávy*. Cyklus *Fáze rozpouštění*

Věra Stuchelová, *Dopisy*, *Soukromý prostor* a *Trávy*

Radka Pavlíková Doležalová, *Fáze rozpouštění světla*

ní světla byl prezentován i na výstavě fotografických uměleckých škol v Pražském domě fotografie Šestka (2006).

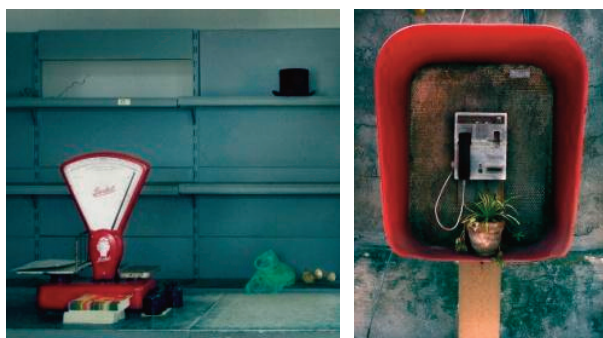
„Fotografie **Jana Mahra** jsou skoro neviditelné a vůbec v nich nejde o médium samotné fotografie, tak a tečka. Nebo: Fotografie **Jana Mahra** balancují mezi rafinovanou obyčejností a nebezpečnou lyričností“ (14), tak zhodnotil v katalogu k výstavě Synthetic (2010), tvorbu **Jana Mahra** současný český malíř, fotograf a vizuální umělec **Jiří David**. Co platilo o souboru Synthetic platí jednoznačně i o starší sérii **Mahrových** fotografií Soft, prezentovanou na festivalu. Soft je cyklus dvojic drobných předmětů, běžné drogistické denní potřeby, které **Mahr** precizně skládá do subtilních prostorových vztahů, takže působí jako klasická zátiší. Autor tyto obyčejné věci na jedno použití rehabilituje a dává jim nový význam. Předměty snímal podobným způsobem, jakým by řešil zakázku pro obchodní katalog. Fotografoval je na přechodovém bílém pozadí, nasvíceném difuzním bílým světlem, aby nevrhaly ostré stíny. Objekty mezi sebou rozehrávají dialog podpořený rozptýleným světlem. Jako jediný z autorů nedoprovázel svoji projekci hudbou, ale jen monotónním zvukem, čímž dal najevo svůj nesouhlas s celou koncepcí audiovizuálního festivalu, tedy kombinaci hudby a fotografie. Je absolventem Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity a Institutu tvůrčí fotografie (kde je v současnosti také pedagogem a zároveň studentem doktorandského studia). Současně působí jako pedagog a vedoucí oboru na Střední uměleckoprůmyslové škole sv. Anežky České v Českém Krumlově – obor Užitá fotografie a média.

Jan Mahr, Soft

(14) David, Jiří: Katalog výstava Jana Mahra Synthetic, Fotograf studio, Praha 2010.

Součástí projekcí byla i tzv. egoistická sekce pořadatelů. „Dva z autorů, kteří pořádají **Fotojatka**, neodolali svému narcismu a drze se rozhodli seznámit veřejnost i se svou vlastní tvorbou. Nechtějí stavět své amatérské fotografie na úroveň ostatních autorů, ostatně focení je pro každého z nich pouze koníčkem, nikoli profesí či posláním. Přesto se domnívají, že jejich fotografie mohou divákům předvést, že i naprostý amatér nemusí notně fotit jen západy slunce, potůčky, děti a koně, že i obyčejný člověk s obyčejným fotoaparátom může mít neobyčejný pohled na svět kolem sebe.“⁽¹⁵⁾ Tolik organizátoři v tiskové zprávě. Když pomínu populistické nadužívání slova obyčejný, jedná se o sympatické představení své tvorby a autoři projekcí **Jan Flaška** a **Martin Šálek** svá portfolia shazují zbytečně. Jak **Šálkova** kolekce Černá poezie rytmu měst, tak i **Flaškova** humorná série O ničem si s ničím nezadá s ostatními autory.

Jan Flaška, O ničem

Martin Šálek, Černá poezie rytmu měst

Druhý ročník **Fotojatek** naznačil, že cesta, kterou se pořadatelé chtěli ubírat, byla správná a kvalitativní růst přehlídky byl zcela znatelný. Svojí chválou na festival nešetřili ani renomovaní tvůrci z řad návštěvníků

(15) <http://www.fotojatka.cz/2008/index.php>

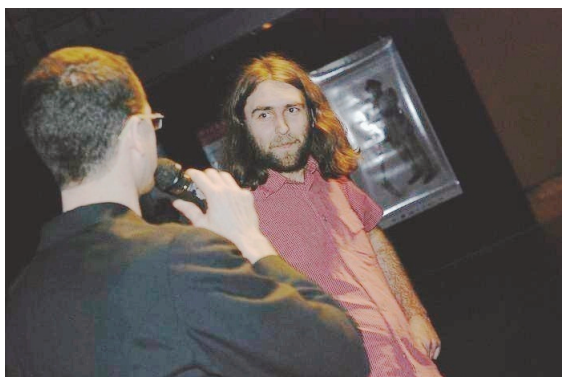
a spoluúčinkujících jako jsou **Jindřich Štreit** a **Vladimír Birgus**. Moderátor hlavních večerů, v té době student Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, **Petr Hasal** byl velmi pohotový a vtipný glosátor. Sečteno a podtrženo. **Fotojatka** byly na dobré cestě stát se festivalem, který zaplňuje mezeru v nabídce fotografických akcí.

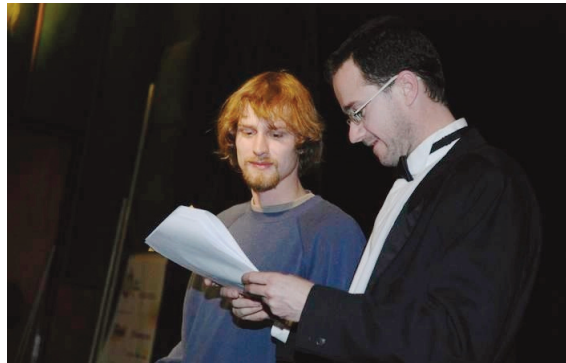
Fotografové a pedagogové Jindřich Štreit a Vladimír Birgus v družném rozhovoru s organizátorem Fotojatek Janem Flaškou v kině Aero v Praze. Na snímku vpravo atmosféra festivalu ve foyer kina Aero v Praze. Na didgeridoo hraje Daniel Bartoš, v pozadí fotografie Františka Weydy.

Na snímku vlevo Jindřich Štreit, Vladimír Birgus a Barbora Krejčová ochutnávají fotojatkové laskominy. Vpravo ředitel festivalu Martin Šálek a moderátor fotograf Petr Hasal v českobudějovickém kulturním centru Bazilika.

Vlevo na snímku Petr Hasal zpovídá autora jedné z projekcí českobudějovického fotografa Jana Mahra a na snímku vpravo je zachycen fotograf a pedagog Jindřich Štreit s fotografem a nakladatelem Františkem Nárovcem, též v areálu kulturního centra Bazilika.

Fotograf Milan David ve foyer pražského kina Aero, Petr Hasal s Petrem Willertem v kině Aero

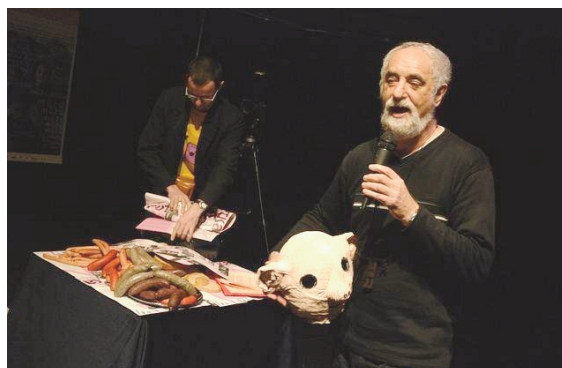
Petr Hasal předává Jindřichu Štreitovi špekáčkový věnec, vpravo Jindřich Štreit a Vladimír Birgus v pražském kině Aero

Zleva: zaplněný sál pražského kina Aero, uprostřed Tereza Vlčková v Praze a Barbora Krejčová s Petrem Hasalem v kině Aero

Moderátor Petr Hasal zpovídá v Českých Budějovicích fotografické uskupení Jihoženským okem (Mládková, Pavlíková Doležalová, Stuchelová). Na fotografii vpravo Daniel Bartoš hraje na didgeridoo v kulturním centru Bazilika.

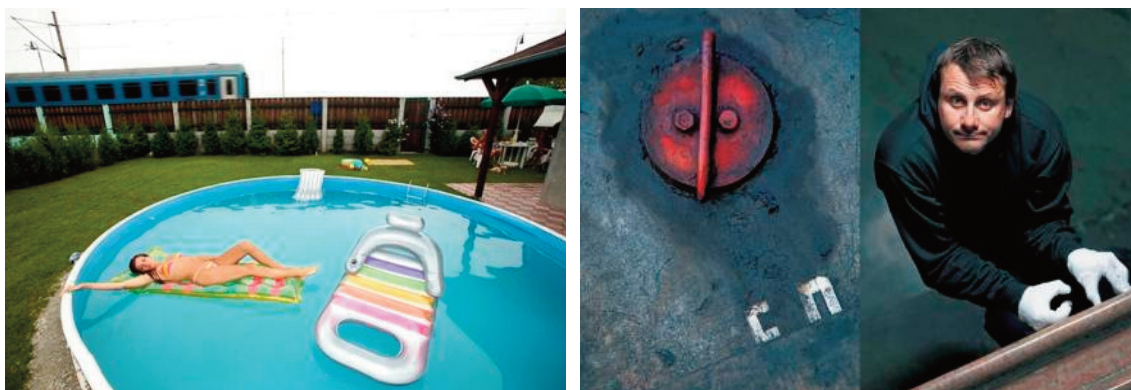

Vlevo: Jindřich Štreit, František Nárovec a Pavel Černý v Bazilice.
Na druhém snímku Jindřich Štreit tamtéž.

FOTOJATKA 2009

Organizátoři festivalu v roce 2009 přizvali poprvé k projekcím i zahraniční (když vyjmete slovenského dokumentaristu **Martina Kollára**, který se prezentoval v roce 2008) umělce a to hned fotografa světového formátu, jakým je dokumentární fotograf Agentury VU **Michael Ackerman**, který se dokonce účastnil pražské projekce svých snímků. Neméně kvalitní však byli i další zahraniční autoři jako např. **Jean Revillard**, **Elina Brotherus**, **Zoltán Vancsó** či z domácí scény oslovení **Michal Macků**, **Tomáš Pospěch**, **Bohdan Holomíček** či **Jan Zatorsky**. Program byl po úspěchu promítání na česko-budějovickou dominantu Černou věž rozšířen o velkoplošné promítání na městské exteriéry (Jižní město v rámci festivalu **Street for Art**) a stal se i součástí alternativních filmových festivalů (**Letní filmová škola** v Uherském Hradišti a **Fresh Film Fest** v Karlových Varech). Festival odstartoval svoji pouť v brněnském kině Art (6. 3. 2009) a teprve poté zavítal do domovských Českých Budějovic (20.–22. 3. 2009) a Prahy (3.–4. 4. 2009).

První prezentací festivalu 2009 byl soubor Trainliving **Jana Zatorskeho** (*1957). Pod maskou „stydlivého studenta“ se skrývá fotograf, který již ve svém oboru dosáhl nemálo úspěchů (Czech Press Photo) a který svoji tvorbou dokazuje, že fotograf se nemusí zákonitě specializovat na určitý fotografický obor, ale může svoji univerzálností a širokým tematickým i výrazovým rejstříkem pokrýt celé spektrum fotografické tvorby. V roce 2001 nastoupil jako hlavní fotograf týdeníků Týden a Instinkt, fotografoval i pro Lidové noviny a deníky nakladatelství Mafra. Cyklus Trainliving – vtipné obrázky ze života lidí, kterým každodennost kříží železniční koleje, doplněný o dvojportréty „železničních“ artefaktů se známými osobnostmi kulturního i politického života (herci **Arnošt Goldflam**, **Radek Holub** či politici **Jiří Ruml** a bratři **Cyril** a **Josef Svobodovi** ad.) s hudbou amerického multi-

Jan Zatorsky – cyklus Trainliving a Railway Doubles

instrumentalisty a zpěváka **Prince**. Spojení „černé muziky“ ghetta a železniční tematiky bylo dobrou volbou a dokázalo autenticky navodit atmosféru pražské (a nejen pražské) periférie. Osobně se mi více líbila první **Zatorskeho** poloha, tedy série Trainliving.

Mladý polský fotograf, krajinář **Marcin Stawiarz** (*1981) se představil tak trochu pohlednicovým cyklem *Fragmenty neobyčejného příběhu*. Obrazy přírody a architektury bez lidí. *„Zatímco fotografování člověka zahrnuje emoce, které jsou relativně snadno definovatelné, zobrazení prázdné ulice či portrét pulsující přírody obvykle vyžaduje kvalitativně odlišné pocity, které musí chybějící prvky nahradit; vytvoření takové fotografie je tudíž něčím víc než pouhým dokumentem“* (16), vysvětluje postup své tvorby autor v tiskové zprávě festivalu.

Marcin Stawiarz, *Fragmenty neobyčejného příběhu*

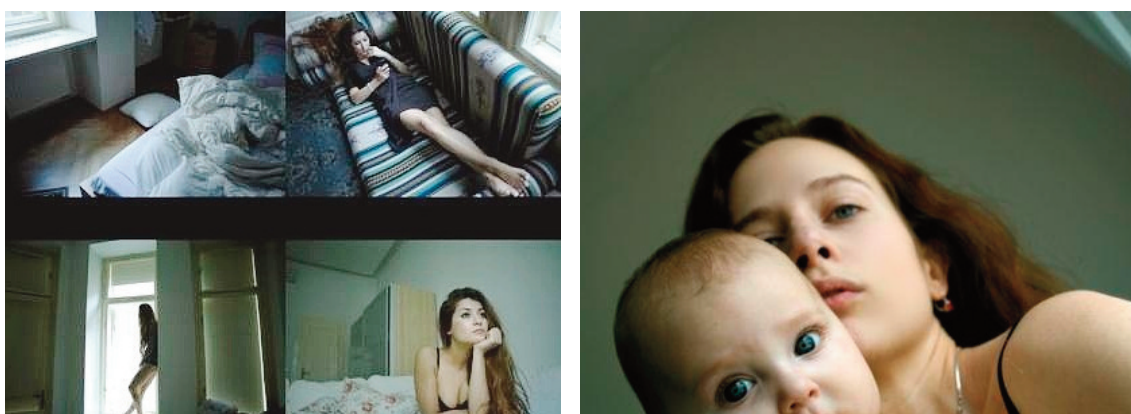
Rozprávky pre dospelé deti se jmenovala prezentace slovenského fotografa a pedagoga **Miro Švolíka** (*1960), která byla jakousi retrospektivou celé jeho dosavadní umělecké dráhy. Od nesmírně nápaditých a originálních snímků z první poloviny 80. let, kdy spolu se slovenskými studenty katedry fotografie FAMU, označovanými též jako Slovenská nová vlna (**Stanko, Stano, Župnik, Varga, Štrba, Pavlík a Prekop**), bourali zaběhnutá klišé inscenované fotografie až po jeho současnou tvorbu, která zdaleka nedosahuje kvalit jeho počátků. K vidění tak byly ukázky z jeho originálních skupinových fotografií snímaných z výškových budov, nápaditý cyklus *Back to Nature*, soubor *Iný pohľad na vec*, *Po stopách Casanovu*, přes cyklus fotomontáží *Kvetiny slasti*, až po spíše slabší sérii *Stopárky* – učebnica autoškoly ad. V případě výběru, stopáže projekce a zejména počtu snímků, platilo v tomto případě okřídlené pořekadlo, že méně někdy bývá více.

(16) http://www.fotojatka.cz/2009/index.php?AUTO%C5%98I:Marcin_Stawiarz

Miro Švolík – Bol som až v Egyptě (1986), Po stopách Casanovu (2002), Stopárky – učebnica autoškoly (2008)

Barbora Kuklíková (*1980) představila na **Fotojatkách** dvě prezentace. V projekci *Matky/dcery* (2007–2008) se zabývá tématem propojení mezi matkou a dcerou spíše v rovině prostředí, které formuje jejich další život. „*Dveře, okna, procházející světelné paprsky a reflexy na stěnách i nábytku, osvětlení motivu, či jeho jakoby náhodné zastínění, těsné prostory kuchyní, koupelen, orosených stěn, mokrých vlasů, šamponů, ložnic, pokojů, postelí, intimita oblíbených dárků, vzpomínek, doufání, zrcadel, čajových konvic, rozvěšeného prádla, suvenýrů či zděděných věcí a prázdných váz, klidu a mimovolným aranžmá modelů před objektivem (stylizovaným stejně, jako na starých stativových snímcích) i naznačené vratkosti pohybu. Autorka precizuje dál formu, která jí byla od počátku její tvorby vlastní jako kterýkoliv z letmých pohledů. A precizuje také kolorit svých snímků, kde barevnost téměř mizí, aby se náhle neočekávaně vynořila v ostrém kontrastním akcentu*“ (17), vystihl v časopise *Ateliér* cyklus *Matky/dcery* pedagog a teoretik **Aleš Kuneš**. V cyklu *In-Ty-My-Ta* (2005–2006) řeší **Kuklíková** spíše svůj vlastní vztah se svým dítětem, dcerou Terezií. **Barbora**

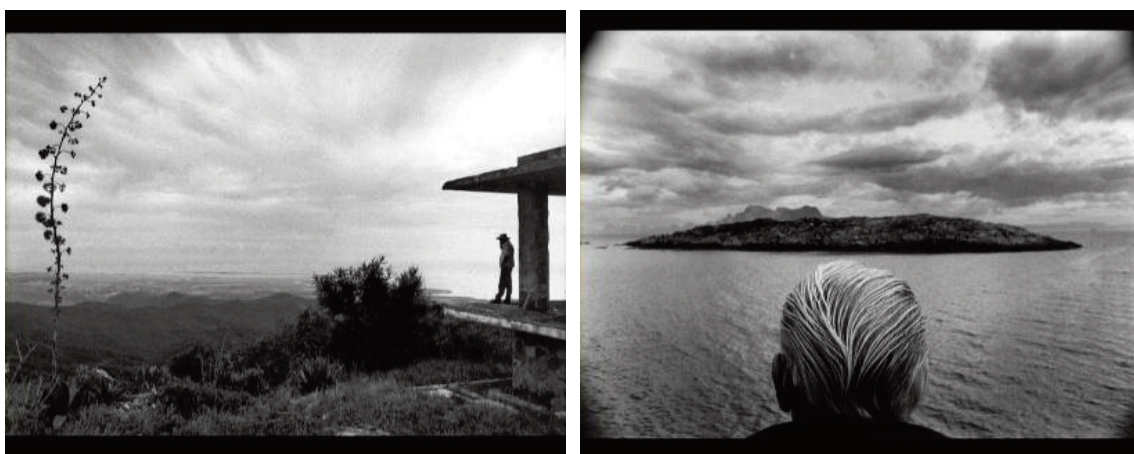

Barbora Kuklíková – *Matky/dcery* a *In-Ty-My-Ta*

(17) Kuneš, Aleš: *Ateliér* (ISSN 1210-5236), 2008, č. 18, str. 6.

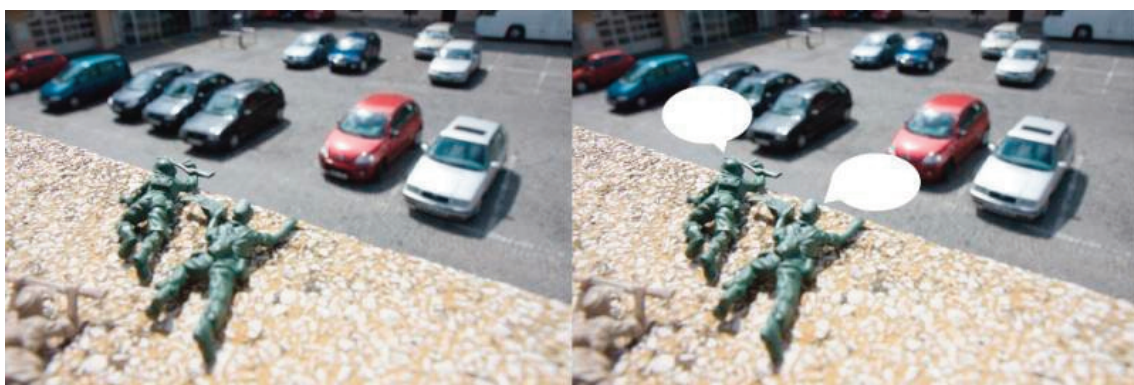
Kuklíková je absolventkou Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, v současné době žije v Praze, pracuje jako grafická designérka a fotografka.

Maďarský fotograf **Zoltán Vancsó** (*1972) se na festivalu prezentoval souborem *Silent Stills* a *The Pilgrims* jako fotograf dvou tváří. 12 let pracoval pro maďarský týdeník „168 Ora“, kde zaznamenával coby reportér realitu, zatímco jeho „druhá tvář“ tíhla spíše k subjektivnímu mnohovýznamovému znázornění reality. Cyklus *Silent Stills* a *The Pilgrims* je dílem spíše druhého rozmáchlého **Vancsá**, umělce. Momenty, kdy se realita stává nepravděpodobnou, neuvěřitelnou, absurdní i krásnou.

Zoltán Vancsó, *Silent Stills*

V „egoistické sekci pořadatelů“, jak organizátoři pojmenovali své osobní projekce, představil jeden z trojice organizátorů festivalu **Milan Krišťufek** (*1978) svůj cyklus *Invaze* aneb reportážní soubor fotografií elitní skupiny kapitána Garrigua z invaze do Čech a na Moravu, jak tuto sérii autor pojmenoval. **Krišťufek** použil ve svém smyšleném komiksovém příběhu dětské figurky vojáků, které naaranžoval do různých bojových

Milan Krišťufek, *Invaze*

pozic. Figurky přesto působily velmi realisticky, divák byl vtáhnut do příběhu a stal se součástí děje (invaze). S podobným principem hliněných prvo-republikových vojáčků či figurek pracovala již v roce 2006–2007 fotografka **Gábina Fárová** ve svém válečném cyklu *Manévry* (fotografie později vyšly v knižním zpracování v roce 2008 v nakladatelství **Torst** s textem **Jáchyma Topola**) a v současnosti student ITF v Opavě **Dereck Hard** (*1985) ve své filmové sérii *Little Reality*. Jak **Křišťufek** tak **Hard** tvrdí, že nebyli v žádném případě ovlivněni souborem **Gábiny Fárové**.

Autorem, který se nebojí velkých témat, je severočeský fotograf **Jan Hodač**. Dlouhodobě se zabýval fotografováním severočeské industriální krajiny a cyklus *Fabrica Bohemica* s pompézní hudbou **Philipa Glasse**, který představil na festivalu, byl toho výsledkem. „*Vybrané fabriky autor obrazově představuje jako fenomén naší kulturní krajiny, jako industriální živoucí obry a zejména jako přirozenou součást našeho moderního světa. Industriální obří krajinu formují a protkávají ji energetickými toky. Stávají se tak významnými prvky krajiny, jejichž přítomnost nelze jednoduše přehlížet. Fabriky tak jsou z tohoto pohledu paradoxně působivou ukázkou existence člověka v krajině.*“⁽¹⁸⁾ Tento projekt souběžně vznikl ve spolupráci s fotografy **Enrique Verdugem** z Chile, **Stefanem Łazarskim** z Polska a **Scottem Brobergem** z Kalifornie, specialisty na dokumentování industriální krajiny.

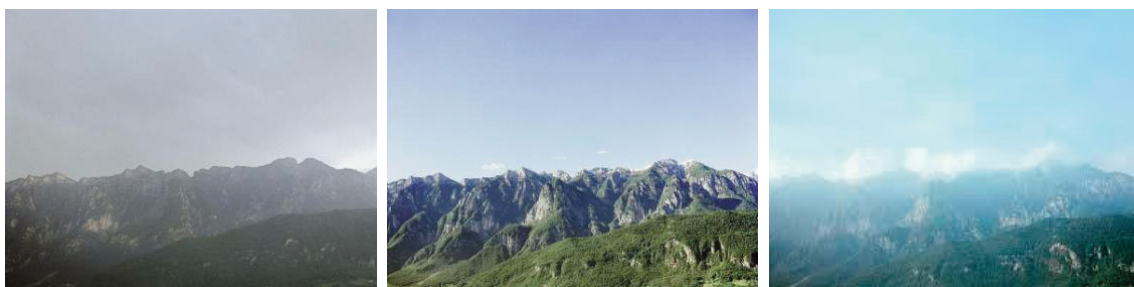

Jan Hodač, *Fabrica Bohemica*

Sérii *Time Piece I.* prezentovala na **Fotojatkách** uznávaná finská fotografka žijící v Paříži a Helsinkách, **Elina Brotherus** (*1972) Cyklus časosběrných pohledů na určitou část hor svým způsobem navazuje na její

(18) <http://www.hodac.cz/>

dřívější krajinářský soubor *The New Painting*, jen horizonty moře a zemědělské krajiny zde střídají vrcholky hor a formální obrazovou dokonalost nahrazuje meditativnost a určitá zasněnost. Na rozdíl od jiných prací **Eliny Brotherus** zde postrádáme pro autorku tolik typické postavy žen s krajinným pozadím. Od počáteční tvorby, soustředěné na své subjektivní pocity (osamění a odcizení) se ve své další tvorbě zaměřila na vztah člověka k přírodě a interiéru, ve kterých žije. Znamé jsou její fotografie postav snímané z různých perspektiv v krajině a autoportréty. „*Ať už mapuje osobní emociální vztahy a rozpoložení, typizovaná mezními životními situacemi (vlastní svatba, rozvod) nebo zachycuje prožívání jinakosti v prostředí odlišné jazykové kultury (pobyt ve Francii), vnímá vždy lidskou bytost jako entitu ukotvenou v prostoru a čase. Tuto spojnici představuje krajina. Rozlehlá krajina traktovaná křehkou ženou.*“ (19) V projekci nebyla použita hudba, ale reprodukováný zvuk větru, který navodil divákovi pocit pobytu na horském masívu.

Elina Brotherus, *Time Piece I.*

Fotograf, pedagog a kurátor **Tomáš Pospěch** se dlouhodobě zabývá fenoménem krajiny. Ve svém projektu *Common Land*, který prezentoval na festivalu, se pokouší krajinářský žánr ohledat z mnoha úhlů. Zahrnuje tři soubory. Stejně jako se snažila česká fotografka **Daniela Dostálková** zdokumentovat ve své sérii *The Town I Like* (2006) jak firemní kultura nadnárodních společností přetváří osobní identitu jejich zaměstnanců, nafotografoval **Pospěch** v souboru *Look at the Future* (2001) dokument o firemní kultuře nadnárodní společnosti LG.Philips Displays, sídlící v jeho rodné Hranici na Moravě. Druhá kolekce, *Krajinky.jpg* (2002–2005) je cyklus krajin uměle vytvořených, vyskytujících se v počítačových hrách na internetu a o třetím souboru *Bezúčelná procházka* (2004–2008) napsala na fotografickém serveru ITF, Photorevue, teoretička umění **Lucia L. Fišerová** toto: „*Tématem fotografií Tomáše Pospěcha, které pořizoval poslední čtyři*

(19) Kolečková, Zdena: *Fotograf*, 8/2006, str. 58.

roky především na jaře a na podzim, je venkovský fotbal. Chybí v nich ale vzrušení, svět přeplněných tribun, velkoplošných obrazovek, reklamních mantinelů, fotbalových celebrit. Představují sportovní utkání se svými vrcholovými okamžiky ,obrácené naruby'. Zamrzlé, o ničem nerozhodující momentky jsou jakoby ,mezipolíčka' filmu. Vytvářejí jakousi výplň mezi akcelerací zápasu a posunují poselství snímků daleko za hranice sportovní reportážní fotografie, kam se záběry z fotbalu většinou řadí. Autor místo teleobjektivu použil širokoúhlý objektiv, místo pohybu zachytil okamžiky čekání a spoušť stisknul jen v momentu, kdy se ze záběru ztratil míč. Výběru a vyzvětšování se dočkaly ty fotografie, které sportovní fotograf obvykle bez přemýšlení zahodí. Téma se v tomto případě vyklubilo ze svého žánru." (20). Jestliže u některých fotografických projekcí prezentovaných na **Fotojatkách** získávají fotografie s hudbou jiný emociální náboj než při klasičtém shlédnutí fotografií, tak je toho dle mého názoru, učebnicovou ukázkou právě projekt Common Land. Hudbou **Antonína Dvořáka** (Allegro con fuoco a Largo – Symfonie č. 9 z Nového světa) a **Smetanovou** skladbou Má vlast (Krajinky.jpg) získávají Pospěchovy fotografie další rozměr.

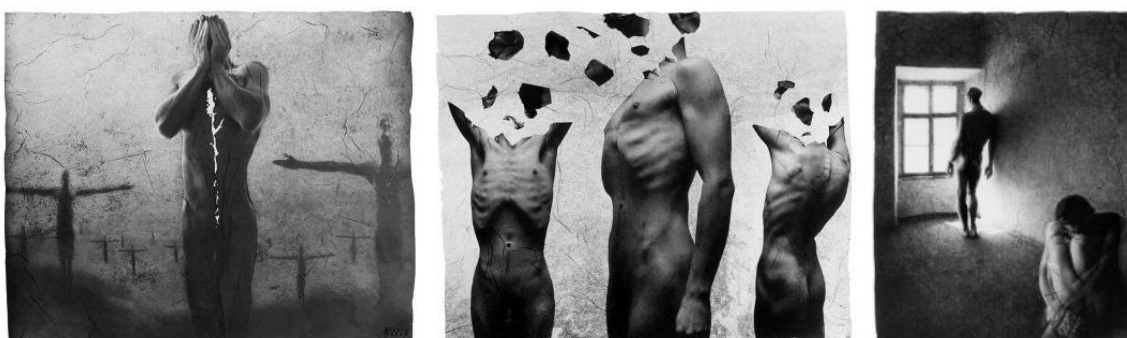
Tomáš Pospěch, Krajinky.jpg a Look at the Future

Tomáš Pospěch, Bezúčelná procházka

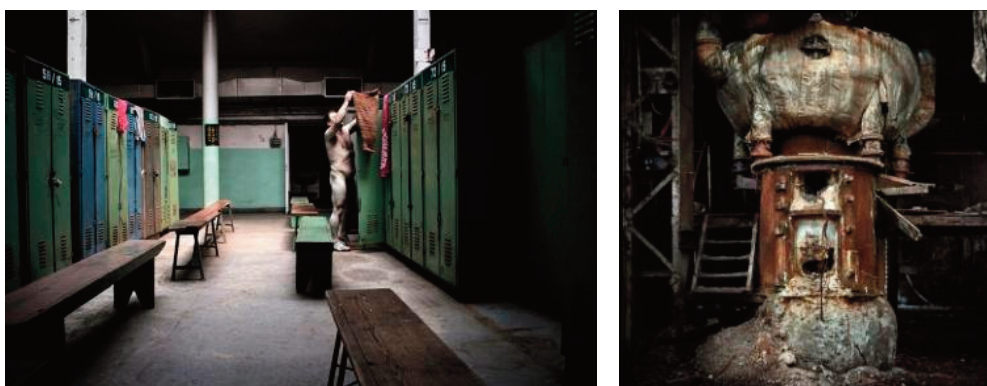
(20) Fišerová, L. Lucia, <http://www.photorevue.com/phprs/view.php?cisloclanku=2010010004>

Fotograf **Michal Macků** „v motivech vlastního nahého těla v imaginárním prostoru symbolizuje témata násilí, úzkosti, ztráty, individuality, uprostřed odosobněného davu, duality těla, a duše, transcendence i mimorozumného vnímání“ (21). Na festivalu představil dva cykly *Uhlotisky* a *Geláže*. Název souboru *Geláže* je odvozený od techniky, s kterou **Macků** pracuje (stažení vlhké emulze z negativu velkého formátu a jejich dodatečných úprav). Po odlehčené prezentaci **Tomáše Pospěcha** byl pro nepřipraveného a neinformovaného diváka depresivní a zneklidňující set snímků **Michala Macků** jistě šokem. Naléhavost projekce podpořil výběr hudby **Petra Kučery**, **Christophera Frankeho** a elektronické skupiny **Tangerine Dream**.

Michal Macků, *Geláže* a *Uhlotisky*

Polský fotograf **Michał Szlaga** (*1978) od roku 2000 dokumentuje změny v gdaňských docích. Tyto změny jsou výsledkem politických změn, průmyslové transformace (mnoho loďařských profesí zaniká) a nového urbanistického rozvoje města. Dva **Szlagovy** soubory, které na **Fotojatkách** představil (*Gdaňské loděnice* a *Portréty*), dokumentují jednu končící epochu v historii města. V obou cyklech se promítá autorova fotografická „dvojjazyčnost“, kdy v sérii *Gdaňské loděnice* (opuštěné interiéry doků) se

Michał Szlaga, *Portréty* a *Gdaňské loděnice*

(21) Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan: *Akt v české fotografii*, Kant, Praha, 2000, s. 24.

projevuje jeho smysl pro výtvarno a detail, zatímco v cyklu Portréty vyplouvá na povrch jeho praxe fotoreportéra. Spolupracuje s periodiky „Przekrój“, „Newsweek“ a „Twoj styl“.

Asi nejzvučnější jméno se podařilo organizátorům zajistit v podobě prezentace snímků a osobní účasti na pražské části festivalu věhlasného člena agentury **VU**, amerického fotografa **Michaela Ackermana** (*1967). V jeho téměř dvacetiminutovém bloku Half Life ukázal **Ackerman** divákům svůj přístup k fotografii. Jeho pojetí nezahrnuje klasické dokumentární záběry. Nalezl svůj vlastní způsob jak se dívat na svět tvořený pocity osamění, úzkosti, ale také něhy, lásky a posedlosti. V jeho snímcích se prolíná minulost se současností, tma se světlem. *„Jeho fotografie nejsou (alespoň pro něj) nikterak svázány s místem ani dobou vzniku, ale vytvářejí obecná poselství o člověku, o životě ztraceném v bezčasí. Fotografie jsou plné snových scén, vnitřních krajin, éterických bytostí a také nevyřčených otázek, náznaků a symbolů.“*(22) Cyklus Half Time vyšel v roce 2010 knižně v nakladatelství **Roberta Delpire**.

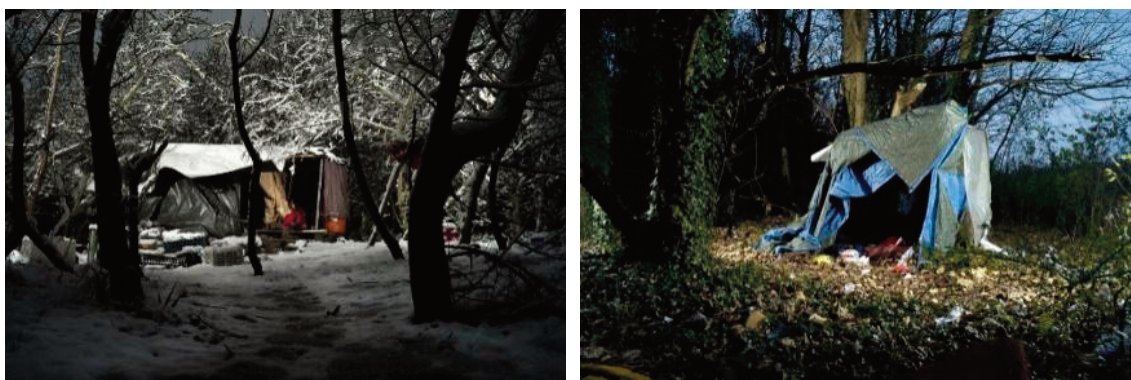

Michael Ackerman, Half Time

Švýcarský fotograf **Jean Revillard** (*1967) se představil sérií Cabanes – Calais, expresivně nasvícených přístřešků migrantů prchajících před válečnými konflikty ze zemí jako je Irák, Afghanistan či Darful v okolí města Calais. S tématem migrace se návštěvníci **Fotojatek** setkali i v dalších letech a to v roce 2014 díky italskému dokumentaristovi **Paolo Patriziovi** a jeho souboru Migrant Sex Workers, který na rozdíl od **Revillarda** dokumentuje „místečka lásky“ nigerijských migrantek žijících se prostitutkami

(22) Mužík, David: Expresivní polohy subjektivního dokumentu, Bakalářská teoretická práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2013.

a prchajících do Itálie. **Revillardovým** objektem jsou příbytky uprchlíků na okraji Calais, kde byli nuceni žít v nelidských podmínkách poté, co byl uzavřen uprchlický tábor Sangatte. Na rozdíl od **Patrizia**, ale nefotografuje samotné migranty, ale jen jejich z odpadu poskládané chýše. Chudoba a beznaděj je na jeho fotografiích v přímém kontrastu s až přízračně pohádkovou náladou snímků. V roce 2008 s touto kolekcí zvítězil v soutěži World Press Photo v kategorii Contemporary Issues Stories. **Revillard** je zakladatelem první švýcarské internetové fotografické agentury Rezo.ch, pracoval jako novinář (Le Nouveau, Quotidien, L'Hebdo), je majitelem galerie Europa v Ženevě a Focale v Nyonu.

Jean Revillard, Cabanes – Calais

„Předmětem série NaturEVOLUTION jsou temné a imaginativní scenerie imitací divoké přírody balancující mezi bizarností a věrohodností. Dotýkají se témat umělých světů, předmětů, náhražek přirozenosti a jejich smysluplnosti.“ (23) Tak charakterizovala svůj projekt NaturEVOLUTION absolventka brněnské FaVU VUT (environmentálního ateliéru **Vladimíra Mertý**) **Soňa Goldová** (*1979), která se v roce 2006 stala vítěžkou celo-

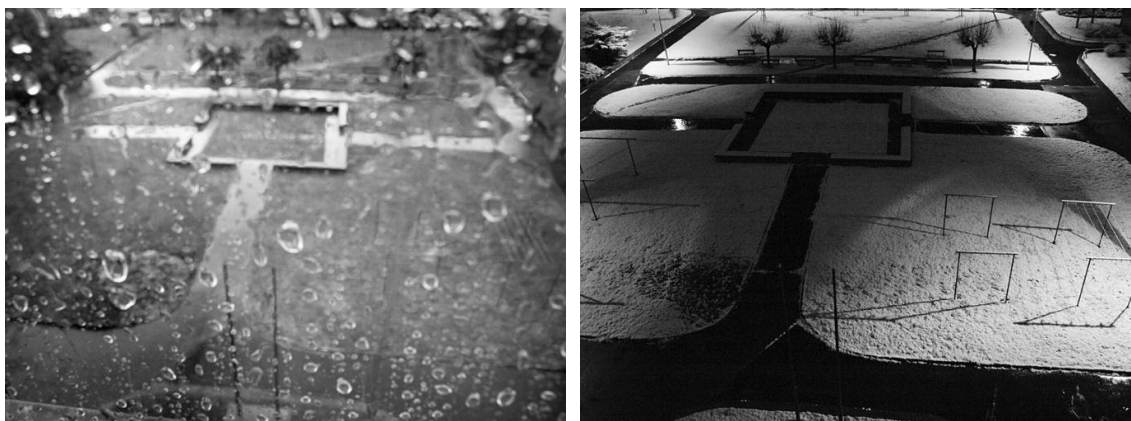

Soňa Goldová, NaturEVOLUTION

(23) http://www.fotojotka.cz/2009/index.php?AUTO%C5%98I:So%C5%88a_Goldov%C3%A1

evropského finále soutěže Henkel Art.Award, kterou každoročně vyhlašuje společnost Henkel Central Eastern Europe (CEE). Obsadila první příčku mezi 370 umělci ze 17 zemí střední a východní Evropy a střední Asie. „**Soňa Goldová** se ve své práci věnuje převážně krajině. Ta se objevuje v jejich dílech buď jako metafora nebo součást konceptuálního celku, kdy reflektuje zejména problémy soudobé společnosti. Malířská minulost **Goldové** určuje barevný styl fotografie.“ (24) Svůj projekt osobně uvedla v brněnské části **Fotojatek**.

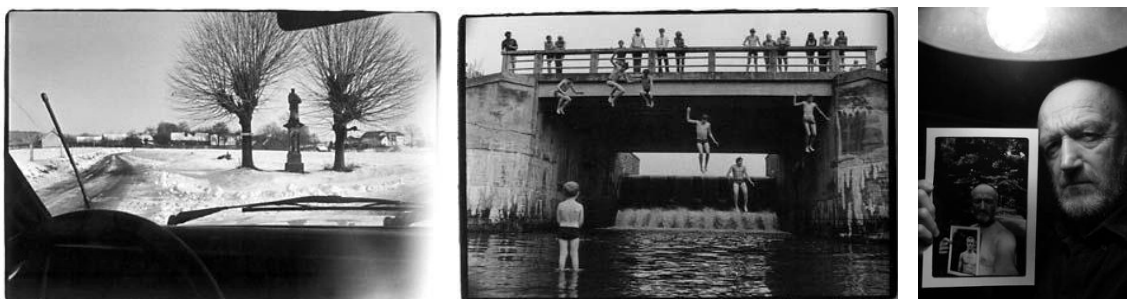
Českobudějovická fotografka a grafička **Lenka Pužmanová** (*1977) o sobě ráda tvrdí, že je líná se honit za skvělým snímkem a tak fotí vše co je na dosah jejího objektivu. Důkazem toho je série Baarovka, kterou se prezentovala na festivalu, a která je fotografovaná z okna jejího bytu v Baarově ulici, v klidné části Českých Budějovic. Podobným způsobem pracoval na svém souboru Pohledy z okna mého bytu (1994) kladenský fotograf **Jiří Hanke**. Zatímco **Pužmanové** Baarovka je spíše vizuální a světelnou výtvarnou hrou, kde pouze povětrnostní podmínky mění ráz obrazu. Její výhled tvoří „jen“ část chodníku a dětské pískoviště s lavičkami. **Hankeho** „pohledy z okna“ jsou díky poloze jeho bytu (kladenské náměstí) místem kudy kráčely dějiny. Ať už ty malé, osobní, ale i ty velké dějinné. **Lenka Pužmanová** je absolventkou bakalářského programu ITF v Opavě a v současnosti je grafičkou na volné noze.

Lenka Pužmanová, Baarovka

(24) Žůrek, Radim: Mladé české fotografky, Bakalářská teoretická práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2010.

Promítací večery v Praze a Brně zakončil svou vlastní komentovanou projekcí proslulý český fotograf **Bohdan Holomíček** (*1943). V Českých Budějovicích naopak promítací večer zahájil a navíc mu kurátor místní galerie k. c. Bazilika **Miro Švolík** uspořádal v místním prostoru doprovodnou výstavu. Zatímco výstava v Bazilice byla složena z jeho starších prací focených klasickým analogovým způsobem, samotné promítání již bylo sestaveno z digitálních snímků novějšího data. I v dobách své největší slávy měl **Holomíček** problémy se selekcí svého neskutečného množství fotografií, ale vždy dokázal spolu se svými přáteli (mimo jiné fotografem **Dušanem Šimánkem** ad.) vybrat velmi kvalitní originální snímky, které vždy měly zcela jasnou rozpoznatelnou „holomíčkovskou“ poetiku. Digitální fotografie ho dle jeho slov vysvobodila z temné komory, kde strávil roky. Zcela změnil svůj přístup k prezentaci snímků. Stejně jako si dříve v tradiční fotografii vytvořil svůj osobitý styl doplněný o doprovodné texty psanými tužkou na dolní okraj snímku, má i jeho nová etapa jasný **Holomíčkův** rukopis, ale i tak si dovoluji říci, že digitální technologie jeho dílu spíše uškodila. Jeho slideshow, kterou nazval lakonicky Fotografie spočívala v neskutečném množství mnohdy až banálních autoportrétů, připomínající vlnu selfies. Zklamaní diváci očekávali spíše jiné fotografie, ale i takový je **Bohdan Holomíček**.

Bohdan Holomíček, Fotografie

Fotojotka roku 2009 byla zase o trochu lepší než ta minulá. Organizátorům se povedlo přivést na festival velice kvalitní autory a dokonce zajistit i jejich osobní účast na večerních prezentacích. **Jan Zatorsky**, **Bohdan Holomíček**, **Jan Hodač** a **Milan Křišťůfek** se dokonce účastnili všech projekcí. Části festivalu **Lenka Pužmanová**, **Soňa Goldová**, **Tomáš Pospěch**, **Barbora Kuklíková**, **Miro Švolík** a **Michal Macků** a pražské části programu i **Michael Ackerman**. Role sarkastického spíkra se v ošuntělé uniformě policisty na výbornou zhostil pedagog ITF v Opavě **Jiří Siostrzonek** a v Českých Budějovicích **Jan Flaška**. Jen při brněnské projekci se mnozí

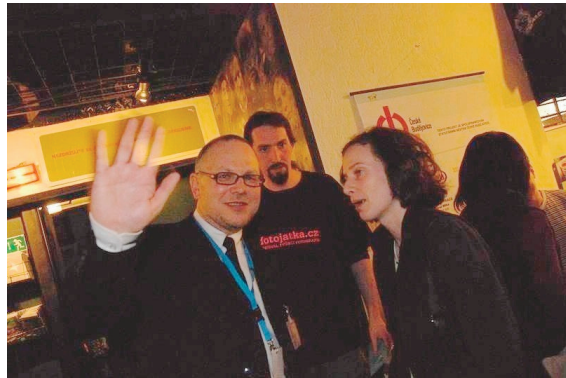
diváci pozastavovali při projekci **Jana Zatorského** nad tím, zda odstíny červené a zelené na snímcích nevymrštil do extrémů způsob filmového promítání. Ne všechny projektory jsou vhodné pro reálné ztvárnění barevných fotografií. Snad jediným mínusem byla délka projekcí některých autorů. Pořadatelé chtěli po autorech spíše kratší příspěvky, ale ne vždy se to úplně podařilo. Zatímco při emocemi nabitě téměř dvacetiminutové prezentaci **Michaela Ackermana** se pozornost diváků ještě dařila horko těžko udržet, při méně vyrovnané sérii slovenského fotografa **Miro Švolíka** to již bylo s plnou pozorností obecenstva horší. Podobný problém byl v minulém roce s projekcí **Jindřicha Štreita**, ale ta byla v programu svojí délkou ojedinělá. Tradicí se staly již fotografické workshopy Impulzz, stejně jako promítání na štíty budov.

Moderátor Jiří Siostrzonek v uniformě policisty a náhodná návštěvnice s plakátem akce (Brno)

Jan Flaška a Michal Macků a Jan Flaška s Janem Zatorskym v pražském kině Aero

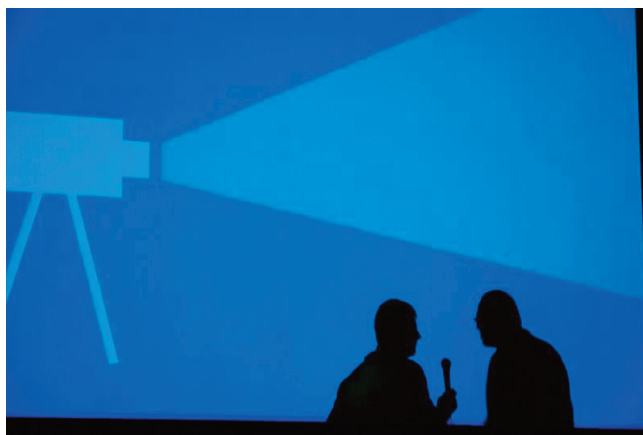
Kino Aero během festivalové projekce, Jiří Siostrzonek, Milan Křišťůfek a Barbora Kuklíková na balkoně budějovického kulturního centra Bazilika, kde se budějovická část Fotojatek odehrávala

Fotojotka v Praze (Lenka Pužmanová a Jiří Siostrzonek) a kino Art v Brně v předělu mezi projekcemi

Závěrečná děkovačka týmu Fotojatek v pražském kině Aero (Fláška, Křišťůfek, Šálek, Siostrzonek), vpravo projekce na českobudějovickém náměstí Přemysla Otakara II.

Zleva: Plakátek Fotojatek 2009, Miro Švolík a Jiří Siostrzonek v kině Aero,
Michael Ackerman v Praze

FOTOJATKA 2010

Do roku 2010 vstoupili pořadatelé s řadou inovací. Součástí festivalu se staly fotografické workshopy s významnými fotografy (**Miro Švolík**, **Jean Revillard**) a zejména velice záslužný projekt **Fotojatka** ve škole a dětská dílna. Ten si „klade za cíl ukázat, že fotografie může být i něčím jiným než jen bezduchým záznamem reality nebo líbivým kýčem – že může vyprávět příběh, že dokáže vyjádřit myšlenku, že umí donutit člověka podívat se na své okolí pod jiným úhlem nebo dokonce změnit jeho vnímání světa. První ročník projektu se zaměřuje na mladé lidi, studenty vybraných jihočeských středních škol. Těm chce nabídnout příležitost vyzkoušet si kreativně zaznamenat prostředí, ve kterém žijí, a zároveň jim ukázat, že přemýšlet a tvořit je zábava“.(25) V rámci IV. ročníku festivalu **Fotojatka** tak proběhly fotografické dílny a dětská fotodílna, kde studenti své práce konzultovali se zkušenými tvůrci. Odbornou záštitu nad soutěží převzala fotografa a pedagožka **Věra Stuchelová** a na SUPŠ sv. Anežky České v Českém Krumlově fotografa **Gabriela Aubrechtová** a s těmi nejmenšími pracoval **Michal Kalista** a **Bára Čepičková**. Oblíbené začaly být i tzv. Ozvěny **Fotojatek**, tedy projekce vybraných prezentací z minulých ročníků festivalu. Slovenský fotograf **Pavel Maria Smejkal** spolu s košickou organizací Photoart uspořádal ve východoslovenské metropoli právě jedny z Ozvěn. Podobná akce se konala v jihočeských Vodňanech v rámci akce **Vodňany žijou**, v obci Pístina, Liberci, v Českém Krumlově a dalších místech. Ve Vodňanech byl uspořádán v rámci Ozvěn i tradiční doprovodný workshop návštěvníků **Impulzz**. Tradicí se již staly projekce na filmových festivalech v Karlových Varech (**Fresh Film Fest**) a v Uherském Hradišti (LFŠ). Co se týká festivalových hostů, tak výběr byl opět pestrý a na akci se tak představili umělci zvukných jmen jako je **Antonín Kratochvíl**, **Anja Jensen**, **Chema Madoz** či čeští fotografové **Tomki Němec** a **Evžen Sobek**.

Jednou z hvězd byl český fotograf žijící v USA, světově proslulý dokumentarista **Antonín Kratochvíl** (*1947). Na festivalu představil svůj šestiminutový cyklus **Road Work**. Krátký film složený z **Kratochvílových** snímků z války v Iráku se slovním doprovodem **Jacka Lewise**, přímého účastníka bojů. „Co **Kratochvíl** vidí, je černé a bílé. Jeho fotografie je černobílá, a taková byla skoro po celou jeho kariéru“.(26): říká o jeho tvorbě **Michael**

(25) http://www.fotojatka.cz/cz2010.php?Fotojatka_ve_%C5%A1kole

(26) Persson, Michael: Antonín Kratochvíl, Kant, Praha, 2003, str. 24.

Persson v předmluvě jeho profilové publikace, kterou vydalo v roce 2003 nakladatelství **TORST**. „Podle **Kratochvíla** černobílé snímky redukuje skutečnost, kterou barevné snímky obsahují přespříliš. Černobílé pojetí stupňuje dramaticčnost a navozuje nereálnost objektu, který se ocitne ve fotografově hledáčku. Když jsou katastrofy a důsledky válek, hladomor a chudoba zachyceny černobíle, tlumočí právě ty emoce a úzkosti, na něž chce **Kratochvíl** upozornit. Život pro zoufalé, umírající a šílené možná skutečně postrádá barvy. **Kratochvíl** říká, že krása je v takových chvílích šedá.“(27) Autenticitu **Kratochvílova** filmu zvýšily i ruchové mikrofony, které zaznamenaly zvukové efekty válečné vřavy a vzrušený hlas průvodce filmem, válečného veterána **Jacka Lewise**. **Antonín Kratochvíl** byl časopisem *American Photo* zařazen mezi sto nejvýznamnějších osobností světové fotografie, je držitelem mnoha mezinárodních ocenění a spoluzakladatelem fotografické agentury **VII Photo Agency**.

Antonín Kratochvíl, Road Work

Španělský fotograf **Jose Maria Rodriguez Madoz** je ve světě umění znám spíše jako **Chema Madoz** (*1958). Jeho surrealistické černobílé fotografie promítané na festivalu, obsahovaly spoustu dvojsmyslů a nutily diváky se v lehké nadsázce zamýšlet nad tím, že všechny věci nejsou tím, čím se zdají být. Černobílé fotografie **Chemy Madoze** se dají interpretovat v různých úrovních. Přistupuje k předmětu trojím způsobem: nalezený, nezměněný předmět, manipulovaný předmět a předmět vymyšlený a vytvořený jím samým v ateliéru. Obyčejné objekty rafinovaně přetváří z jejich původního kontextu do nové reality. „**Madoz** nás vede k stretnutiam s inými možnými svetmi, ktoré nás obklopují, k univerzu objektov tak dôverne známých a súčasne nepoznaných, tak blízkyh jako zároveň neuveritel'ne

(27) Persson, Michael: Antonín Kratochvíl, Kant, Praha, 2003, str. 24.

*cudzokrajných. (..)Zúčastniť sa na jeho výstave alebo listovať v jeho katalógoch je prospešné, uvědomíme si, že nevieme všetko o našich verných služobníkoch, ktorí nás každodenne obklopujú.“ (28) Napsal o **Madozových** fotografiách v katalogu vydaném u příležitosti Měsíce fotografie v Bratislavě v roce 2006, španělský filmař a fotograf **Luis Arenas**. **Madoz** studoval historii umění na madridské univerzitě, ve stejné době navštěvoval kurzy fotografování. **Chema Madoz** získal řadu významných ocenění: Kodak Espana Prize (1991), Národní cenu fotografie, Španělsko (2000), cenu Higashikawa (Japonsko, 2000), Photo Espana Award (2000).*

Fotografie španělského fotografa Chemy Madoze

Iránská fotografka **Mitra Tabrizian** na festivalu představila své aranžované fotografie z cyklů *Lost Time*, *Naked City*, *Beyond the Limits* a *Border*. Série *Lost Time* se věnuje tématu nezaměstnanosti. Portréty nezaměstnaných obyvatel Londýna, spoustu volného času, skepse a frustrace. Snímky při kterých zamrazilo. *Naked City* – strach, pouliční gangy, téma násilí. Uniformita, firemní kultura, to vše bylo tématem cyklu *Beyond the Limits*, který mi osobně připomínal cyklus *Town I Like* absolventky ateliéru fotografie UJEP v Ústí nad Labem **Daniely Dostákové**, s kterým v roce 2006 zvítězila ve fotografické soutěži **Frame** či soubor **Tomáše Pospěcha** *Look at the Future* s kterým se představil na **Fotojatkách** v loňském roce. Soubor *Border* se zabýval tématem přistěhovalectví, vykořeněnosti a hledání nové identity. Práce **Mitry Tabrizian** jsou zastoupeny ve významných veřejných sbírkách, mj. Victoria and Albert Museum v Londýně, Museum of

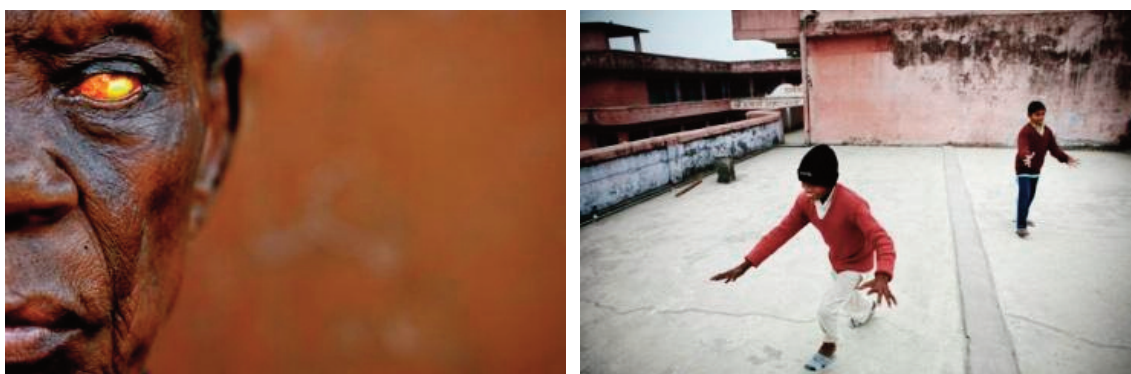
(28) Arenas, Luiz, Mesiace fotografie, Bratislava, 2006, str. 62.

Modern Art, Stockholm nebo Musée d'Art Moderne, Lucembursko a byly oceněny několika fotografickými a filmovými cenami.

Mitra Tabrizian – zleva fotografie z cyklů Naked City, Beyond the Limits

Michal Novotný (*1973) je ověnčen mnoha cenami fotožurnalistických soutěží Czech Press Photo, Best of Photojournalismus a s cyklem o slepých lidech v Libérii The School for the Blind in Monrovia, Liberia, který představil na **Fotojatkách** dokonce získal 3. cenu v soutěži World Press Photo v kategorii Každodenní život. Na festival zařadil i druhý projekt se slepec-kou tematikou The School for the blind, India, vytvořený ve škole pro slepé chlapce v indickém městě Haridwar. Soubor vznikl během měsíčního pobytu v zapadlé škole pro nevidomé chlapce v severní Indii, která je stranou zájmu charitativních, neziskových a vládních organizací. **Michal Novotný** využívá své intuice a snaží se na svých fotografiích zachytit úplný příběh, ač mu prý o estetiku nejde, přesto působí jeho snímky obrazově vyzrálé. V roce 1995 nastoupil jako válečný reportér do týdeníku Reflex, kde však z větší části působil jako píšící kolega fotografa **Jana Šibíka**. Zde působil

Michal Novotný – snímky z cyklu The School for the Blind in Monrovia, Liberia a The School for the blind, India

až do roku 1998. Psaní ho ale nikdy moc nebavilo a tak neodolal nabídce místa fotografa pro magazín Pátek Lidových novin, kde s krátkou přestávkou vydržel až do roku 2009. Kromě na festivalu prezentovaných cyklech o slepících byl oceněn i za své snímky „dětí ulice“ v Oděse a o indických zápasnících.

Německá fotografka **Anja Jensen** (*1967) se na **Fotojatkách** prezentovala projekcí svých aranžovaných snímků na nichž protagonisté vykonávají běžnou činnost, ale díky tomu, že jí vykonávají v noci a ještě pod dohledem kuželu světla, působí tyto situace absurdně a směšně. Ostré expresivní světlo vytváří až magickou atmosféru a banální děj na fotografiích spíše připomíná výseky bizarního voyaerského filmu. **Jan Flaška**, který soubor **Anji Jensen** zpracovával do filmové prezentace, pomyslnou lupou přibližuje epicentrum děje. Otázkou zůstává, zda divák tím není ochuzen o dobrodružství objevovat si tyto okamžiky sám. Éterický hudební doprovod – skladba **Maxe Richtera** „Shadow Journal“. Podobný styl fotografie vytváří i americký umělec **Gregory Crewdson**, ale s podstatně větším realizačním týmem. **Anja Jensen** nepoužívá digitální úpravy, úzce spolupracuje s protagonisty svých snímků. **Anja Jensen** vystudovala dějiny umění a malby v Mohuči, Paříži, Kielu a Münsteru. Od roku 1996 se specializuje na fotografii. Její výstavy a projekty byly předvedeny v Jižní Americe, Číně, USA, Turecku, Polsku a v dalších zemích. Žije v Hamburku.

Fotografie Anji Jensen

Za zvuků německé verze seriálové znělky dětského kresleného filmu Včelky Máji (Biene Mája) v podání **Karla Gotta** se odvíjela projekce fotografií z cyklu Má vlast (Home Sweet Home) brněnského fotografa a pedagoga **Evžena Sobka**. Jeho snímky jsou svědectvím své doby, kdy po roce 1989

prošla Česká republika řadou změn, na jedné straně hospodářský růst a vyšší standard bydlení, na druhé enormní tlak na spotřebu a ztotožnění se s konzumním způsobem života. Stejně jako snímky slovenského fotografa **Martina Kollára** uvedené na druhém ročníku **Fotojatek**, mapující „rozkvět“ a volnočasové aktivity obyvatel Slovenska, ukazují fotografie **Evžena Sobka** podobný trend v Čechách a na Moravě. Na soubor Home Sweet Home, volně navazoval cyklus Modrý život (Life in Blue). Fotografie nasbírané v oblasti Novomlýnských nádrží. *„Letos v létě jsem uzavřel českou kapitolu Modrého života u tří Novomlýnských nádrží. Je to podivné místo, obří prázdná plocha v pálavské krajině. Břehy nádrží více méně nadivoko osidlují víkendoví lidé v karavanech a malých chatičkách. Nejpitoresknější je karavanové městečko u Dolních Věstonic, kde každý obyvatel svůj domeček na kolečkách ještě doplňuje různými ohrádkami, přístřešky a ploty. Fascinovala mě nečekaná míra chaosu a živelnosti osídlení.“* (29) Komentuje svůj cyklus **Sobek** v rozhovoru pro fotografický server DIGIarena s publicistou a pedagogem **Petrem Vilgusem**. *„Life in Blue’ je o člověku a tím, kdo se kouká, je fotograf. Mimochodem, jak asi fotografovaní přijímali to, že jsou fotografovaní. Co si z toho pro sebe vyvodili? Sobek jim jistě vyložil, že se stávají součástí projektu, který zachycuje určitou, snad přímo národní specifiku. Sobkovo fotografické gesto udělalo z lidí na snímcích reprezentanty určitého sociálního fenoménu, což sice nebolí, ale každopádně je to vystoupení z anonymity spojené se získáním určitého statusu. Ptám se tedy sám sebe, kdo jsou lidé, kteří přede mnou prostřednictvím Sobkových fotografií defilují? Jsou to Rezignovaní, kteří použili v nové*

Evžen Sobek – fotografie ze souboru Má vlast (Home Sweet Home) a Modrý život (Life in Blue)

(29) http://digiarena.e15.cz/rozhovor-s-evzenem-sobkem-aneb-sobek-na-modro#utm_medium=self-promo&utm_source=digiarena&utm_campaign=copylink

*době osvědčený únikový manévr člověka socialismu a stvořili si k svému obrazu vlastní hobby-svět? Nebo jsou to spíš Alternativci nevěřící na občanskou společnost, rovné šance pro všechny, firemní kulturu a zahraniční dovolené? Lidé vyznávající jiné hodnoty? Upřímně řečeno, nevím, a asi to ani není důležité. Každopádně sama hypotetická možnost takové polarity ukazuje, že **Sobkův** *Life in Blue* v sobě má kromě estetických a dokumentárních kvalit i jistou dávku političnosti.*"(30) Napsal o sérii *Modrý život* teoretik umění **Jiří Pátek** v tiskové zprávě k **Sobkově** výstavě, která proběhla v roce 2013 v rámci fotografického festivalu v Moravské Třebové. Pro mne osobně vrchol festivalu.

Kanadský fotograf **Christopher Herwig** – fotografoval v zemích bývalého Sovětského svazu autobusové zastávky. Kdo očekával, že na jeho snímcích uvidí zastávky s univerzálním designem a jednoduchým, funkčním stylem vhodným k levné masové produkci, podléhající stranickým estetickým normám, musel být nutně zklamán. Tvůrčí svoboda, která byla dána lidem, které tyto stavby vybudovali, se projevila ve velmi invenční a různorodé škále lidové tvořivosti. **Herwig** zaznamenal na svých snímcích zbytky těchto staveb, z nichž většina je stále udržovaná místními obyvateli. **Christopher Herwig** o své tvorbě říká, že se snaží vytvářet čisté a graficky nevšední snímky, které dokumentují realistické situace hravě, ale přesto uctivě a pokorně. Snaží se na svých snímcích upozornit na mnoho aspektů běžného života, které bývají často přehlíženy a upozornit na jedinečnost určitého regionu. Fotografie ze série *Sovětské autobusové zastávky* (Soviet Bus Stop), které byly promítány, jsou z větší části nasnímány v bývalých středoasijských sovětských republikách a během autorova cyklistického toulání po oblastech

Christopher Herwig, Sovětské autobusové zastávky

(30) Pátek, Jiří: Tisková zpráva k výstavě *Life in Blue*, Fotofestival Moravská Třebová, 2013.

Karélie a pobaltských státech. Slideshow byla doplněna o výběr tematických snímků památníků a soch z doby SSSR s názvem Propaganda. **Herwig** pracuje pro nevládní organizace, rozvojové agentury a pro cestovatelské časopisy (Lonely Planet ad.) a televize (např. CNN).

Jediným zahraničním fotografem, který obdržel ve své době grant Inštitútu pre verejné otázky v Bratislavě, aby vytvořil fotografickou zprávu o stavu slovenské společnosti, byl český fotograf **Tomki Němec** (*1963). Na **Fotojatkách** v roce 2009 měli diváci možnost shlédnout cyklus na stejné téma od slovenského autora **Martina Kollára**. Rozdíl mezi **Kollárovým** pohledem a obrazem slovenské porevoluční společnosti v podání **Tomki Němce** se lišil snad jen v barevném zpracování. Zpracování, absurdita a určitá komičnost situací byla u obou autorů hodně podobná. V letech 1989–1992 byl **Němec** dvorním fotografem prvního českého prezidenta **Václava Havla**. „*Když se, obrazně řečeno, Němec vrátil v roce 1993 ze státnických salonků do všednosti českých ulic, nacházel lidi pohlcené materiálními novotami, hmotářským rozkošnictvím, občany rozptýlené do všemožných životních strategií a názorových i duchovních směrů. Fotografovou pozornému zraku neunikla názorová zmatenost, marketingem dirigovaná stádnost či trvajících náklonnost k těm životním návykům, které lidem vtiskla komunistická epocha. A když vyjížděl do samostatného sousedního Slovenska, potkával tam ještě paradoxnější srážky kultur, tradic a prvků národních i nacionalistických s kosmopolitními, neboť slovenský národ se emancipačně nacházel v jiné fázi než národ český a jeho novodobé dějiny byly syceny překotnou industrializací, která logicky nestačila prosáknout do podloží tamější kultury*“ (31). Napsal o „slovenském souboru“ Slovensko 2004, který byl na **Fotojatkách**

Tomki Němec, Slovensko 2004

(31) Chuchma, Josef: Tomki Němec, Torst, Praha, 2007, str. 23.

promítán, v profilové publikaci, která vyšla o **Němcovi** v roce 2007 v nakladatelství Kant publicista a teoretik **Josef Chuchma**. **Tomki Němec** patří k předním českým dokumentaristům a fotoreportérům. Dvakrát byl oceněn v soutěži World Press Photo. Publikoval v řadě českých i zahraničních periodik, kupříkladu v Der Spiegel, Die Zeit, Los Angeles Times Magazine, Le Monde, Paris Match, The New York Times, The New York Review of Books nebo Time Magazine.

Sérii Homo Urbanus Europeanus, se zajímavým instrumentálním hudebním doprovodem **The Cinematic Orchestra**, představil na festivalu francouzský fotograf **Jean-Marc Caracci** (*1958). Tomuto projektu se začal věnovat poté, co v roce 2006 ztratil zaměstnání a rozhodl se, že se stane fotografem na volné noze. Bylo mu v té době 48 let a chtěl vytvořit životní soubor, který by pomocí fotografie sjednotil Evropu. Jeho Homo Urbanus Europeanus je člověk 21. století, který kráčí sám v monotónní šedi velkoměsta. Osamělé postavy v jednotlivých evropských metropolích neodrážejí pocity odcizení, ale spíše klid moderního člověka, který našel svobodu v monolitickém prostoru velkoměsta. Projekt zahrnuje 31 metropolí a jeho součástí byla i Praha. Projekt neskrývá svoji politickou dimenzi, všechny snímky jsou vytvořeny ve stejném stylu, střízlivě, bez jakékoliv kulturní nebo sociální viditelnosti, upřednostňuje podobnost před rozdílností, evropskost před rozmanitostí. **Jean-Marc Caracci** je fotografický samouk, žije ve Francii ve městě Montpellier.

Jean-Marc Caracci, Homo Urbanus Europeanus, Praha, Riga

Slovenský fotograf narozený v moravské Ostravě, **Pavel Maria Smejkal** (*1957) pracuje často, ať už se jednalo o jeho soubor *The Family of Man* (2000–2003), *Stars* (2005–2006) či jeho poslední dílo *Fatespaces* (2009), s převzatým historickým materiálem. Ve svých pracích, které mu často slouží jako pomůcky k přemýšlení, si klade nejrůznější otázky a často má dojem, že nachází jen politicky nekorektní odpovědi. Na festivalu představil svůj projekt *Stars*, kde do známých fotografií z koncentračních táborů vkládá místo tváří vězňů tváře světově známých hvězd, většinou z řad herců, sportovců, zpěváků, vědců či dalších ikon moderní civilizace. „**Pavel Maria Smejkal** implantoval za pomoci počítače postavám vězňů z koncentračních táborů tváře současných celebrit. Nešlo mu o zpochybňování jednoho z posledních tabu, jakým v současném umění zůstává ironizující interpretace holocaustu (o to se s kontroverzními výsledky pokusil polský umělec **Zbigniew Libera**), ale jednak chtěl upozornit, že v koncentračních táborech zahynuly stovky tehdejších celebrit, jednak chtěl divákům položit otázku, zda by se i oni mohli dostat do podobné situace – a jak by se v ní zachovali.“⁽³²⁾ Napsal v časopise *Fotograf* o **Smejkalově** sérii pedagog a teoretik **Vladimír Birgus**. A tak se na fotografiích objevují tváře např. francouzského herce **Jeana Gabina**, modelky **Naomi Campbell**, **Andy Warhola**, fotbalisty **Zidaneho**, malíře **Pabla Picassa** ad. „Viem, zmenil som historické dokumenty, fotografie, ktoré uchováваме preto, že v nich pevne väzí naša spoločná historická skúsenosť, naša pamäť. Nebolo by lepšie do týchto starých fotografií nezasahovať a držať ich ako akési relikvie /konzervy/ pamäti bez akýchkoľvek zásahov naveky? Určite áno a som rád, že existuje množstvo inštitúcií, ktoré si túto úlohu vzali za svoju. Som ale súčasne presvedčený, že som svojimi zásahmi túto historickú skúsenosť len zvýraznil a priblížil

Pavel Maria Smejkal, *Stars*

(32) Birgus, Vladimír: *Fotograf*, 8/2006, str. 109.

dnešným ľuďom, pre ktorých už táto stará realita začína byť čímsi príliš vzdialeným, čímsi až neskutečným“ (33), komentuje svoj cyklus **Smejkal**. Velice vhodným hudbným doprovodom doprovádzajúcim projekci, byla zneklidňujúca skladba, Srey Leak, **Nicka Caveho** a **Warrena Ellise**, ktorá svojí nálehavosťou donutila diváky k premýšľaniu o závažnosti autorova sdelení.

Ze sbírek táboorského Muzea historické fotografie **Šechtľ a Voseček** v Táboře pocházal soubor Rusko 1905–1915, ruského fotografa **Sergeje Prokudina-Gorského** (1863–1944), ktorý v letech 1905–1915 mapoval carské Rusko a ktorý pořadatelé zařadili jako určité oživení do festivalového menu. **Prokudin-Gorskij** používal technologii expozice přes barevné filtry, kdy exponoval každý snímek třikrát, přes červený, zelený a modrý filtr. Něco na způsob dnešního systému skládání barev RGB používaného v digitální fotografii, s tím rozdílem, že ho používal již v roce 1905. Tehdejší ruský car **Mikuláš II.** mu poskytl celý vlak i s pojízdou temnou komorou. Fotograf pak jezdil a brouzдал carským Ruskem, fotografoval a během deseti let zachytil několik tisíc míst. Po říjnové revoluci v roce 1917 odešel do Norska, později i do Anglie, aby se usadil v Paříži, kde také v roce 1944 zemřel. Od jeho dědiců koupila část fotografických desek Knihovna Kongresu USA. Ta se postarala o jejich převod do digitální formy a díky tomu se dostaly až na festival **Fotojatka**. **Sergej Michajlovič Prokudin-Gorskij** byl ruský fotograf a inovátor fotografie. Vystudoval chemii, byl žákem proslulých vědců v Petrohradě, Berlíně a Paříži a vyvinul ranou technologii pro barevné fotografie. Jeho snímky zachycují široké spektrum námětů od středověkých kostelů a klášterů, přes železnice či továrny až po každodenní život a práci všech vrstev ruského obyvatelstva.

Sergej Michajlovič Prokudin-Gorskij, cyklus Rusko 1905–1915

(33) Smejkal, Pavel Maria: Ročenka Mesiac fotografie 2006, Bratislava, 2006, str. 98.

Fotojatka roku 2010 nabídla spoustu kvalitních fotografických sérií velmi kvalitních autorů a díky akcím typu **Fotojatka ve škole** a dětským fotodílnám, rozšířila spektrum své činnosti i na akce, které mají za úkol propagovat fotografii mezi mladými lidmi. Díky Ozvěnám **Fotojatek** se výběr toho nejlepšího z předchozích ročníků dostal i do měst mimo hlavní promítací osu. Slideshow se v Českých Budějovicích zásluhou budějovického **Divadla Kvelb** a jejich „přenosového vozu“ rozšířila i do ulic města, kde probíhaly některé projekce na zdi domů (Černá věž, hradby u Slepého ramene a zeď na budějovickém Piaristickém náměstí). Workshopy pod vedením uznávaných fotografů **Jean Revillarda** a **Miro Švolíka**, kteří se co by prezentující autoři představili na festivalu v roce 2009, sklidily velký ohlas a byly do posledního místa zaplněné. Konaly se jednak v budějovickém Domě a galerii U Beránka, kde **Jean Revillard** s pomocí skvělého překladu fotografa, biologa a bývalého pedagoga ITF v Opavě **Davidu Boukala**, „provedl diváky způsobem své práce a pak, k překvapení všech včetně pořadatelů, zavedl řeč na očekávané téma *Motion*. Nešlo však o fotografii pohybu, ale o rozpohybování statických fotografií v multimediálních prezentacích. Neočekávané téma a zajímavé informace o posledních trendech v prezentaci fotografií se nakonec k **Fotojatkům** hodily daleko více a i posluchači byli vděční za teplo kavárny“. (34) Kurzy slovenského fotografa **Miro Švolíka** se konaly v prostoru českobudějovické Solnice a **Švolík** seznámil účastníky se způsobem snímání svých aranžovaných fotografií, které fotografoval v 80. letech z výškových budov. Promítacími večery prováděl diváky svým osobitým humorem a vtipnými kvízy a mezivstupy mezi projekcemi, spoluorganizátor festivalu **Jan Flaška**. Velkou zásluhu na propagaci **Fotojatek** v zahraničí má slovenský fotograf **Pavel Maria Smejkal**, který předvedl výběr z projekcí ve východoslovenské metropoli Košicích. Akce sklidila ve Východoslovenské galerii nebývalý ohlas. Doprovodným programem českobudějovických **Fotojatek** byla vernisáž a výstava fotografické skupiny **Setkání**, která se konala v Galerii Bazilika, kde působil v roli dramaturga a kurátora **Miro Švolík**. V Solnici pak beseda s pedagogem a sociologem **Jiřím Siostrzonkem**, který uváděl **Fotojatka** v roce 2009. V Brně se festival konal ve dnech 19.–20. 3. 2010 v kině Art a z autorů se ho osobně účastnili **Evžen Sobek** a **Pavel Maria Smejkal**. V Praze 26. 3. v kině Aero za účasti **Tomki Němce**, **Pavla Maria Smejkala** a **Jana Hubičky** zástupce Muzea **Šechtl a Voseček**, který mluvil o tvorbě **Prokudina-Gorského**. V Českých Budějovicích se festival konal

(34) <http://www.fotojatka.cz/cz2010.php?Aktuality>

8.–10. 4. v kulturním centru Bazilika. Z hostů přijel **Evžen Sobek**, **Miro Švolík**, **Jean Revillard** a architektka **Eva Hubičková** z Muzea Šechtl a Vo-
seček.

Fotojatka v Brně. Na prvním snímku Jan Flaška a Pavel Maria Smejkal. Na druhém pohled do publika v kině Art (vlevo bratislavský fotograf Marek Nagy) a na třetí fotografii celkový pohled na kino Art v době konání festivalu.

Fotojatka v Brně

Fotojatka v Brně. Tým Fotojatek – zleva Křišťůfek, Čepičková a Flaška

Fotojotka v Brně

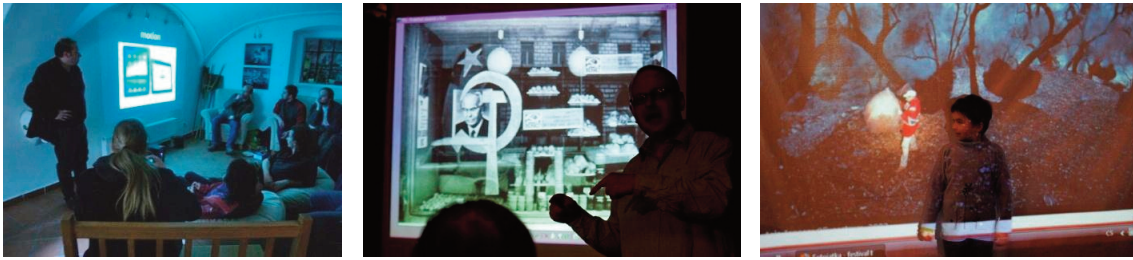
Miro Švolík a Evžen Sobek v Galerii Bazilka v Českých Budějovicích a Jan Flaška a Miro Švolík čtou v Českých Budějovicích rozhovor s nepřítomným fotografem Chemou Madezem

Promítání na zdi domů v Českých Budějovicích na Piaristickém náměstí a v Domě U Beránka

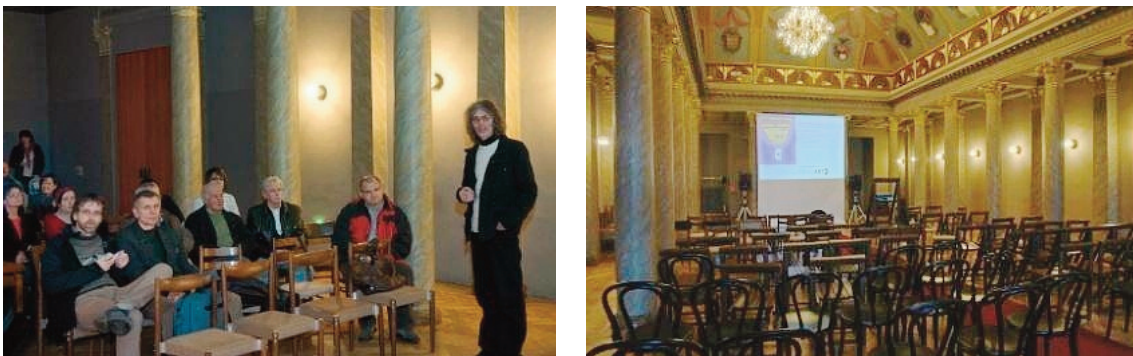
Zaplněný promítací sál v Bazilice a projekce na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích

Workshop Jeana Revillarda v Domě a galerii U Beránka, beseda Jiřího Siostrzonka v Solnici a dětská fotodílna tamtéž. Obě instituce se nachází v Českých Budějovicích.

Architektka Eva Hubičková, zástupkyně Muzea historické fotografie Šecht-Voseček v Táboře mluví v Českých Budějovicích o fotografiích Sergeje Prokudina-Gorského. Porada „fotjatkového“ týmu (Krištůfek, Flaška, Šálek).

Pavel Maria Smejkal uvádí Ozvěny Fotojatek v Košicích, Východoslovenská galerie kde košické Ozvěny probíhaly.

Plakátek na Ozvěny Fotojatek v Liberci a v Košicích

FOTOJATKA 2011

I v roce 2011 se organizátoři věnovali osvětové práci a projekt **Fotojatka ve škole** pokračoval v plné míře, stejně jako **Ozvěny Fotojatek** či již tradiční fotografické workshopy Impulzz. Součástí festivalu se staly i besedy s umělci. V roce 2010 návštěvníci besedovali s pedagogem a sociologem **Jiřím Siostrzonkem**, v roce letošním s fotografem **Václavem Jiráskem**. **Fotojatka** se stala součástí několika festivalů, např. českobudějovického **MitOst festivalu**, festivalu společenské angažovanosti kultur, který se koná každý rok v jiném městě střední a východní Evropy či fotografického festivalu **Fotokošť**, který v Hodoníně pořádají fotografové **Petr Drábek** a **Petr Omelka**. Festival se prezentoval i na českobudějovickém Majálesu. **Ozvěny Fotojatek** měly díky studentovi ITF v Opavě **Petru Kiškovi** svoji premiéru i v moravskoslezské Ostravě a v rámci akce **Vodňany žijou** i v jihočeských Vodňanech.

Industria a Auta se jmenovaly projekce známého českého fotografa **Václava Jiráska** (*1965). Série Industria byla v roce 2006 vystavena kurátorem **Petrem Nedomou** v pražské Galerii Rudolfinum, ve stejném roce **Nedoma Jiráskovi** vydal v nakladatelství **Kant** stejnojmennou publikaci – katalog. Výstava měla několik repríz a byla vystavena v roce 2012 i v prostorách Českého centra v Paříži. „**Václav Jirásek** v *Industrii předkládá velkoroyse vyjádřenou monumentalitu rozpadu a zmaru nabubřele mamutích snů o včera, co mělo znamenat zítra. Sen o epochálním významu těžkého průmyslu v intencích 19. století i pozdějších bolševických inženýrů lidských duší se rozplynul a zůstaly pouze trosky a torza bývalých ,chrámů práce'. Kolosální polorozpadlé haly plné obrovských rezivějících a oněmělých strojů uprostřed hromad prachu a strusky jsou většinou již prázdné a tiché, jen v některých provozech stále ještě pracují lidé. A právě jejich portréty v téměř životní velikosti, typologicky i formálně s jasnými symbolickými odkazy k portrétům rytířů a světců z křídel pozdně gotických deskových oltářů, jsou kostrou celé výstavy, jedinečným živoucím momentem nelidského prostředí vytvořeného člověkem. O němž nám autor s takovou přesvědčivostí podává zprávu.*“ (35) Charakterizoval tehdejší výstavu v Rudolfinu její kurátor **Petr Nedoma**. Industria je složena ze dvou částí. V první **Jirásek** dokumentuje architekturu industriálního prostředí a intimního zázemí pra-

(35) Nedoma, Petr: Industria, Kant, Praha, 2006.

cujících lidí. V druhé části se věnuje portrétům lidí, které bez osobní interpretace zpodobňuje v životní nebo nadživotní velikosti. Následující cyklus **Auta** byl **Jiráskův** dlouhodobý projekt, pracoval na něm od roku 2005. Autor zde vyhledává a mapuje odstavená auta, která nachází podél cest. Ztroskotané a nepotřebné vraky se stávají součástí krajiny a svědky své zašlé slávy. **Václav Jirásek** je člen bývalé brněnské umělecké skupiny **Bratrstvo (Václav Jirásek, Martin Findeis, Petr Krejzek, Roman Muselík a Zdeněk Sokol)**. Absolvoval obor užitá grafika na Střední uměleckoprůmyslové škole v Brně (1984) u **Dalibora Chatrného** a obor malba na Akademii výtvarných umění v Praze. Ve fotografii je samouk. Společným jmenovatelem jeho prací je zájem o mystérium, masku, ironii, dekadenci a recyklaci umění. Dílo **Václava Jiráska** je zastoupeno ve sbírkách pražského Uměleckoprůmyslového muzea, Moravské galerie v Brně, The Art Institute of Chicago, Museum Ludwig Köln nebo Centre Georges Pompidou v Paříži.

Václav Jirásek, Industria a Auta

Fotograf amatér v tom nejlepším slova smyslu. To je **František Dostál** (*1938), který na **Fotojatkách** představil svůj dlouhodobý cyklus **Letní lidé** s „veselí navozující“ hudební kulisou, písní **Michala Tučného** *Báječná ženská* a *Prodavač*. Presentovaný soubor vyšel i knižně v roce 2010 v nakladatelství Ostrov. Teoretik umění **Antonín Dufek** o Letních lidech ve stej-

František Dostál, Letní lidé

nojmenné publikaci říká: „*Fenomén očekávaného a plnými doušky hltaného českého léta, času dovolených a útěku z měst, postihl František Dostál s vzácnou důvěryhodností. Bylo to možné jen proto, že byl jedním z nich, těch, které fotografoval. Byli na něho a jeho stále přítomný fotoaparát zvyklí, mohl fotografovat co chtěl. Soubor Letních lidí vznikl podobně jako snímky cikánů Josefa Koudelky, poutníků Markéty Luskačové nebo vesničanů Jindřicha Štreita.*“ (36) Dostálovy snímky jsou humorné, své objekty nearanžuje, jsou ze života, jeho poetika neuráží a nezesměšňuje.

Anders Petersen (*1944) se narodil ve Stockholmu, v 18 letech odešel do Hamburku, kde se chtěl naučit německy. Po třech měsících v Německu se vrátil do Švédska, kde začal pracovat jako malíř a novinář a později se začal zabývat i fotografií. Již jako fotograf se vrátil do Hamburku, aby zde nafotografoval příběhy lidí, které před lety poznal jako své zákazníky baru Café Lehmitz, kde krátký čas pracoval a mezi které i částečně patřil. Tak vznikl první **Petersenův** cyklus Café Lehmitz, nafotografovaný mezi lety 1967 a 1970, prezentovaný na festivalu. Jedná se o velmi syrové vyprávění několika lidí ze dna společnosti: děvek, zlodějů a transvestitů, kteří se scházeli v jednom z barů zábavní čtvrti St. Pauli. „Často jsem si představoval, že lidé ze St. Pauli žijí svůj pravý život pouze v noci. Kdekoli jste se ocitli, převládá zájem o druhého. Ale to všechno zmizelo s ranním rozbřeskem a vy jste si uvědomili drsnou realitu, v níž iluze lásky a sounáležitosti zmizela jako neuskutečnitelná,“ vypráví **Petersen** o hamburské městské části, do které ho zavedla jeho tehdejší přítelkyně. (37) Fotografie

Anders Petersen, Café Lehmitz a French Kiss

(36) Dufek, Antonín: Letní lidé, Ostrov, Praha, 2010.

(37) <http://www.afuk.cz/anders-petersen-oslava-lidskosti-v-drsne-realite>

byly poprvé knižně vydány v roce 1978 v Německu a následně i ve Francii a Švédsku. Jeho série z Café Lehmitz je považována za jedno z nevlivnějších děl evropské dokumentární fotografie. V České republice se retrospektivní výstavou představil v roce 2004 v Langhans Galerii v Praze. V roce 1978 **Petersen** obdržel grant od Nadace švédských autorů. V roce 2003 byl zvolen fotografem roku na Recontres d'Arles a v roce 2007 byl jedním ze čtyř finalistů Deutsche Börse Photography Prize. **Petersen** publikoval více než 20 knih, většinou ve Švédsku, sólové i skupinové výstavy měl po celé Evropě a Asii. **Anders Petersen** na **Fotojatkách** představil jak svůj „kultovní“ soubor Café Lehmitz tak i snímky ze série French Kiss.

Absolventka ITF v Opavě **Bára Prášilová** je v současnosti snad nejzajímavější fotografkou žijící v České republice, která se věnuje výhradně módní fotografii a potvrzuje pravidlo, že i v komerční sféře lze najít zajímavé a nekonvenční autory. Mezi její největší úspěchy patří nominace na Hasselblad Masters Awards v kategorii Fashion/Beauty v letech 2009 a 2013. *„Její fotografie jsou cíleně naivní obrázky s obrovskou dávkou poetiky. Zobrazuje většinou dospívající děti nebo modely ve studentském věku, které v kombinaci s rekvizitami tvoří symbolikou protknuté výjevy.“*(38) **Prášilová** pracuje se spoustou rekvizit, je precizní a patos svých fotografií shazuje svým osobitým humorem. Na festivalu se představila s výběrem svých nejzajímavějších reklamních fotografií.

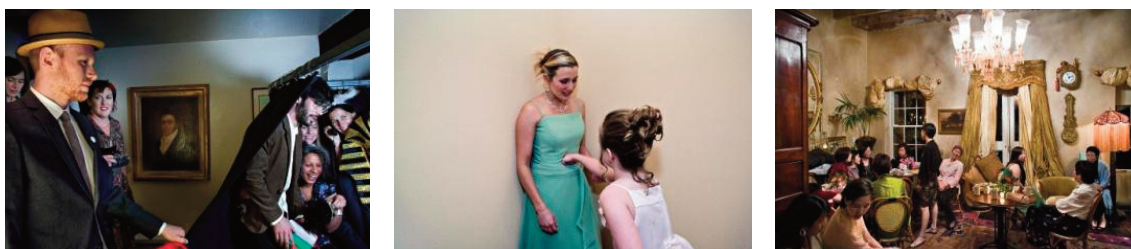
Fotografie Bára Prášilové prezentované na festivalu

(38) Žůrek, Radim: Mladé české fotografky, Bakalářská práce ITF FPF v Opavě, 2010.

Fotografie z cyklu *Black Sea: Between Chronicle and Fiction* prezentovala na festivalu britská fotografka **Vanessa Winship** (*1960). Většina jejich snímků vznikla v oblasti Balkánu a jihozápadní Asie (Gruzie). „*Pracovala jsem v černomořských státech mnoho let, zážitky jsou ohromné a velmi různorodé. Mám velké štěstí, že jsem mohla loni v němčině vydat monografii zahrnující snímky právě z tohoto projektu. Lidé, kteří zde žijí, si na vás udělají čas díky téměř antickému vnímání závažnosti cestování. Byla jsem unesená z toho, s jakými emocemi se tamní obyvatelé vyjadřují, jak se nesou ulicemi, jaký mají vztah jeden ke druhému a jak vnímají samotné moře*“ (39), prozradila autorka v rozhovoru s publicistou a bohemistou **Petrem Bubeníčkem** v roce 2013 na internetovém fotografickém serveru DIGIarena. Ač se **Vanessa Winship** velmi často pohybuje v epicentrech válečných konfliktů, není klasickou válečnou reportérkou. „*Zaměřuji se spíše na tišší hlasy a na chvíle, které jsou součástí všech situací, i těch konfliktních. Zajímají mě místa v dobách změn, neboť v sobě nesou specifickou dynamiku. Také mě přitahují okraje a hranice. A právě zde žijí lidé, k nimž směřuji*“ (40), cituji opět autorku. V poslední době se zabývá portrétováním tureckých školaček. Fotografie z tohoto cyklu byly oceněny první cenou v soutěži World Press Photo 2013 v kategorii Portrét/série. Velmi respektovaný je i její soubor z USA *She Dances on Jackson*. Je zastoupena agenturou VU. Vystudovala obor fotografie na Westminsterské univerzitě. Již v roce 1998 se jí dostalo ocenění ve World Press Photu v kategorii Umění.

Vanessa Winship, *Between Chronicle and Fiction*(39) <http://digiarena.e15.cz/proti-proudu--rozhovor-s-vanessou-winship>(40) <http://digiarena.e15.cz/proti-proudu--rozhovor-s-vanessou-winship>

Americký fotograf **Bill McCullough** (*1963) se narodil v americkém Texasu. Do té doby než začal mít problémy se sluchem byl celkem vyhledávaným hudebníkem. Poté se, se stejnou vášní začal věnovat fotografii. Na fotografování svateb se mezi uměleckými fotografy nahlíží spíše s despektem, ale práce **Billa McCullougha**, který se živí jako svatební fotograf, nás musí přesvědčit, že i toto spíše komerční téma se dá fotografovat kreativně a originálně. Jeho série *Technicolor Life*, kterou představil na festivalu, vznikla jako vedlejší produkt jeho profesionální práce a zkoumá rituál svatby ve Spojených státech. Díky jeho jedinečnému stylu, který klade důraz na nejednoznačný výklad snímků a skvělou práci s osvětlením, měli diváci možnost shlédnout neuvěřitelně zajímavý soubor, který sleduje tento fenomén moderního amerického života. Jeho fotografie byly vystaveny v USA, Číně, Francii a Rusku, jsou zastoupeny ve sbírkách Muzea výtvarného umění v Houstonu a v Portland Art Museum v Portlandu ve státě Oregon. **McCullough** je fotografický samouk.

Bill McCullough, *Technicolor Life*

Sérií aranžovaných fotografií z cyklu „Today's Life and War“ (Život a válka dnes) se na **Fotojatkách** představil již druhý zástupce íránské fotografie (prvním byla v roce 2010 **Mitra Tabrizian**, třetím v roce 2011 **Alizare**), fotografka **Gohar Dashti** (*1980). Narodila se po islámské revoluci. Její fotografie odrážejí pohled poválečné generace v Íránu. Vzhledem k tomu, že ani revoluce nikdy nevyřešila problémy sociální chudoby a následná válka s Irákem zcela vykojila jejich sociální vyhlídky, stala se tato doba pro její generaci časem izolace a bezprecedentního zoufalství. Její fotografie se snaží formou interakce mezi fiktivními bojišti a běžnými každodenními situacemi (svatba, sledování televize, surfování po internetu, četba novin atd.) navodit představu běžného života v míru. **Dashti** vytváří okamžiky, které zachycují ironii a pokračující dualitu života a války, aniž by vylučovaly možnost naděje. Hudební doprovod projekce *Axiom of Choice*. **Gohar Dashti** získala magisterský titul v oboru fotografie a výtvarného umění na univerzitě v Teheránu v roce 2005. Její práce jsou zastoupeny v mnoha světových

sbírkách včetně Mori Art Museum v Tokiu, Nelson-Atkins Museum of Art v Kansas City a dalších institucích.

Gohar Dashti, Today's Life and War

Jméno **Jana Jedličky** (*1944) je dnes paradoxně známo více ve světě než u nás. Autor vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze (1962–1968) a v roce 1969 odešel do švýcarského exilu, a tak se většina jeho aktivit odehrávala a odehrává mimo oko domácího diváka. V současné době žije **Jan Jedlička** střídavě v Curychu a v Praze. Na festivalu se představil se svojí slideshow *Il Cerchio – The Circle*, která vznikla v oblasti Maremma, v jihozápadním Toskánsku. „Autor fotografoval konkrétní lokalitu po dobu jednoho roku, a to v dvouměsíčních intervalech. Sledoval změny způsobené plynutím ročních dob i lidskou činností, aby svá pozorování shrnul do série 150 klasických černobílých fotografií, jejichž výběr doplněný několika pigmenty“ (41), mohli shlédnout i diváci **Fotojatek**. Cyklus výrazně

Jan Jedlička, Il Cerchio – The Circle

(41) Pátek, Jiří: Tisková zpráva k výstavě Jan Jedlička *Il Cerchio* 2005–2006, Camera – Umělecko-průmyslové muzeum Moravské galerie v Brně, Brno, 2007–2008.

podpořily zklidňující tóny skladby The River II **Ketila Bjørnstada** a **Davida Darlinga**. **Jedlička** se ve své tvorbě zabývá výlučně dlouhodobými projekty. Používá různá média: kresbu, místní pigmenty, fotografii, tisk, ale i film a video.

Dalším představitelem iránské fotografické školy, který se prezentoval na festivalu byl iránský fotograf a filmař **Alizare** (*1981). Veškerý děj fotografií cyklu *Silhouette*, který představil na festivalu, se odehrává na horizontu jeho snímků, kde počítačovými manipulacemi vytváří siluety lidí, zvířat, budov a předmětů. Kromě volné tvorby, která se téměř vždy dotýká politických či obecně humanistických témat, se věnuje i filmové a divadelní fotografii, ve které dosáhl nemalých úspěchů a cen. V roce 2007 Nejlepší filmový fotograf, Fire Film Festival, 2003 Nejlepší divadelní fotograf, Fire Theater Festival.

Alizare, *Silhouette*

Tibetské zvony a jatka? Ano i to jsou **Fotojatka**, dalo by se parafrázovat. **Alan Lem** hráč na tibetské mísy a zvonky doprovázel sérii fotografií z jatek hospodářských zvířat v italské Umbrii *The Hidden Death* (Skrytá smrt), italského fotografa **Tommaso Ausiliho** (*1970). Soubor dokumentuje osud zvířat, které čeká „brzký osud“, tedy usmrcení a svléknutí z kůže. Meditativní hudba a syrové záběry na smrt zvířat, smutná a zároveň působivá podívaná. Sugestivní naturalistické i vizuálně zajímavé snímky. Tímto projektem se **Ausili** prosadil v mezinárodní soutěži Sony World Photography Award 2010 v kategorii „Contemporary Issues“

(Současné problémy) a ve fotožurnalistické soutěži World Press Photo, kde získal ve stejném roce 3. cenu.

Tommaso Ausili, The Hidden Death

Poprvé se **Věra Stuchelová** (*1973) představila na **Fotojatkách** již v roce 2008, kdy byla její slideshow součástí projekce skupiny **Jihoženským okem**. V roce 2011 se prezentovala svým souborem **Hyperreality**. „V cyklu *Hyperreality* zobrazuji obyčejná, záměrně banální místa, zátíší v mém domě hyperrealistickým způsobem. Tato fotografická technika umožňuje vnoření a fascinaci prostorem jeho detaily a umocňuje tím kontrast s banalitou a každodenností. Dějový syžet se vztahuje k otázkám: kdo jsem a jak mne určuje mé prostředí – můj soukromý svět. Není to příběh, jsou to vypointované objekty, jako samostatné struktury vymezené v prostoru, které jsou „skutečnější než skutečnost“ (42), okomentovala **Věra Stuchelová** soubor na svých internetových stránkách. Díky technice High dynamic range (HDR) působí plakátové barvy jejích snímků na diváka agresivně, na druhou stranu diváka magicky vtahují do zobrazené scény, která se stává skutečnější než samotná realita, stává se hyperrealitou. Rodačka z Prachatic žije v Českých Budějovicích, vystudovala AVU v Praze a rok studovala ITF v Opavě. Po celé její studium jí formovaly výrazné umělecké osobnosti. Ať už to byl v ateliéru malby **Antonín Strážek**, v ateliéru vizuální komunikace **Jiří David** nebo v ateliéru nových médií a fotografie **Veronika Bromová**. V roce 2007 dokončila doktorandský studijní program u **Milana Knížáka**. V roce 2011 obhájila habilitační práci a získala titul docent na VŠVU v Bratislavě. Samostatně vystavuje od roku 1999. Ve své tvorbě se zabývá genderovými tématy. Je členkou a spoluzakladatelkou ženské fotografické

(42) http://www.verastuchelova.cz/main.php?g2_itemId=402

skupiny **Jihoženským okem**, jejíž duchovním otcem je slovenský fotograf **Miro Švolík**. Pracuje jako odborná asistentka v Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni.

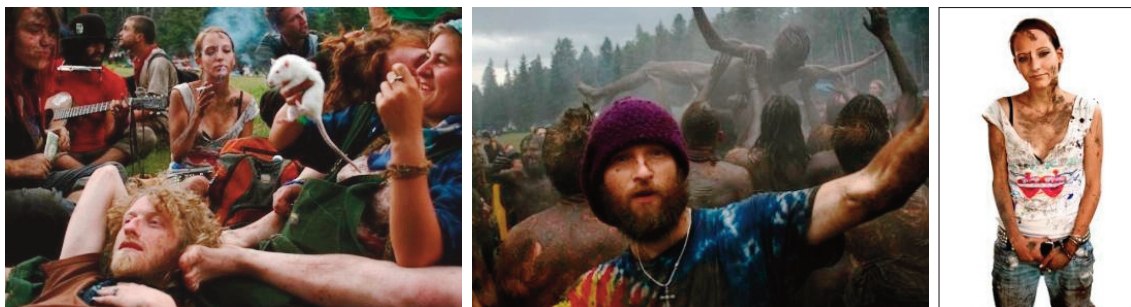

Věra Stuchelová, Hyperreality

Nomadia se jmenoval cyklus mladé americké fotografky **Kitry Cahana** (*1987). **Cahana** na svých fotografiích dokumentuje setkání novodobých hippies v Novém Mexiku. Setkání Rainbow je každoroční festival, který se koná vždy 4. července v jiném národním parku v USA. Tato střetnutí se konají již od roku 1972 a jsou aktivitou lidí sdružených pod jménem Duhová rodina živého světla, někdy jen Kmen Rainbow. Cílem těchto setkání je oslavit solidaritu, toleranci a lásku k Zemi. Každoročně festival přitahuje stovky mladých lidí vyznávajících nomádský způsob života. V roce 2009 se toto setkání „Špinavých dětí“ jak se těmto lidem přezdívá, konalo v Národním parku Santa Fé v Novém Mexiku. Nomádský způsob života spojený s pocitem vykořeněnosti se stal všeobecným paradigmatem 20. a 21. století. Mladá zablácená žena hledí zamyšleně dolů, opar kouře jí vychází z cigarety, vousatý muž ležící na trávě, jiná žena svírá bílou krysou, lidé hrají na hudební nástroje. To vše můžeme objevit na fotografiích **Kitry Cahana**, která se touto subkulturou mladých lidí ve Spojených státech zabývá. Jedna z částí souboru Nomadia, nazvaná Rainbowland, je souborem portrétů účastníků festivalu Rainbow. **Kitra Cahana** nafotografovala tuto sérii v létě roku 2009 v rámci práce pro magazín Colors firmy Bennetton a v roce 2010 za něj získala první cenu v soutěži World Press Photo v kategorii Arts and Entertainment: Stories. „**Cahana** je fotografka, jejíž vizí je spojit výsledky etnografického výzkumu, dokumentární fotografie, antropologie a vlastní poezie do jediného mnohvrstnatého celku.“ (43) V rámci své dokumentární

(43) http://www.fotojatka.cz/cz2011.php?Auto%C5%99i:Kitra_Cahana

práce se již zabírala životem teenagerů v Texasu, venezuelských šamanů, židovských poutníků. V rámci výtvarné fotografie se zaměřuje na téma spirituality a těla. Narodila se v Miami, ale vyrůstala v Kanadě a ve Švédsku. **Kitra** získala titul bakaláře filozofie na McGill University a magistra v oblasti vizuální a mediální antropologie na Freie Universität v Berlíně. Je jedním z nejmladších fotografů časopisu National Geographic, který si jí v roce 2009 vybral coby interní fotografku.

Kitra Cahana, Nomadia a Rainbowland

Polský fotograf **Rafał Milach** (*1978) je jedním s autorů (kromě **Věry Stuchelové** a později i **Ibri Ibrahimoviče**), který se na **Fotojatkách** mohl prezentovat podruhé. V roce 2009 se představil svými snímky *Mladé Rusko*. V roce 2011 mnohem intimnějšími záběry ze svého soukromí, které ukazuje na svém osobním blogu. I na těchto fotografiích se projevuje autorův talent, umění vystihnout náladu okamžiku, osobitý a neotřelý pohled na věci a lidi, kteří ho obklopují v jeho soukromém životě, ležící mimo jeho oficiální projekty. **Rafał Milach** vystudoval Akademií umění v Katovicích, ITF v Opavě, kde také v současnosti přednáší. Již více než 10 let pracuje na projektech věnující se regionu bývalého Sovětského svazu. Tato práce

Fotografie Rafała Milacha

vyústila v monografie „7 Rooms“ (nakladatelství Kehrer Verlag 2011) a „Černé moře betonu“ (2013), kterou si dokonce publikoval sám. Je držitelem řady fotografických ocenění a nominací, vystavoval po celém světě.

„Představuji si kryty, masivní budovy, kam je možno uložit celé ekosystémy, aby se zachovaly v současném stavu. Masivní stavby chrání lesy, jezera a řeky před hrozbami znečištění a – především – před činností člověka samotného. Zároveň studuji různé aspekty vztahu člověka k přírodě coby k vzácnému, ohroženému místu. S tím, že přírodu dáte do muzea, přichází také úvaha o tom, kdo bude jejím divákem či konzumentem. Příroda se stává kulisou zábavné turistické jízdy; nádherná krajina je přetvořena v meditativní divadelní show.“(44) Tak charakterizuje svůj cyklus Museum of Nature (Muzeum přírody, finský umělec **Ilkka Halso** (*1965). Druhý projekt, který **Halso** na **Fotojatkách** představil Restoration (Rekonstrukce), zachycuje ad absurdum způsob ochrany přírody člověkem. *„Halso neváhal vytvářet náročné instalace skutečných stromů, rozdělených na fragmenty a zavěšených do imaginárních muzejních sbírek v lůně přírody“*, (45) v tomto případě stromů, skal a polí. **Ilkka Halso** pracuje ve svých fotografiích jak s prostředky landartu, tak i s počítačovou 3D grafikou. Vystudoval fotografii na University of Art and Design v Helsinkách. Je zastoupen v celé řadě sbírek po celém světě.

Ilkka Halso, Restoration a Museum of Nature

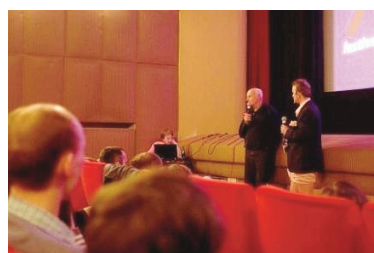
(44) <http://ilkka.halso.net/>

(45) Pohribný, Jan: Foto 1/2015, Brno, 2015, str. 31.

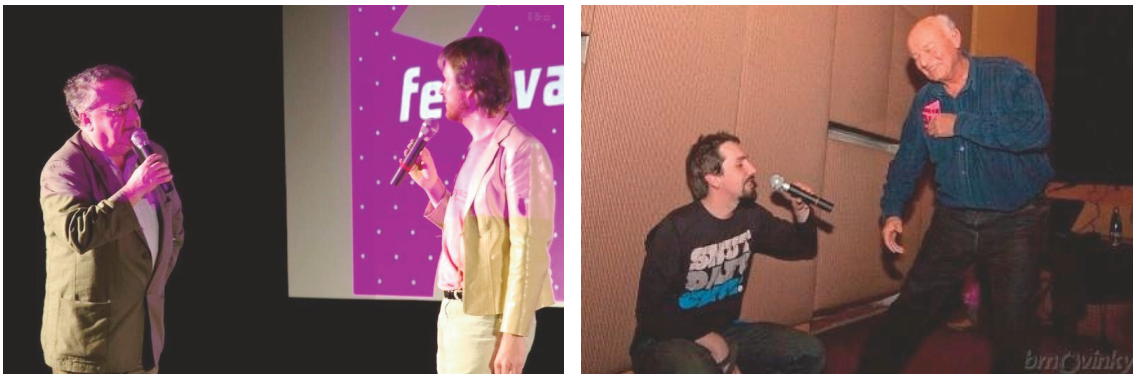
V roce 2011 se organizátorskému triu **Šálek, Flaška, Křišťůfek** podařilo přivést do České republiky tvorbu (sice jen v audiovizuální podobě) íránských, ale i skandinávských autorů. Na české poměry věc nevídaná. Na projekcích **Báry Prášilové** a **Billa McCullougha** ukázali, že i podceňovaná módní (**Prášilová**) či svatební fotografie (**McCullough**) může být v určité podobě zajímavá a originální. V dramaturgické skladbě festivalu se organizátorům podařilo spojit humor **Františka Dostála** se závažnými tématy prezentací **Gohar Dashti** či **Ilkky Halsu**. Zda jsou tato nespojitelná témata v pořádku či ne, nechávám na divákovi. Suma sumárum **Fotojotka 2011** byla zase o trochu kvalitnější než ta minulá. Všech tří projekcí se účastnil jen **František Dostál**. **Bára Prášilová** a **Jan Jedlička** komentovali svoje fotografie v Praze a Českých Budějovicích, **Věra Stuchelová** v Českých Budějovicích a **Bill McCullough** na svojí slideshow v Praze dorazil až z USA. Brněnská část se již tradičně konala v brněnském kině Art (18. – 19. 3. 2011). Stejně tak stále působiště jako Brno mají **Fotojotka** v pražském kině Aero (25. 3. 2011). V Českých Budějovicích se festival po letech „azylu“ opět vrátil do kina Kotva (7. – 9. 4. 2011). O roli komentátora se z větší části postaral **Jakub Lada Vavřina** se spoluúčastí **Jana Flašky**. Že **Fotojotka** nejsou jen promítání nás pořadatelé přesvědčili již dříve, vedlejšími projekty. **Ozvěny Fotojatek** již žijí svým životem a cestují po republice. V Experimentálním studiu v Liberci se objevily již podruhé. Workshop pro širokou veřejnost **Impulzz**, se díky spolupráci s **Davidem Maixnerem** a Moravskou galerií rozšířil i na brněnskou půdu.

Ozvěny Fotojatek v Ostravě

Fotojotka v brněnském Artkině. Uprostřed Jakub „Lada“ Vavřina zpovídá jednoho z aktérů Františka Dostála. Na třetí fotografii pohled do brněnského publika.

Fotojotka v Brně. Na prvním snímku Jan Jedlička a Jan Flaška, na druhé fotografii Milan Křišťůfek s Františkem Dostálem.

Fotojotka v Brně, tým Fotojatek (Jan Flaška, Martin Šálek, Jakub "Lada" Vavřina a Milan Křišťůfek), vpravo brněnský fotograf a pedagog Evžen Sobek.

Fotojotka 2011 v ulicích Českých Budějovic (Piaristické náměstí)

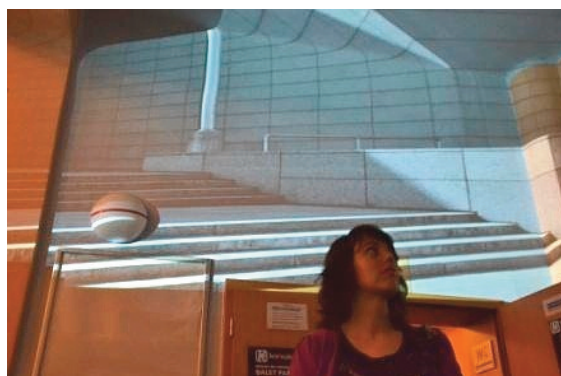
Fotojotka v ulicích Českých Budějovic (Piaristické náměstí)

Fotojotka v ulicích Českých Budějovic (Piaristické náměstí a u slepého ramene řeky Malše)

Fotojotka v českobudějovickém kině Kotva. Na druhé fotografii interiér předsálí kina Kotva v době festivalu s výstavou Václava Vašků Stíny Černobyly.

Fotojotka v Českých Budějovicích, vpravo fotografka Věra Stuchelová ve foyer kina Kotva

Václav Jirásek beseduje v českobudějovickém klubu Horká Vana

Českobudějovické kino Kotva chvíli před zahájením projekcí.
Vpravo organizátor festivalu Martin Šálek před kinem Kotva.

Fotojatka v Českých Budějovicích. Na prvním snímku Jan Flaška zpovídá fotografku Báru Prášilovou, na druhém českobudějovickou fotografku Věru Stuchelovou.

FOTOJATKA 2012

Fotojatka roku 2012 (Brno 16.–18. 3., Praha 30. 3., České Budějovice 12. – 14. 4.) nijak nevybočila ze strategie, kterou si organizátoři festivalu vytyčili a závažná témata (např. série **Nicose Economopoulose** či **Macieje Dakowicze**) se střídala s tématy spíše oddechovými (**Grzegorz Latka**, **Reiner Riedler**, **Nils Jorgensen**). Střídání žánrů je vůbec jedním z poznávacích znaků celého festivalu. Nově se **Fotojatka**, díky svým tzv. Ozvěnám, prezentovala na Fotosympoziu na téma žena Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni a na festivalu Station Off organizátorů **Radka Kodery** a **Zuzany Zbořilové** v témže městě. Českobudějovická část festivalu byla obohacena o dvojici přednášek fotografů a v té době pedagogů ITF při Slezské univerzitě v Opavě **Jana Pohribného** a **Tomáše Pospěcha**. Zatímco **Jan Pohribný** hovořil spíše o netradičních přístupech v tradičnější fotografii krajiny a o land-artu, **Pospěch** se zabýval spíše konceptuální fotografií krajiny a popírání zažitých schémat v krajinářské fotografii. Díky aktivitě studentů ITF v Opavě **Davida Maixnera** a **Davida Mužíka** proběhl v Brně tradiční workshop **Impulzz**, jehož výsledky pak byly publikovány na webových stránkách Young-fresh.eu, fotografického serveru nezávislého sdružení YAFA, které si klade za cíl, podporovat talentované studenty vysokých fotografických škol ve střední Evropě.

Ti diváci, kteří navštívili projekce fotografického festivalu **Fotojatka** v roce 2012 mohli například shlédnout tři cykly (Hope, Grief a Fall), nizozemského fotografa **Erwina Olafa** (*1959). Tvorba **Erwina Olafa** není pro informovaného návštěvníka fotografických výstav v České republice neznámým pojmem. V roce 2008 se **Olaf** představil v tehdy ještě existující pražské Langhans Gallery výběrem pojmenovaným Choreografie citů ze svých fotografických souborů z let 2004–2008, jehož součástí byly i cykly Hope, Grief a Fall prezentované právě na **Fotojatkách**. V sériích Hope (Naděje, 2005) a Grief (Žal, 2007) autor netradičním způsobem obrátil pozornost ke skrytým a zadržovaným lidským emocím. Na rozdíl od jiných umělců však okamžiky vypjatých emocí dokumentaristicky nevyhledává, ale sám si je připravuje ve svém ateliéru pomocí osvětlení. Modely aranžuje do životního stylu 50. ale i 60. let minulého století. Svoji inspiraci filmem (**David Lynch**, **Pedro Almodóvar**), módou či výtvarným uměním (**Edward Hooper**, **Jan Vermeer**) nijak nezastírá. Třetí cyklus Fall (2008) zachycuje modely v okamžiku mrknutí, v krátkém mezidobí mezi záměrem a náhodou. Mrkající modely, konfrontované s nehybnými, sošnými květinovými zátišími mají

znejistit diváka, který si není jistý pocitem – emocí fotografovaných osob. Jeho snímky jsou technicky dokonalé, řemeslně bezchybné. Vzbuzují lítost, stesk, pocit osamění i děs, jiné meditativní klid a vyrovnanost. Všechny jsou ale nadměru sugestivní. Sporná je místy hodnota obsahu, který se tu a tam ztrácí v obrazové dokonalosti. **Erwin Olaf** se narodil v roce 1959 v nizozemském Hilversumu. Od roku 1980 působil jako asistent fotografa **André Ruigroka**. Během 80. let začal publikovat vlastní snímky a také vystavovat. Za soubor černobílých snímků Chessmen (Šachové figurky, 1988) získal první cenu v soutěži Young European Photographer. Vystavuje pravidelně po celém světě a je vyhledávaným reklamním fotografem. Od počátku 90. let se věnuje také tvorbě hudebních videoklipů. V roce 1991 spolupracoval s českým designérem **Bořkem Šípkem**, fotografoval jeho výtvořky v prostředí slovenských romských vesnic. „*Svým stylizovaným, ironickým, neotřelým a často kontroverzním způsobem vizuálního vyjádření proslul jako umělec, jehož dílo si navzdory komerčnímu úspěchu (pracoval pro klienty jako Audi, Elle, Microsoft, Diesel, Nokia, Lavazza, Animal Protection Society) zachovává originalitu, imaginaci a humor.*“ (46)

Erwin Olaf, fotografie ze souboru Fall (vlevo) a Grieg

V roce 2006 byl český fotograf **Jiří Stach** (*1944) společně s teoretičkou fotografie **Annou Fárovou** vyhlášen osobností české fotografie. Ve stejném roce mu vyšla v nakladatelství Galerie Nový svět, galeristky a manželky zesnulého fotografa **Jana Reicha** Jany, výpravná kniha *Natura Magica*, která představila **Stachovu** třicetiletou tvorbu z let 1975–2005. Právě snímky z této knihy na festivalu prezentoval. „*Jiří Stach si ve své tvorbě posledních třiceti let vytvořil zcela ojedinělý imaginativní svět. Nikdy se přitom nevěnoval prosazování vlastního postavení na kulturní scéně, aktivně nevyhledává možnosti vystavovat, aby se zviditelňoval před publikem. Radí se spíše k cenné české tradici solitérního tvůrce, který*

(46) http://www.fotojatka.cz/cz2012.php?Auto%C5%99i:Erwin_Olaf

*poutnický kráčí vlastní krajinou a nebere příliš ohledy na ‚aktuální‘ dění kolem sebe. Ve své osobité výpovědi si **Jiří Stach** vtipně a otevřeně pohrává s jevem mystifikace. Úsměv, který v nás vyvolává, však tiše doprovází závažnější otázka o klamně interpretaci skutečnosti a jejích historických dopadech na osudy člověka.“* (47) Jako charakteristika fotografického světa **Jiřího Stacha** se asi nejlépe hodí francouzský výraz pro zátiší – nature morte, mrtvá příroda. Jeho snímky jsou inspirovány surrealismem. Sám inspiraci surrealismem, stejně jako manýrismem či zcela zjevným obdivem k dílu malíře **Giuseppe Arcimbolda** nepopírá. Fantaskní, někdy jemně humorné zobrazení obyčejných věcí, přetvořených autorovou imaginací ve výtvarné objekty či symboly, to jsou fotografie **Jiřího Stacha**. Doprovodná hudba **Geoff Smith Band** (skladba The White Girl). Publicista a teoretik **Josef Chuchma** přirovnává některé jeho figurativní snímky k dílu **Joela-Petera Witkina**, ale sám uznává, že „**Stach** je však ve srovnání s **Witkinem** velmi ‚soft‘, jeho úmyslem ani v nejmenším není šokovat; jeho úmyslem je kutat si na svém, potěšit svůj okruh“.(48)

Jiří Stach, Natura Magica

Řecký fotograf (*1953), člen fotografické agentury **Magnum Photos** **Nikos Economopoulos** se zabývá problematikou vztahů, letitých svárů a protikladů, náboženských, etnických či teritoriálních v oblasti balkánských zemí již delší dobu. V letech 1988–1990 začal pracovat na dlouhodobých fotoprojektech v zemích Řecka, Turecka, v Albánii, Bulharsku, Rumunsku a někdejší Jugoslávii. Pořizoval zde snímky, jimiž zkoumal přetrvávající sílu tradičních sociálních a náboženských rituálů. Jak říká sám **Economopoulos**

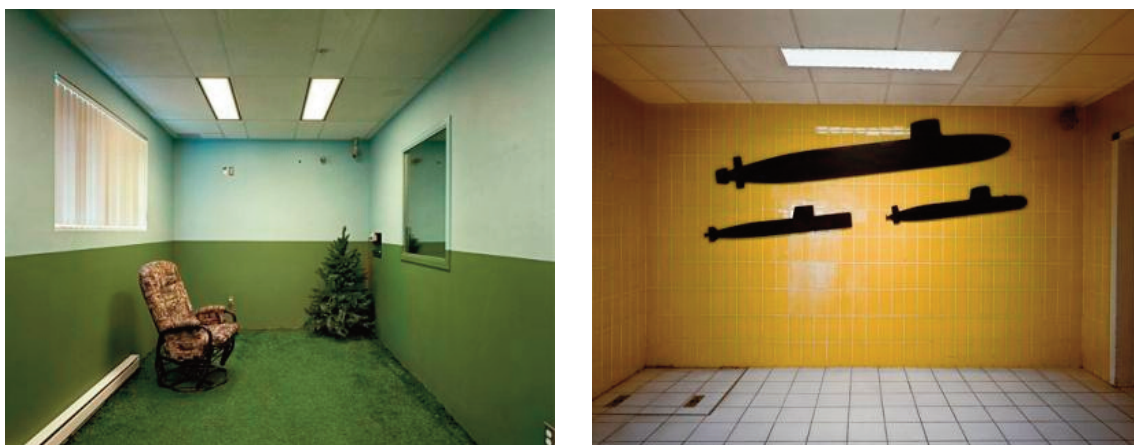
(47) Drury, Richard: Tisková zpráva k výstavě Natura Magica, Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec, 2009.

(48) http://kultura.idnes.cz/vytvarne-umeni.aspx?c=A070127_673945_vytvarneum_kot

poulos, Balkán si k fotografování vybral hlavně z ekonomických důvodů. Ve svých počátcích neměl peníze na cestování po světě, tak fotografoval, to co mu bylo nejbližší. V době etnických konfliktů (1999–2000) fotograficky zdokumentoval masovou emigraci etnických Albánců z Kosova. Balkán se mu stal fotografickým osudem. Proto nebylo překvapením, že i jeho projekce, kterou se uvedl na festivalu se věnovala fenoménu Balkánu. V sérii *Balkánský paradox*, jak autor pojmenoval svůj projekt, se snažil dokumentaristickými prostředky, bez nároku na zachycení objektivní pravdy („nikdy jsem nevěřil v aroganci objektivní pravdy“, tvrdí sám autor), představit tuto svébytnou oblast. V jeho snímcích se vždy odráží radost, kterou zažil při setkání s místními lidmi, aniž by narušil jejich soukromí. Jeho obrazy jsou silné a plné tepla, ale nikdy roztomilé. Chudoba lidí v těchto venkovských oblastech, vždy zůstává viditelná.

Nicos Economopoulos, *Balkánský paradox*

Americko-kanadská fotografka **Lynne Cohen** (*1944) je známá svými nalezenými záběry domácích a institucionálních interiérů, obývacích pokojů, veřejných hal, laboratoří, kanceláří, showroomů, střelnic, továren, lázní či vojenských zařízení. Jedním slovem, zajímá jí životní a pracovní prostor lidí. Na jejích snímcích se však paradoxně žádní lidé neobjevují. Zajímá ji

Fotografie Lynne Cohen

samotný prostor. Autorka je fascinována těmito místy a humorným způsobem pomocí neutrálního osvětlení, hloubkou ostrosti a kompozicí glorifikuje někdy až absurdní vynalézavost a kreativitu lidí obývajících tyto plochy, kde funkce vítězí nad estetikou. Její snímky tak spíše připomínají katalogy zásilkových služeb či realitních kanceláří, než fotografie, které jsou prezentovány ve významných kanadských a amerických galeriích zabývajících se současným uměním. **Lynne Cohen** získala magisterské vzdělání v oboru výtvarného umění na Eastern Michigan University a rok strávila v Londýně na Slade School of Fine Art, kde byla ovlivněna britským pop-artovým umělcem **Richardem Hamiltonem**. **Lynne Cohen** vyučovala fotografii na University of Ottawa v letech 1974–2005.

Grzegorz Klatka (*1976) polský reportér a fotograf, představil na festivalu svoji sérii *By the Way*. **Klatka** dva roky žil a pracoval v Praze jako foto-reportér pro místní média. Během svého pobytu se snažil pomocí důmyslně postaveného fotoaparátu ve svém autě zaznamenat osoby a jejich přirozené chování v jejich vlastním teritoriu, tedy v autech uvězněných v kolonách jedoucích za ním. Výsledkem jsou portréty lidí za čelním sklem svého vozu. Vytvořil tak neuvěřitelně pestrou škálu lidských typů české komunity v Praze. Z osmnácti tisíc fotografií více než tři tisíce lidí, autor vybral několik desítek portrétů, které jsou podle jeho názoru nejvíce reprezentativní. Myslím si, že v případě slideshow **Grzegorza Klatky** *By the Way* se podařila **Janu Flaškov**í, který má v týmu **Fotojatek** na starosti výběr hudby k jednotlivým projekcím, velmi zdařilá volba. Jestliže v jiných případech můžu mít k **Flaškov**é výběru hudebního doprovodu určité výhrady, zde jsem zcela bez výhrad a rád přistoupil na jeho hru. Do jednotlivých pasáží, snímků, vložil zvuk imaginárního radiopřijímače s naladěnou hudbou, která se dle autora hodila k typologii vyobrazených řidičů, ale i zvuk policejní vysílačky či

Grzegorz Klatka, *By the Way*

mrazivé ticho. V tomto případě kladu kvalitní výběr hudby na roveň zdařilému konceptu autora fotografického souboru. **Grzegorz Klatka** je absolventem Institutu tvůrčí fotografie v Opavě, své fotografie publikoval především v Polsku a České republice. Své fotografické eseje publikoval v časopise *Gazeta Wyborcza*, *Rzeczpospolita*, týdeníku *Ozon*, *Viva*, *Sontag Zeitung* (Švýcarsko), *Reflex* (Česká republika), *Courier Internationale* (Francie), měsíčníku *Mirror* a dalších periodikách. V letech 2005–6 přispíval do časopisu *Forbes*, v letech 2007–2008 fotografoval pro *Pražský deník* v Praze. Od dubna 2009 je spoluvůrcem nového čtvrtletníku „Prime“.

Absolventka Ateliéru reklamní fotografie Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně **Lina Németh** (*1980) se na festivalu prezentovala svým cyklem z korsické příměstské (Bastia) destinace Pláž L'arinella. Soubor vznikl v lednu a únoru, tedy v období mimo turistickou sezónu. „*Linu Németh* přitahují místa jakoby za zenitem, často s příchutí banality nebo bizarnosti. Balancuje skoro vždy na pomezí přírody, a když ne přímo města, tak aspoň lidského zásahu do ní, někdy s tušením možných příběhů... Autorka prožívá svou rozkoš z tuláctví – v prolnutí krajin vnitřních a vnějších – plně, beze spěchu. Spoušť fotoaparátu stiskne až v okamžiku, kdy pocítí nějakou dosti hlubokou spřízněnost s tím, co ji obklopuje, ve chvíli podobné bdělému snění.“(49) Podobný cyklus jako **Lina Németh** nasnímal v roce 2013 slovenský fotograf a student ITF **Anton Baša** na jednom z Kanárských ostrovů v oblasti zvané Fuerteventura (díky hospodářské krizi zcela opuštěné přímořské letovisko). Ticho, osamělost, smutek, naděje, to jsou nejčastější vjemy, které pocitové fotografie **Liny Németh** vyvolávají.

Lina Németh, Pláž L'arinella

(49) Čaplyginová, Dagmar: Tisková zpráva k výstavě Liny Németh *Místa pobytu* v Galerii FotoGrafic, Praha, 2010.

Asi nejznámějším souborem, rakouského fotografa **Reinera Riedlera** (*1968), který měli šanci shlédnout diváci **Fotojatek**, je cyklus Fake Holidays (Falešné dovolené). Série finského fotografa **Ilkka Halso** Museum of Nature, kterou měli možnost vidět návštěvníci **Fotojatek** v roce 2011 se zabírala tématem přírody coby muzejní expozice a její přeměny v kulisu pro zábavnou divadelní show. **Riedler** se v souboru Fake Holidays naopak zabývá myšlenkou simulace přírody a vytváření umělých míst spotřební dovolené v průmyslových zemích. Výsledkem jsou bizarní fotografie z falešných imaginárních míst, které dávají lidem pocit dobrodružství, nebo se stávají východiskem, jak uniknout z jejich každodenního všedního života. „Každodenné salvy úspechu pop-kultúry sú také hlučné, že či chceme alebo nechceme, začínáme v nej hráť svoje role: či už jako konzumenti, zúčastnení alebo tvorcovia. Gýč a imitácia sa dočkali svojho verejného uznania. Na luxusných recepciách sa podávajú jedlá na jednorázových tanieroch, reštaurácie rýchleho občerstvenia predávajú azijské hamburgery, koncerty sa uskutočňujú z nahrávek namiesto so živou hudbou. Dôsledkom toho nám už nevadí, že v Berlíne je tropický ostrov, v Las Vegas Kilimandžáro, v Turecku Kremel' či v Dubaji lyžiarské centrum, to všetko s plážami či palmami pod strechou či so spevom vtákov prehrávaným z reproduktorov“ (50), napsal o **Riedlerov** souboru litevský kurátor a teoretik **Mindaugas Kavaliauskas** v publikaci vydané k Měsíci fotografie v Bratislavě, kde měl **Riedler** v roce 2008 možnost cyklus Fake Holidays vystavovat. **Reiner Riedler** odešel po maturitě studovat do Vídně etnologii, ale v roce 1991 se rozhodl věnovat zcela fotografii. Zpočátku působil v novinách a časopisech. Jeho fotografie jsou publikovány v časopisech jako je National Geographic, Stern, Der Spiegel, New York Times, Newsweek, Le Monde, ad. V rámci svých vlastních projektů se věnuje zejména oblasti východní Evropy (Rusko, Ukrajina, Albánie ad.), ale i otázkám hodnotových systémů současného člověka.

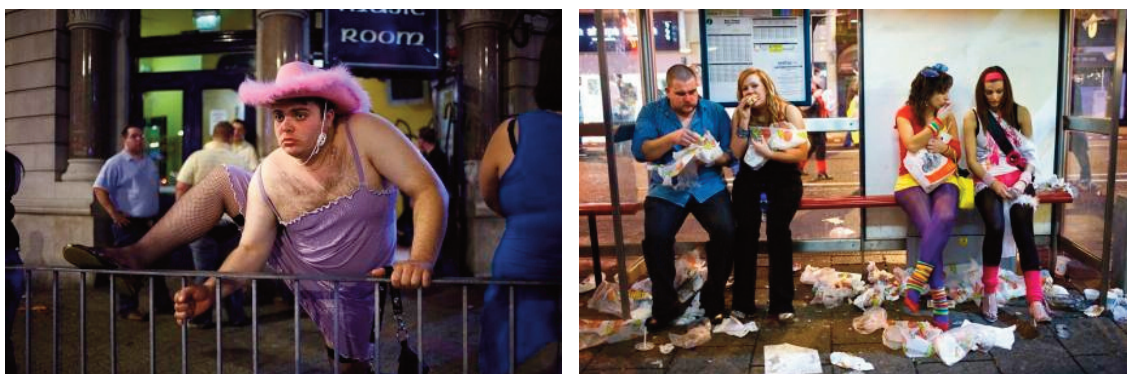

Reiner Riedler, Fake Holidays

(50) Kavaliauskas, Mindaugas: Mesiac fotografie/Month of photography, Bratislava, 2008, str. 30.

Soubor Fake Holidays, který byl na festivalu promítnut, doplnily snímky z cyklu Pleasure garden z prostředí swinger a fetiš klubů.

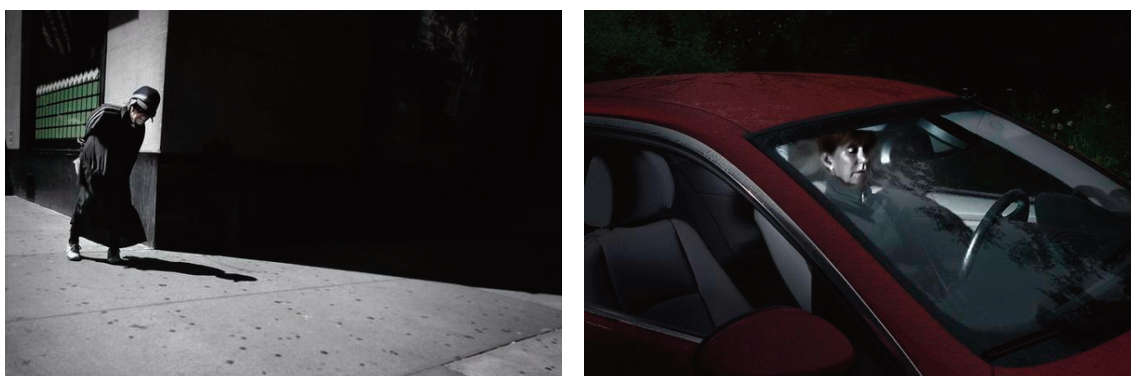
Maciej Dakowicz (*1976) je polský fotograf, cestovatel a galerista (Third Floor Gallery v Cardiffu). V současné době žije v Bombaji v Indii. Je držitelem titulu PhD. v oboru počítačových věd, ale v roce 2009 během svého pobytu ve Walesu vědu opustil a začal se soustředit jen na fotografii. Na festivalu se představil souborem fotografií Cardiff After Dark (Cardiff po setmění). **Dakowicz** strávil pět let fotografováním nočního života určité části mladých lidí na akcích, které se konají přes víkend v centru Cardiffu. Zaměřil se na několik pěších ulic v centru města a zachytil ve velmi suggestivních a šokujících snímcích noční rej lidí zmožených alkoholem. Zábava, sex a veselí jsou zde zastoupeny stejnou měrou jako únava, pláč a agresivita. Z počátku působila projekce této série jako velmi zábavná, ale postupem času divákům zamrzl úsměv na rtech. V roce 2012 mu britské nakladatelství Thames & Hudson vydalo stejnojmennou publikaci.

Maciej Dakowicz, Cardiff After Dark

Švédský fotograf **Kristoffer Axén** (*1984) je známý svými náladovými atmosférickými, v mnoha případech až monochromatickými snímky, připomínající filmové výseky. Nicméně, **Axén** necituje konkrétní filmy a to i přesto, že jeho oblíbenci jsou filmoví režiséři **Béla Tarr**, **David Lynch**, malíři **Mamma Andersson**, **Michaël Borremans** či fotografové **Daido Moriyama** nebo **Antoine D'Agata**. Jeho cílem je vytvořit nejasně narativní svět, který je divákovi otevřen možnostmi jeho vlastní interpretace. Jeho fotografie zobrazují osamělé anonymní postavy na opuštěných místech. Některé jeho snímky připomínají svojí osudovostí fotografické obrazy **Gregory Crewdsona** a v divákovi vyvolávají pocit neklidu, jako by se právě něco stalo nebo

se stane. Na **Fotojatkách** prezentoval výběr fotografií, který pojmenoval *Hinterland / At Sea At Night*. „*Kristoffer Axén studoval fotografii na International Center of Photography v New Yorku v letech 2008–9, jeho práce se objevily na skupinových výstavách v galeriích jako Aperture (New York), Musée de E'lysee (Lausanne), The Camera Club (New York), Carla Sozzani (Milan) a Azzedine Alaïa (Paris) a na festivalech v Číně, Dánsku, Francii a Kanadě. Publikoval v časopisech jako The British Journal of Photography, Zoom Magazine, Art Review či italském Vogue.*“ (51)

Kristoffer Axén, *Hinterland / At Sea At Night*

Fotograf a kameraman **Daniel Šperl** (*1966) se na festivalu představil nejen svou slideshow *Všední slavnosti*, ale v budějovické části **Fotojatek** v kině Kotva i doprovodnou výstavou svých fotografií z Japonska, kterou si společně s autorem této práce i sám uvedl. **Šperl** byl jediným autorem, který se účastnil všech festivalových večerů roku 2012. Výběr fotografií z jeho rozsáhlého cyklu *Všední slavnosti*, který promítal na festivalu je laskavým pohledem na lidi, které **Šperl** na svých cestách po České republice potkává. V souboru jsou zastoupeny snímky z projektů Ateliéru **Jindřicha Štreita**, *Lidé olomouckého okresu, ... bez hranic, Náš svět*, ale i ze sociálních ústavů, policejní školy a z natáčení pro Českou televizi, pro kterou **Šperl** nějaký čas pracoval jako kameraman. Fotograf **Petr Drábek** ve své bakalářské práci na ITF v Opavě (2010) o souboru *Všední slavnosti* napsal: „*Sledujeme mezilidské vztahy, pozorujeme člověka v jeho opravdovosti, radostech i smutku, přirozenosti a všednosti. Máme zde možnost zamýšlet se nad naší cestou, nad vztahy člověka a zvířete, vztahy rodiče a dítěte a v neposlední řadě nad vírou, tolik chybějící v současné době mezi lidmi.*

(51) http://www.fotojotka.cz/cz2012.php?Auto%C5%99i:Kristoffer_Ax%C3%A9n

A právě jak už sám název napovídá, jedná se možná o dílo, v němž budou stále přibývat další a další fotografie života lidí, které **Daniel Šperl** na své cestě životem potká při jeho každodennosti a všednosti.“ (52) Soubor Všední slavnosti vyšel v knižní podobě, v roce 2003 v nakladatelství Kant. **Daniel Šperl** v letech 1986 až 1990 vystudoval fotografii na Institutu výtvarné fotografie Svazu českých fotografů. Od roku 1991 začal studovat nejdříve mimořádně a po dvou letech řádně fotografii na katedře fotografie pražské FAMU. V roce 1996 strávil jeden semestr ve francouzském městě Toulouse na Akademii výtvarných umění (Ecole des Beaux-Arts). V následujícím roce, na pozvání Japonské fotografické asociace, čtvrt roku fotografoval při svém studijním pobytu v Japonsku. Magisterské studium FAMU dokončil v roce 1999. Nyní pokračuje v doktorandském studiu na ITF v Opavě. Věnuje se převážně černobílé dokumentární fotografii. Publikuje doma i v zahraničí. Již několik let je zastupován Leica Gallery Prague, se kterou úzce spolupracuje. Pracuje jako kameraman pro různé televize a dle jeho slov je pro něho fotografie jen koníčkem. Žije v Praze.

Daniel Šperl, Všední slavnosti

Ze zcela jiného soudku než fotografie dokumentaristy **Daniela Šperla** byl soubor novozélandského fotografa **Geoffreye H. Shorta** Vstříc jiné teorii (velkého třesku). „**Short** najal specialisty z filmové branže, aby na černých píscích západního pobřeží Nového Zélandu vytvořili ‚velké třesky‘ z mixu fosilních paliv (se všemi jejich geopolitickými souvislostmi) a střelného prachu (s jeho historií válek, spiknutí a nebezpečných zábav) coby nepředpokládatelný, dramatický a mnohovrstevnatý materiál k fotografickému ztvárnění. Jeho práce je zkoumáním tohoto materiálu a účinku

(52) Drábek, Petr: Daniel Šperl. Bakalářská diplomová práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2010.

zobrazení ‚hrůzyplných věcí‘ v estetickém kontextu.“(53) **Short** se dle svých slov nesnaží svými snímky explozí sdělit veřejnosti nějaké závažné sdělení, jde mu jen a pouze o umění a výbuch se mu stává jen prostředkem, kdy na divákovi ponechává do jakého kontextu si jeho obrazy zařadí. **Geoffrey H. Short** je umělec a fotograf žijící v Aucklandu na Novém Zélandu. Po nedokončeném studiu na Elam School of Fine Arts, University of Auckland v roce 1980, pracoval jako fotograf ve Waikato Museum v Hamiltonu, pak v Real Pictures Gallery v Aucklandu. Posléze se věnoval fotografování pro televizi a film, aby se v roce 2008 na Elam School of Fine Arts vrátil a dokončil si bakalářské vzdělání. Cyklus *Vstříc jiné teorii (velkého třesku)* byl jeho bakalářskou prací. Jeho fotografie jsou v reálu monumentální a plátno kina jejich monumentalitu ještě zvýraznilo.

Geoffrey H. Short, *Vstříc jiné teorii (velkého třesku)*

Snad nejvíce mi připomínala série dánského fotografa, žijícího v Londýně, **Nilse Jorgensena** (*1958) snímky slavného amerického dokumentaristy **Elliotta Erwitta**. **Jorgensen** je profesionálním fotografem, který se žíví snímky celebrit. V jeho volné tvorbě, by jsme však marně hledali svět

Snímky Nilse Jorgensena promítané na Fotojatkách 2012

(53) http://www.fotojotka.cz/cz2012.php?Auto%C5%99i:Geoffrey_H._Short

limuzín a pozlátek V.I.P. salonků. Přísně odděluje svoje profesní fotografie od své volné tvorby a nevidí konflikt mezi těmito dvěma světy. Jeho fotografickým světem jsou ulice Londýna a obyčejné příběhy, mnohdy humorné situace, které se zde každý den odehrávají. Studoval fotografii na vysoké škole Surrey College of Art and Design. V roce 1982 pracoval pro Associated Press ve východní Africe. V roce 2002 založil kolektivní on-line galerii pouličních fotografií In-Public.

Autorská dvojice **Salim Issa** (*1973) a **Štěpánka Stein** (*1976) se zaměřuje na subjektivní dokument a módní fotografii, stejně jako na zachycení práce českých designéru a architektů. „*Štěpánka Stein přichází se svým víceméně dokumentárním fotografickým pohledem. Ten je založen na soustavné promyšlené a koncepční práci, její součástí je ve velké míře i princip náhody, sledování z odstupu nebo naopak radikální vstup do prostředí, do bezprostřední blízkosti lidí a jejich životního prostoru. Salim Issa přináší svou orientaci na stylizovanou, inscenovanou fotografii a především ostré zábleskové osvětlení, které se pro tuto autorskou dvojici stává dalším charakteristickým prvkem společné práce. Stein a Issa se současně důsledně brání polemikám o tom, kdo konkrétně stál za kamerou a kdo nastavoval záblesková osvětlení. Výsledek je průnikem dvou pohledů a také dvou odlišných osobností.*“ (54) V minulosti realizovali řadu zajímavých projektů, zmínil bych alespoň sérii Little Hanoi (2008), zaměřenou na vietnamskou komunitu, provokativní projekt Národní obrození (2012), který svým způsobem navazuje na předchozí cyklus Little Hanoi, věnující se národnostním menšinám v České republice. Na **Fotojatkách** paradoxně nepředstavili ani jeden z těchto známých souborů, ale jejich slideshow byla složena z jednotlivých výseků starších projektů Karlín (získali s ním v roce 2003 první cenu na Czech Press Photo v kategorii Portrét), fotografií pro Design Blok (mezinárodní přehlídka designu), cyklu Newcastle, ale i z diplomového souboru **Salima Issy** na VŠUP v Praze, Stars. V cyklu Karlín se rozhodli dokumentovat současnou podobu tohoto specifického místa Prahy rok po povodních (2002) a pozvolný návrat lidí do místa, které mělo vždy neuvěřitelného génia loci ale i vlastní (industriální) charakter. Během přibližně měsíce a půl trvajících pobytu v anglickém průmyslovém městě Newcastle

(54) Dobeš, Roman: Štěpánka Stein/Salim Issa – Monografie, Bakalářská diplomová práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2012.

vytvořili **Stein** a **Issa** stejnojmenný soubor fotografií, který tvoří převážně portrétní snímky. „Vizuální jazyk této série je pokračování již ustáleného autorského stylu a fotografové tradičně pracují s umělým světlem, které slouží k lokálnímu zdůraznění částí scény a kterým sofistikovaně doplňují přirozené denní osvětlení, ve většině případů se jedná o protisvětlo. V této sérii se navíc do popření obrazového sdělení dostává výrazněji i princip náhody, který jsme mohli registrovat i v předchozích sériích. Zde se stává velmi výrazným a fotografie působí nenuceně a autenticky. Některé záběry připomínají takzvané snapshots a to i přes to, že **Stein** a **Issa**, stejně jako v předchozích souborech, pracují se středoformátovou technikou.“(55) Celá projekce dvojice, která si říká S2Photo, na mne působila tak trochu roztráštěným a nesourodým dojmem a zejména soubor Design blok/Mix mi připadal spíše než jako prezentace volné tvorby, přehlídka profesních dovedností této dvojice. I když právě u dvojice **Stein** a **Issa** se volná tvorba a jejich profesionální práce pro klienty hodně prolínají, plakáty a tiskoviny z dílny S2Photo propagující festival Design Blok zařazené do slideshow na mne působily v kontextu celého projektu nepatřičně. Omluvou pro pořadatele je, že během přípravy festivalu byla spolupráce pořadatelské sekce a dvojice, ne vinou týmu **Fotojatek** minimální. Oba autoři žijí a pracují v Praze. **Štěpánka Stein** v současnosti působí jako pedagog na ITF v Opavě.

Štěpánka Stein a Salim Issa: první snímek z cyklu Design Blok, zbývající ze souboru Newcastle

(55) Dobeš, Roman: Štěpánka Stein/Salim Issa – Monografie, Bakalářská diplomová práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2012.

Iren Stehli (*1953) je česko-švýcarská autorka, která vystudovala v letech 1972–74 slavistiku na FF UK a v letech 1974–1979 pak fotografii na FAMU, kde až do roku 1983 pokračovala v postgraduálním studiu. V době svých pražských studií vytvořila řadu fotografických cyklů, které dokumentovaly nezaujatým okem cizince působícím v tehdejší Československu život běžných lidí v období normalizace. „**Iren Stehli** sem přichází se svou osobitou švýcarskou mentalitou, ale dostatečně poznává na těle i na duchu tehdejší mentalitu českou. Pozorovala, jak je společnost sešňěrována a ponižována, a viděla, jak přes to lidé dokázali překonávat humorem a fantazií veškerou tu nekonečnou tíhu, zanedbanost a ponižování.“(56) **Stehli** žije v současné době střídavě v Praze a v Curychu a v čase konání **Fotojatek** byla právě za hranicemi. Pořadatelé proto alespoň připravili krátký telefonní rozhovor, ve kterém autorka dokázala svým osobitým pohledem a humorem, kvalitu snímků ještě více vyzdvihnout. Na festivalu se prezentovala sérií **Dům** v Žerotínově ulici (1976–79), cyklem **Rybárna** (1976–77) a fragmenty ze svých souborů zabývajících se fenoménem výloh a výzdob socialistických obchodů a veřejných interiérů. „*Výlohy kde neexistující nedostatkové zboží nahrazovaly jeho fotografie ,vhodně‘ doplněné tu hlavami státníků, tu ideologickými hesly, občas hravě dotvořili sami prodavači v absurdní jeviště*“ (57), tak charakterizovala tyto snímky teoretička umění **Anna Fárová** v profilové publikaci, kterou **Iren Stehli** vydalo v roce 2006 nakladatelství TORST. „*Způsob fotografování Iren Stehli byl od začátku jasně dán, je jednoznačný jako její zvědavost a její zájem: soustřeďuje se na lidi, život, lidskou zkušenost, lidské příběhy, táže se, jaký je člověk a jaký je jeho život. Člověk u ní ovšem není zvláště vymezený, může to být kdokoliv. Je to člověk společensky nezařazený, spíše poněkud na okraji, mimo establishment.*“ (58)

Fotografie Iren Stehli z cyklů **Dům** v Žerotínově ulici, **Rybárna** a **Výlohy**

(56) Fárová, Anna: Iren Stehli, Torst, Praha, 2006, str. 22.

(57) Fárová, Anna: Iren Stehli, Torst, Praha, 2006, str. 26.

(58) Fárová, Anna: Iren Stehli, Torst, Praha, 2006, str. 21.

Fotojotka roku 2012 představila velmi zajímavou směs autorů a diváky si získala nejen kvalitním výběrem, ale i neformálním humorem, který polský autor **Grzegorz Klatka**, který se letošního ročníku festivalu osobně účastnil, ocenil slovy: „*Něco takového mohou uspořádat jedině Češi*“. Což lze od tohoto autora brát jako kompliment a určité ocenění práce organizátorského týmu. Kromě **Grzegorze Klatky** se z dalších autorů projekcí účastnil **Daniel Šperl**, pražské části festivalu **Jiří Stach** a **Lina Németh**, která se objevila i na projekci v Brně. Velkým plusem letošního festivalu byla beseda **Jana Pohribného** a **Tomáše Pospěcha** v českobudějovickém klubu Horká vana, kde se věnovali netradičním pohledům na téma krajiny.

Součástí Fotojatek bývají ve spolupráci s českobudějovickým Divadlem Kvelb i pochody městem formou happeningu a promítání slideshow na štíty budějovických domů. Na prvním snímku Milan Křišťůfek jako tankista na papírovém tanku z dílny Divadla Kvelb. Na druhé fotografii je záběr na štít domu na budějovickém Mariánském náměstí, kde probíhalo promítání. Diváci a papírový tank při „outdoorovém“ promítání v Českých Budějovicích na třetím záběru.

Tomáš Pospěch a Jan Pohribný diskutují s účastníky besedy v klubu Horká Vana na téma Krajina. Na třetím snímku publikum v Horké Vaně, v popředí životní partnerka Tomáše Pospěcha fotografka Eva Pospěchová.

Daniel Šperl na vernisáži své výstavy fotografií Japonsko v českobudějovickém kině Kotva, na druhém snímku s českobudějovickými fotografy Františkem Nárovcem, Václavem Němcem, Davidem Boukalem a Janem Voběrkem.

Plakát Fotojatek 2012 z grafické dílny autora všech propagačních materiálů festivalu Milana Křišťůfka. Jan Flaška a Daniel Šperl v Českých Budějovicích. Interiér kina Kotva v Českých Budějovicích během festivalu.

Jan Flaška v Praze, na druhém snímku s fotografem Danielem Šperlem v pražském kině Aero a na třetím v témže prostoru s autorkou Linou Németh.

Zleva: Fotojarka v Brně (Artkino), dvojice Flaška a Šperl v Brně. Grzegorz Klatka vyfotografovaný Janem Flaškou v rámci sobotního workshopu Impulzz v Českých Budějovicích.

FOTOJATKA 2013

„Chceme být festivalem pro inteligentního diváka,“ říká k výběru autorů pro festivalový ročník 2013, ředitel festivalu **Martin Šálek**. „Našimi hlavními kritérii při selekci zůstávají i letos kvalita, originalita a rozmanitost. Každý rok hledáme fotografy, kteří se svou tvorbou nepodbízejí, ale zároveň nejsou pro diváky nesrozumitelní. Mnohdy vážná témata jejich prací se zároveň snažíme vyvážit neformální atmosférou festivalu, ke které také přispívá osobní účast řady z nich. Pokud vše dobře dopadne, měli by k nim letos patřit **Donald Weber, Tomasz Tomaszewski, Jiří Hanke, Akos Czigany** či **Jan Langer**.“ (59) Tolik citace ze serveru World Webphoto Gallery. Organizátoři nikdy nezastírali, že ve svých prezentacích chtějí dát prostor spíše autorům, kteří jsou pro většinového diváka, který tvoří značnou část festivalového publika, srozumitelní. Novinkou, kromě spousty již zaběhlých a tradičních Ozvěň **Fotojatek**, byla účast na českobudějovické kulturní akci „**Sofie se baví**“ odehrávající se v kampusu Jihočeské univerzity.

aktuality o festivalu předchozí ročníky autoři slideshow online

brno praha české budějovice

fotojotka 2013 už se pečou

Co vám budeme povídat! Ono to možná nevypadá, ale už od září sháníme, přemlouváme a doháníme autory, vymýšlíme, jak pozměnit grafiku festivalu a přitom zachovat její kontinuitu (čti: aby to bylo pořád růžová a nebylo s tím moc práce), jak by měla vypadat znělka a upoutávka, píšeme granty, řešíme účetnictví předchozích ročníků a vůbec děláme spoustu práce, která nám zabírá tolik času, že nejsme schopni aktualizovat web :-). Tyhle časy jsou ovšem pryč a my vám tímto představujeme nový web Fotojatek 2013.

S některými z autorů, jejichž práce se objeví na letošních Fotojatkách, se můžete seznámit už teď - ve sloupečku napravo najdete pod každým jménem něco informací a malou ochutnávku z jejich tvorby.

Jo, a mimochodem, pokud se vám tahle stránka zobrazuje na vašem netbooku moc velká, zkuste si ji zmenšit - zmáčkněte Ctrl a rolujte kolečkem myši.

**jiří hanke
alexander gronsky
nick deasey
sergej maximišin
johann ryno de wet
tomasz tomaszewski
jan langer
matt stuart**

Z domácích autorů se na festivalu představil známý český dokumentarista a dlouholetý kurátor jednoho z nejstarších českých fotografických prostorů, Malé galerie České spořitelny na Kladně, **Jiří Hanke** (*1944).

(59) <http://www.wwg.cz/aktuality/fotojotka-2013-festival-tvurci-fotografie>

Jeho nejznámějším projektem je zřejmě časosběrný projekt Pohledy z okna mého bytu či cyklus Otisky generace. **Hanke** představil ve své slideshow, pojmenované lakonicky Kladno, fotografie mapující toto průmyslové město v 70. a 80. letech minulého století. Projekci doprovázel očekávaný stejnojmenný hit skupiny Yo Yo Band. Ohledně výběru hudby se tedy invenční překvapení nekonalo. Tak jako se většina fotografického díla, až na exilovou kanadskou anabázi, proslulého českého fotografa a ostravského patriota **Viktora Koláře** rekrutuje z Ostravy, je také rodné Kladno doménou místního rodáka **Jiřího Hankeho**. Fotografie promítané na festivalu pocházely z větší části z jeho staršího knižně publikovaného cyklu Lidé z Podprůhonu (1995) a souboru Periférie (2007). Časosběrné záběry na kladenskou architekturu (soubor Váňova ulice) zde střídají snímky kladenských obyvatel a před-revolučních i porevolučních reálií reflektující díky průmyslové minulosti i současnosti sociální výlučnost města.

Jiří Hanke, Váňova ulice (Kladno) 1981–2001

Dalším českým fotografem prezentujícím se na **Fotojatkách 2013** byl v té době student magisterského programu Institutu tvůrčí fotografie v Opavě **Jan Langer** (*1978) se svým souborem portrétů Století. S projektem začal v roce 2002. „*Měl jsem pocit, že téma stárnutí a pokročilého věku je ve společnosti přehlíženo. Chtěl jsem proto tyto lidi vyhledat a zepatat se jich na jejich životní příběh,*“ vysvětlil **Langer** v rozhovoru pro Český rozhlas s tím, že až při kontaktu s oslovenými jej napadl koncept srovnávacích fotografií jejich původních ateliérových portrétů z mladého věku a aktuálních snímků. **Langer** na svých portrétech porovnává rozdíly ve

vnějším vzhledu a fyziognomii portrétovaných lidí, aby posléze zjistil, že jejich individuální podstata zůstává stále stejná. Autorovi se podařilo fotografované objekty nastylizovat do stejných póz jako na archivních snímcích, o to více se ve finálním videu podařilo **Janu Flaškovi**, pomocí prolínání ukázat fyzické proměny tváří prezentovaných seniorů.

Jan Langer, Století

Jiří Turek (*1965) známý český módní fotograf, krátce i pedagog Institutu tvůrčí fotografie se na **Fotojatkách** v cyklu CityLab vrací k reportážní a dokumentární fotografii. Než se stal uznávaným módním fotografem, pracoval jako fotoreportér MF Dnes a patří mezi ty fotografy, kteří doprovázeli prezidenta **Václava Havla** na svých cestách. Portrétoval světové hudební ikony, jako jsou **Rolling Stones**, **Sting** či **Luciano Pavarotti**, ad. Soubor CityLab je nasnímaný v různých světových metropolích (Barcelona, Amsterdam, Londýn, Paříž...). Snaží se zachytit atmosféru města, vlastní emoce a prožitky s tím místem spojené. „*Fotím těmi nejlevnějšími zrcadlovkami, které jsou na trhu a někdy dokonce i kompakty. Chodím do turisticky navštěvovaných míst a snažím se spojit s davem – příliš nevyčnívat. Je pak mnohem jednodušší se k lidem dostat blíž,*“ řekl **Jiří Turek** na přednášce v Leica Gallery pořádané v rámci projektu CityLab.⁽⁶⁰⁾ Autor se netají ani tím, že jsou pro něj atmosféra a příběh mnohem důležitější, než technická stránka fotografie. Vyhnul se často laciným, až prvoplánovým prezentacím odvrácených stran měst, spíše se pokouší o vyjevení specifického genia loci jednotlivých měst tak, jak jej sám vnímá a jak jej místa pocitově zasáhla. Rozmazané a neostré obrazy jsou nedílnou součástí jeho fotografického rukopisu, stejně jako zapomenutá fotografická technologie

(60) <http://www.wwg.cz/aktuality/fotojataka-2013-festival-tvurci-fotografie>

„lithprints“. „*Lithprint je fotografický tiskový proces který používá standardní černobílý fotografický papír s litografickou vývojkou (často silně zředěnou standardní vývojkou), aby se dosáhlo tisku s tmavými stíny a měkkými a jasnými světlými. Na rozdíl od klasického černobílého snímku je možné dosáhnout tónů, barev a jemných odstínů, čímž se oba procesy od sebe odlišují.*“ (61) Ne všichni však vzali **Turkovo** pojetí zobrazování světových metropolí za své. Redaktorka časopisu Foto **Markéta Stulířová** v recenzi na festival mimo jiné k **Turkově** sérii píše: „*Již po uvedení několika snímků se však téma obsahově vyčerpává, jako by nebylo možné posunout obsah dál než za horizont rozostřených, přesto notoricky známých atributů metropolí. Úvaha, nakolik je tato série prodchnutá banalitou a snahou zaujmout bezobsažnou jinakostí, je proto zcela na místě. A zazní-li jako hudební podkres k těmto fotografiím píseň This World od **Selah Sue**, nezbyvá než zopakovat zpěvaččina slova: I feel it's fallin' down... Možná však za rozpačité vyznění prezentace mohlo jen špatné ukotvení **Turkových** snímků v celku festivalového programu. Fotografie dosud odprezentovaných autorů dýchaly každodenní bitvou člověka o jeho zpochybňované místo na světě, a tak především v protipólu k nim CityLab klouzal po povrchu obecně platných fenoménů 21. století: tok civilizace, městský shon, stres schovaný za obroučkami stylových brýlí. Chybělo zde ono ‚cosi‘ co diváka nejen zasáhne, ale i upoutá navždy.*“ (62)

Jiří Turek, CityLab

(61) <http://cs.wikipedia.org/wiki/Lithprint>

(62) Stulířová, Markéta: Foto 5/2013, Brno, 2013, str. 52.

Dobrý a pohodlný pár bot, fotoaparát za krkem, optimismus a nezbytný úsměv na tváři. To radí začínajícím street-fotografům jeden z jejich čelních představitelů, londýnský fotograf **Matt Stuart** (*1974). Fotografováním ulice se zabývá 18 let, stejnou dobu se živí jako reklamní fotograf. Jemný humor, hravost a důraz na barevný akcent v šedi města, to je hlavní devíza souboru *Shoots People*, který představil na **Fotojatkách**. Zatímco své profesionální zakázky fotografuje digitální technikou, pro svoji volnou tvorbu používá zásadně tichý a malý fotoaparát Leica MP, který mu dovoluje splynout s davem a vytvářet své mnohdy ironické, ale nedehtonující momentky lidí. Pracuje na klasický celuloidový materiál a své fotografie zásadně neupravuje. Nesnaží se se svými fotografovanými objekty komunikovat, vždy vystupuje v roli voyaera. Hudební doprovod **Jean-Philippe Goude**.

Matt Stuart, *Shoots People*

*„Nestává se často, aby se fotograf snažil ztvárnit podvědomý strach, který sdílíme my všichni: strach z konce, ze smrti, strach z katastrofy. **Johann Ryno de Wet** s pomocí počítačové manipulace dokázal vytvořit obrazy světa, který (zatím...) není skutečný, ale naší realitě se až zlověstně podobá. Temná zákoutí, pohledy do apokalyptické krajiny, místa, v nichž lze lidskou přítomnost – či absenci – jen tušit, z náznaků, ze světel, těžce prosvítajících všudypřítomným prachem...“*(63) Tolik tisková zpráva festivalu o souboru *Underland*, kterým se na přehlídce prezentoval jihoafrický fotograf **Johann Ryno de Wet** (*1982). Co je dole to je skryté, úzkost ze zániku planety, tajemné věci pod povrchem. To vše navozují záměrně podexponované a postprodukčně upravené fotografie tohoto již mezinárodně

(63) http://www.fotojatka.cz/cz2013.php?Autoři:Johann_Ryno_de_Wet

etablovaného mladého umělce. Jeho díla jsou zastoupeny v soukromých i veřejných sbírkách po celém světě (Tucson Museum of Art, Arizona, Musée de l'Elysée, Lausanne, a Centro de Arte Dos de Mayo, Madrid).

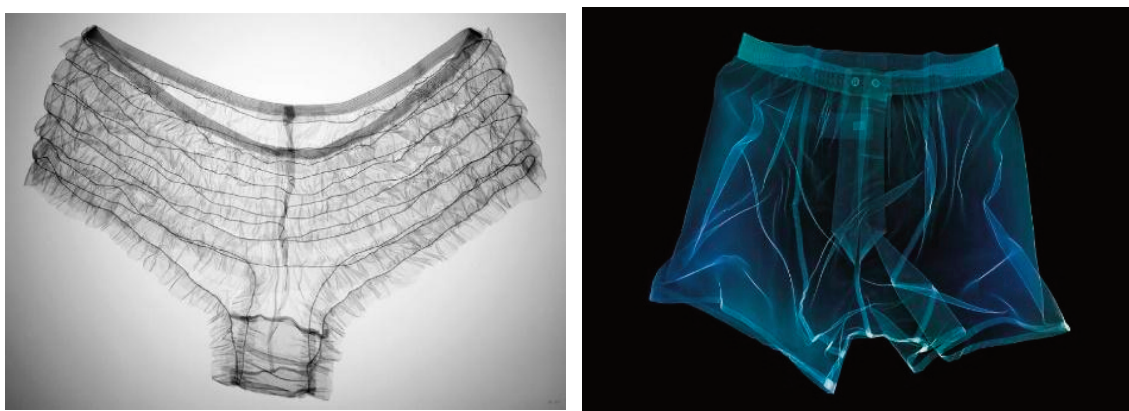

Johann Ryno de Wet, Underland

Nick Veasey (*1962) je britský fotograf pracující primárně s fotografiemi vytvořenými v X-ray imaging, tedy rentgenovými paprsky. Odtud i název festivalového souboru (X-ray). S výslednými rentgenovými snímky později manipuluje ve Photoshopu. „*Veaseyho inspirace vychází z neočekávaného zdroje. Když pracoval coby fotograf a designér pro ranní televizní vysílání v Anglii, byl přidělen k velice stereotypnímu úkonu. Musel rentgenovat plechovky k nalezení vítězného kódu. Po třech dnech práce bez výsledku si ze srandy zrentgenoval tenisku a užasl. „Ten obrázek vypadal úplně skvěle a já si uvědomil, že na tom je něco velice zvláštního. Byl to jeden z těch okamžiků, co vám navždy změni život. Okamžitě jsem nechal všeho, co jsem do té doby dělal,‘ popsal fotograf prvotní impuls k používání nezvyklé metody.*“⁽⁶⁴⁾ Další **Veaseyho** inspirací je dle jeho slov dílo britské psychedelické malířky 60.–70. let **Bridget Riley**, která vytvářela optické efekty pomocí geometrických vzorů. **Veasey** vytváří hyperrealistické obrazy, které ukazují, co je opravdu uvnitř věcí, které nás obklopují. Předměty denní potřeby získávají ve **Veaseyho** fotografiích zcela jiný význam a jsou zobrazeny v největším možném detailu, jsou přeměněny z banálních na okouzující a vrstvy i složení přírodních věcí je předvedeno s fantastickými podrobnostmi. „*Žijeme ve světě posedlém představou, obrazem. Jak vypadáme, jak vypadá naše oblečení, naše domy, auta... Rád se stavím proti*

(64) <http://www.designmagazin.cz/umeni/34633-nick-veasey-fotografuje-rentgenem-auta-i-zvirata.html>

této obsesi povrchního vzhledu využitím rentgenu pro odhalení vrstev. Snažím se tak ukázat, jaké to je pod povrchem. Často vnitřní krása dodává zajímavost známému. Všichni vytváříme své předpoklady na základě vnějších vizuálních aspektů toho, co nás obklopuje, a jsme přitahováni lidmi a formami, jež jsou esteticky příjemné. Rád si pohrávám s tímto automatickým způsobem hodnocení a s naší reakcí pouze na fyzický vzhled, zdůrazněním často překvapující vnitřní krásy – říká britský fotograf **Nick Veasey**.“ (65) Jeho práce jsou zastoupeny v galeriích po celém světě. Např. ve Victoria and Albert Museum v Londýně či v British National Collection of Photography.

Nick Veasey, X-ray

Kanadský fotograf **Donald Weber** (*1973) dostal za svoji sérii Interrogations, kterou představil na **Fotojatkách** v roce 2012 první cenu v kategorii Portrét, v novinářské soutěži World Press Photo. Do první části projekce, ale zařadil i snímky z jiných souborů (Drunken Bride, Post Atomic ad.), které nafotografoval v Rusku (v moskevské oblasti) a na Ukrajině (okolí Černobylu a v městě Žoltaja Voda, v době sovětské éry, centru těžby uranu). První část promítání byla jen jakýmsi prologem, seznámením s východoevropskými realitami, aby později v druhé části projekce děj vygradoval v obžalobu moci a jejího zneužívání, kdy triumf na jedné straně a hrůza na straně druhé čiší z každého centimetru **Weberových** fotografií. **Donald Weber** měl možnost být svědkem výslechů, kdy neomezená moc vyšetřovatelů kontrastuje se strachem více či méně provinilými vězni. „*Nikdo na těchto snímcích není nevinný, neboť se všichni vydali za hranice běžné zkušenosti. Jejich osudy*

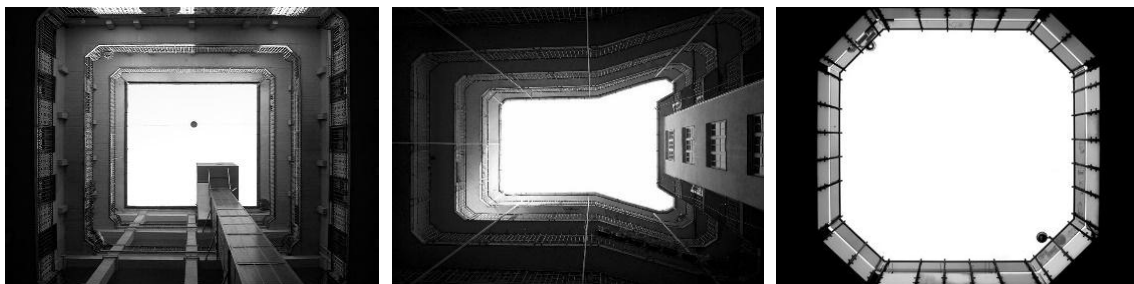
(65) <http://www.wine-food-travel.com/cafe/svet-podle-nicka-veaseyho-aneb-trendy-nasi-doby>

coby předmětů Moci – ať už vyšetřovatelů či vězňů – jim dávají zvláštní stigma, které si sebou odnesou do hrobu.“(66) **Weber** je členem agentury VII Photo a kromě projektů, které se zabírají tématem Ruska a Ukrajiny se snaží mapovat různé světové konflikty.

Donald Weber, Interrogations

Soubor *Skies* maďarského fotografa **Akose Cziganyho** (*1972) byl anoncován jako oslava konstruktivismu v duchu ikon tohoto směru, jako byl **Alexander Rodčenko**, **László Moholy-Nagy** či **Cziganyho** krajan **Imre Kertész**, ale zejména japonského fotografa **Hiroshi Sugimota**, jemuž byl tento soubor věnován. **Czigany** snímal oblohy a městské paláce v Budapešti a v kontrastu obou linií, bílé oblohy a geometrických tvarů městské zástavby hledal dialog mezi zemí a nebem, kdy město je proměnlivé, zatímco obloha je stále stejná. Zatímco podobné série opakování stejného motivu např. autorů tzv. **Düsseldorfské fotografické školy** mi připadají zajímavé, cyklus maďarského fotografa připomínající pohled okénkem přesýpacího krasohledu mě zaujal podstatně méně a byl jsem vděčný za kratší stopáž. **Akos Czigany** není v České republice neznámým pojmem. V roce 2011 byl oceněn v soutěži **Frame** zvláštní cenou pražské galerie Leica Gallery. V Maďarsku je uznávaným fotografem pohybujícím se na pomezí abstraktní, konceptuální a dokumentární fotografie.

Akos Czigany, Skies (Homage à Hiroshi Sugimoto)

(66) http://www.fotojatka.cz/cz2013.php?Autoři:Donald_Weber

Sergej Maximišin (*1964) je jedním z nejrespektovanějších ruských fotoreportérů a držitel mnoha fotografických ruských i světových cen (World Press Photo). Na festivalu se představil snad svojí nejznámější sérií *Poslední impérium*, která je rozsáhlou poemou o ruské duši a velmi objektivně a otevřeně představuje divákovi odvrácenou, ale i tu přívětivější tvář Ruska. Často groteskní fotografie z ruských měst, vesnic Dálného východu, postsovětských demonstrací, ale i soukromých večírků ruských oligarchů, střídají drsnější záběry z kasáren, věznic (stejně jako **Donald Weber** fotografuje v ruských věznicích), či z válečné Čečny. **Maximišin** publikoval v mnoha světových periodikách např. *The Time*, *Times*, *Newsweek*, *Ogoňok*, *Washington Post* ad. V České republice vystavoval v roce 2007 v Komorní galerii Josefa Sudka v Praze.

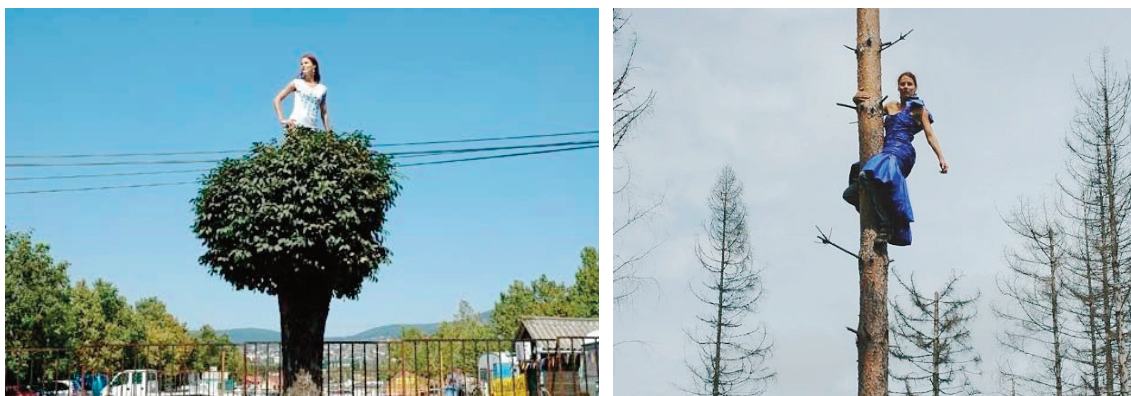
Sergej Maximišin, *Poslední impérium*

Polský fotograf **Tomasz Tomaszewski** (*1953) má neuvěřitelně široké pole působnosti. Ve své tvorbě se zaměřuje nejen na život polských menšin (dokumentoval život polské romské a židovské komunity), ale i na fotografii cestovatelskou (pracuje již od roku 1986 pro *National Geographic*), dokumentoval život ve Španělsku, USA, v Latinské Americe a dalších ze-

Tomasz Tomaszewski – *Hod kamenem*

mích. Nikdy však nesklouzl k povrchnosti, která plní časopisy, které se zabývají programově cestováním. Jeho snímky vždy mají hloubku a určitý pohled do problematiky země, kterou právě fotografuje. „*Tomuto polskému fotografovi a pedagogovi specializujícímu se na novinářskou fotografii pořadatelé vyhradili úvodní i závěrečnou část programu, promítli výběr z několika dokumentárních sérií zachycující barvami prozářené Polsko i jeho sérii černobílých snímků Hodř kamenem. V něm Tomaszewski dokumentuje život na polském venkově – na venkově vzdáleném od velkých měst ,co by kamenem dohodil‘.*“ (67)

Inspirací polské performerce, malířce a aktivistce **Cecylie Malik** (*1975) byla její oblíbená kniha z dětství *Baron na stromě*. Dle této knihy autorka vylezla za 365 dní na 365 stromů a nechala se přitom fotografovat zejména svým manželem **Piotrem**, ale i svými dětmi a přáteli. Pokaždé zvolila jiné oblečení, které výtvarně zapadalo do celého kontextu obrazu. „*Rebelství s červenými punčochami a červeným kulichem na hlavě, kdy je vzpourou lézt do korun stromů nepřízní a počasí navzdory.*“ (68) Její projekt, performance ve veřejném prostoru, trval od 25. září 2009 do 25. září 2010. „*Byl to jakýsi deník se záznamy o uplynávajícím čase a změnách ročního období. Celý projekt bylo možno uvést v život díky Facebooku, protože jsem každý den po dobu dvanáct měsíců byla schopná na svůj facebookový profil vkládat denně jednu fotografii sebe na stromě. Díky tomu získával projekt víc a víc fanoušků a spoustu on-line komentářů. Začalo se do něj připojovat víc a víc lidí, dokonce mi fanoušci posílali vlastní obrázky sebe na stromech. Také mi doporučovali stromy, na které bych podle jejich názoru měla vylézt a sdíleli*

Cecylia Malik, 365 stromů

(67) Stulířová, Markéta: *Foto 5/2013*, Brno, 2013, str. 50.

(68) Stulířová, Markéta: *Foto 5/2013*, Brno, 2013, str. 54.

mé fotografie se svými přáteli“ (69), osvětlila pozadí projektu autorka. Série 365 stromů je velmi svěží a vtipné dílko, kdy ne vždy vynikne na fotografiích volba a stylizace jejího oblečení. Back to Nature v dívčím provedení.

Soubory Pastoral a The Edge se na festivalu prezentoval v Estonsku narozený, ale v Lotyšsku žijící fotograf **Alexander Gronskey** (*1980). „**Gronskey** se v nich zamýšlí nad významem neobydlených oblastí Moskvy i nad životem ve zpustlých oblastech využívaných k odpočinku. Pastoral je esejem o místech, která nejsou ani městem, ani přírodou. The Edge se zase zabývá abstraktní i formální rovinou definice toho co znamená pojem Hranice. **Gronskeho** fotografie v sobě nesou velmi silný příběh. Do zdánlivě neslučitelných celků autor zdařile začleňuje náměty industriální povahy i primitivně vyznívajících člověčenství.“(70) Na **Gronskeho** snímcích jsou v přímém kontrastu v Rusku všudypřítomné výškové budovy, rozestavěná sídliště, kopce vytěžené zeminy s relaxujícími obyvateli, kteří „hledají slunce“ a kteří nemají jinou volbu k odpočinku. Dá se říci, že ve stejném duchu se nesou i novější autorovy práce jako např. na **Fotojatkách** nepromítaný cyklus Norilsk (2013) či Reconstruction (2013). Jako krajinář spíše tíhne k přísnosti a formálnosti Nové Topografie než ke klasickým „romantizujícím“ krajinářům. Obě série nepovažuje ani za sociální kritiku ani za obžalobu ruské politiky, jako spíše za své subjektivní vnímání krajiny. V dubnu a květnu 2011 se **Alexander Gronskey** představil v pražské galerii Langhans na společné výstavě Foto virus/C action. Pro mne osobně vrchol festivalu.

Alexander Gronskey, Pastoral, The Edge

(69) http://www.fotojatka.cz/cz2013.php?Autoři:Cecylia_Malik

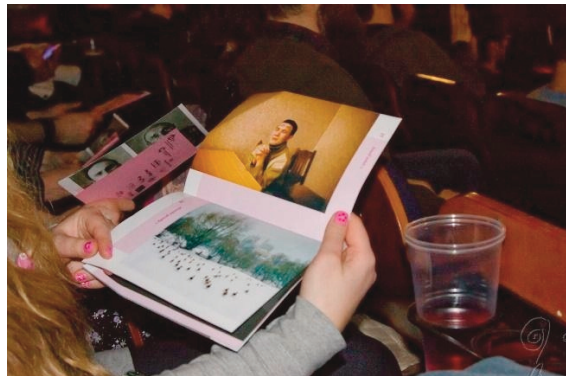
(70) Stulířová, Markéta: Foto 5/2013, Brno, 2013, str. 54.

Fotojatka 2013 začala úvodním večerem (29. 3.) v brněnském kině Art, kterého se z prezentovaných autorů účastnil jen **Jiří Hanke**. Dorazil i další účinkující **Jan Langer**, bohužel v neděli, aby s hrůzou zjistil, že akce proběhla již v pátek. Pražská část festivalu se uskutečnila (5. 4.) na tradičním místě v kině Aero a zastoupení autorů bylo tentokrát mnohem větší. Přijela jak Polka **Cecylia Malik**, tentokrát i **Jan Langer**, z nedalekého Kladna **Jiří Hanke** a dokonce i maďarský fotograf **Akos Czigany**. Jen slibovaný **Jiří Turek** nedorazil. Organizátoři se museli potýkat s řadou technických problémů a pražské publikum obrněné nesmírnou trpělivostí i přesto odměnilo organizátory a fotografy potleskem. V sídelním místě **Fotojatek** Českých Budějovicích proběhlo (25. 4.) již tradiční promítání fotografií autorů z minulých ročníků festivalu na štíty domů (v ulicích Na Sadech, na zadní část Malého divadla a na Piaristickém náměstí) za již tradiční účasti **Divadla Kvelb**. Když předtím (16. 4.) v rámci studentského festivalu **Sofie se baví**, probíhala podobná akce v kampusu Jihočeské univerzity. Hlavní večer tradičně proběhl (26. 4.) v kině Kotva za účasti **Jiřího Hankeho** a **Akose Cziganyho**. Další den byl vyhrazen již zaběhlému workshopu **Impulzz**, jehož výsledky hodnotil fotograf a pedagog **Evžen Sobek**, který po vyhodnocení navázal přednáškou o svém přístupu k fotografii a fotografovaným tématům. „*Lekce Akose Cziganye, která následovala po přestávce, byla k Sobkově přednášce tematicky dokonalým kontrastem. Maďarský autor se v introvertně laděném semináři zabýval fenomény světla, prázdnoty, struktury a času v konceptuální fotografii a jejich roli ve vlastní tvorbě.*“ (71) **Fotojatka** roku 2013 přivedla do České republiky velmi zajímavé autory z velmi různorodých fotografických žánrů. Od dokumentaristů **Webera**, **Maximišina** či **Stuarta** až po autory spíše konceptuálnějšího zaměření, jako jsou **Veasey** či **Czigany**.

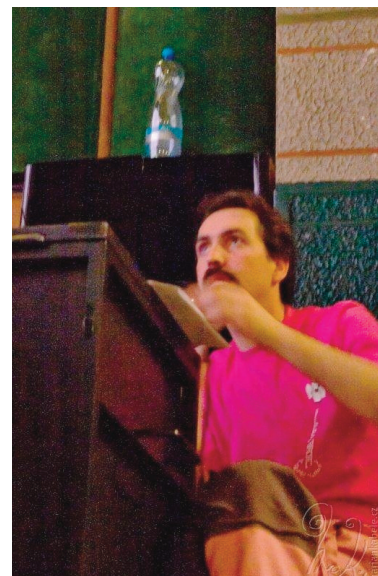
(71) <http://www.fotojatka.cz/cz2013.php>

Sál pražského kina Aero v době Fotojatek. V popředí vpravo prof. Vladimír Birgus, na obrázku vlevo moderátor festivalu Jan Flaška.

Moderátor Jan Flaška, vpravo pak doprovodný katalog Fotojatek z grafické dílny Milana Křišťůfka

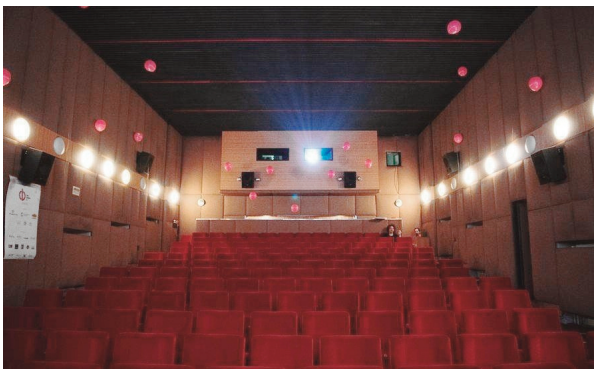
Prof. Vladimír Birgus v kině Aero. Polská performerka Cecylia Malik, která se osobně účastnila pražské projekce a na posledním snímku člen organizačního týmu Milan Křišťůfek.

Fotograf Jiří Hanke v kině Aero, vpravo aktéři pražské části festivalu: maďarský fotograf Akos Czigany, Jiří Hanke, Cecylia Malik, Milan Krišťufek a Jan Flaška

Fotojarka v kině Aero

Fotojarka v brněnském kině Art

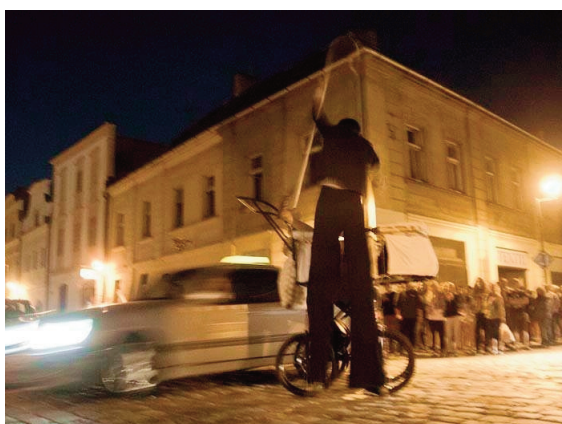
Brno – kino Art

Jiří Hanke s Janem Flaškou v brněnském kině Art

Promítání na zdi v kampusu Jihočeské univerzity v rámci studentského festivalu Sofie se baví

Divadlo Kvelb v ulicích Českých Budějovic

Fotojarka v českobudějovickém kině Kotva, vlevo účastníci workshopu Impulzz před Café Slavie v Českých Budějovicích

Moderátor Jan Flaška v roli anděla. Maďarský fotograf Akos Czigan s Janem Flaškou.

Závěrečná děkovačka s balonky (zleva Czigan, Křišťůfek, Hanke a ředitel festivalu Šálek)

FOTOJATKA 2014

Fotojotka 2014, „labutí píseň“. Zleva tým organizátorů Jan Flaška, Milan Křišťůfek, Martin Šálek.

„Jednou ze zásad přehlídky také je, že jména přizvaných fotografů se (téměř) nikdy neopakují, a tak se každý rok nabízí stále naléhavější otázka: Koho dál? Zajímavých jmen je bezpochyby stále dost, avšak těch, kteří o účast na přehlídce stojí, již méně. Ne snad, že by tímto netradičním festivalem pohrdali, ale zatím prý někteří nemají moc času.“(72) Napsala v roce 2013 v recenzi časopisu Foto o budoucnosti festivalu **Markéta Stulířová**. Jakoby svými řádky předjímala současnost **Fotojatek**, kdy ročník 2014 byl ročníkem posledním. Nešlo ani tak o autory. Kvalitní autoři se při dobré vůli dali stále přilákat do festivalového menu. I když dle slov **Jana Flašky** to bylo stále složitější a pracnější. Hlavním důvodem, že **Fotojotka** roku 2014 byla rokem posledním, byla skutečnost, že po osmi letech neustálého sháňení grantů a finančních příspěvků na zajištění chodu festivalu, hledání nových a kvalitních autorů nevyjímaje, padla na organizační tým únava

(72) Stulířová, Markéta: Foto 5/2013, Brno, 2013, str. 55.

a potřebovali tzv. nabrat dech a věnovat se načas vlastním, ať už profesním či tvůrčím aktivitám. Tím, že se posledních avizovaných **Fotojatek** zúčastnil i fotograf **Ibra Ibrahimovič**, který jako „hvězda“ prvního pilotního večera v roce 2007 festival zahajoval, se kruh uzavřel. Kromě **Ibrahimoviče** pořadatelé obsadili do projekcí celou řadu zajímavých fotografických jmen. Konceptualistou **Klausem Pichlerem** počínaje, na World Press Photo oceněnou ruskou fotografkou **Elenou Chernyшовou**, přes na Polaroid fotografujícího **Mike Brodieho** až po stálíci české krajinářské fotografie **Jana Pohribného** ad. Zpestřením projekcí byl výběr fotografií pořízený příslušníky StB v 70. a 80. letech minulého století.

Jestliže jsem končil svůj popis minulého ročníku sérií **Alexandera Gronskeho** a jeho dvou cyklů Pastoral a The Edge, kde se zaobírá moskevskou periferií a místy, které nejsou ani městem ani přírodou. Nemůžu začít jiným autorem než německým fotografem **Peterem Bialobrzeskim** (*1961). Ten se stejně jako **Gronsky** věnuje fotografování okrajových částí velkých měst a zkoumá její transformaci v pustinu. Na jeho snímcích, které promítal na **Fotojatkách**, jsme navštívili více než dvacet osm měst a čtrnáct zemí. Soubor Lost in Transition je stejně jako u **Gronskeho** fotografován přísně formálním způsobem, bez obvyklých krajinářských postupů a **Bialobrzeski**, stejně jako **Gronsky**, nám předkládá, jak moc se mění současná krajina a s ní i život obyvatel na okrajích velkých aglomerací. Podobné téma řeší i u souboru Paradise Now, kde fotografoval okrajové oblasti velkých asijských měst. Sluneční svit zde více než vlastní slunce tvoří sodíkové výbojky, světla automobilů a mrakodrapů a na snímcích tak vznikají až neskutečné hyperrealistické krajiny. Jeho fotografie kladou otázky,

Peter Bialobrzeski, Paradise Now

ale zároveň svojí vizualitou okouzlují diváky, fotožurnalistika zde splývá s uměním. Oba soubory vyšly knižně. *Lost in Transition* v roce 2007 a *Paradise Now* v roce 2009. **Bialobrzski** původně studoval politologii a sociologii, odtud pramení zřejmě jeho fotografický styl na pomezí sociologické studie a umění.

Rakouský konceptuální fotograf **Klaus Pichler** (*1977) opustil v roce 2005 po svých úspěších v renomovaných fotografických soutěžích (Photo Annual Awards ad.) místo krajinného architekta ve Vídni a začal se věnovat fotografii na plný úvazek. Od souboru *Skeletons in the closet*, který mi svým pojetím, kdy konfrontuje vycpané exponáty zvířat v zoologickém depozitáři s reálným prostředím, připomíná fotografie české fotografky **Kamily Musilové** a jejího cyklu *Plyš myslí*, že je víc (**Fotojatka** 2008) a s kterým slavil úspěchy v počátcích své strmé kariéry, přešel postupně k sériím *One Third* a *Dust*. Oba posledně jmenované soubory představil na festivalu. Zatímco v sérii *Jedna třetina* (*One Third*), kdy fotografie důmyslně naaranžovaného hniječícího jídla do vizuálně velmi atraktivních zátiší si berou na paškál plýtvání potravin v celosvětovém měřítku, cyklus *Prach* (*Dust*) vtipným a originálním způsobem mapuje „typologii prachu“ v různých lokalitách. A to např. od prachu na policejní stanici, přes *Army shop* až po nečistotu v lidském pupíku. Hudba (**Johann Strauss jr.** – *Wiener Blut*), do pravého dolního rohu vložené účtenky a kilometrů putování potravin do „cílové stanice“ (obchodu), spolu se zvuky pokladen supermarketů, dotváří v projekci zcela rovnocennou složku k fotografiím. Oba soubory vyšly v roce 2013 (*One Third*) a 2015 (*Dust*) knižně.

Klaus Pichler, *Dust* a *One Third*

Soubor *Nová doba kamenná*, doplněný o navazující cyklus *Andělé*, představil na festivalu, fotograf, střídavě pobývajících v České republice a Skandinávii (Finsko, Norsko), absolvent pražské FAMU (1986) a bývalý pedagog ITF v Opavě (1998–2013), **Jan Pohribný** (*1961). „*Pohribného umění je v podstatě sakrální a rituální a jeho skutečnou doménou je univerzum. Řekl bych, že tyto fotografie potřebují co největší odstup, ticho, velebný rámeček přírody. Tvorba zde znamená čarování, zahrává si fotografickým bleskem, ohněm fantazie a živly přírody*“ (73), napsal o tvorbě **Pohribného** již v roce 1993 historik umění **Josef Kroutvor** v recenzi jeho výstavy v Pražském domě fotografie v časopise *Ateliér*. Tato slova **Pohribného** tvorbu zcela vystihují a platí víceméně dodnes. Zatímco cyklus *Nová doba kamenná*, na kterém autor pracuje již od roku 1988 neobsahuje lidský prvek a pracuje pouze se světlem ve všech jeho podobách a krajinou. Navazující soubor *Andělé* již pracuje s figurou. „*Cyklu Nová doba kamenná jsem se věnoval téměř 20 let od roku 1988, ale v poslední době mne zajímají hlavně souvislosti mezi krajinou a člověkem. Megalit mě inspiroval mj. proto, že to je asi jedna z posledních lidských kultur, kdy člověk ještě harmonicky s planetou komunikoval. Kameny vztyčené lidskou rukou působí, jakoby tam přirozeně vyrostly. Místa, která zvolili pro jejich umístění, nebyla rozhodně náhodná, vnímali energii, tep Země. Byla to pravděpodobně jedna z posledních civilizací, která respektovala přírodní řád – nic jiného jim také nezbývalo, aby přežili...*“ (74), charakterizuje své série autor. Výběr

Jan Pohribný, *Nová doba kamenná*

(73) Kroutvor, Josef: Recenze výstavy Jana Pohribného v pražském domě fotografie, *Ateliér* 10/1993, Praha, 1993.

(74) <http://www.e-regena.cz/jan-pohribny-dotykani-svetlem>

hudby k slideshow, v tomto případě skladba **Stephana Micuse** – The First Night, svým chrámovým soundem ještě zvýrazňuje patos a duchovní nadstavbu **Pohribného** fotografií.

Fotografiemi, které zdánlivě připomínají projekce **Gronskeho** či **Bialo-brzeskiho**, které mohli shlédnout návštěvníci **Fotojatek** v roce 2013 a 2014, se na festivalu představil maďarský fotograf **Tamas Deszo** (*1978). Ve dvou projektech Here, anywhere (Tady, kdekoliv, Maďarsko 2009–) a Notes for an epilogue (Poznámky k epilogu, Rumunsko 2011–) se na rozdíl od obou zmiňovaných autorů nezabývá jen dopady civilizace na krajinu periferií měst, ale dokumentárním způsobem se dotýká i života lidí a jejich komunit, vně tyto sociálně vyloučené lokality. „*Obyvatelé komunit, složených často jen z několika domů a žijících ve vzácné symbióze s přírodou, tráví poslední dny své pozemské existence tím, že rozebírají a na ubohých vozících odvázejí kus po kuse části gigantických stavebních konstrukcí – továren, hutí, elektráren: symbolů násilné modernizace rumunského venkova, které se časem zhroutily do kulis, symbolizujících odcházející epochu nejtvrděší balkánské diktatury.*“⁽⁷⁵⁾ **Deszo** na svých cestách po Rumunsku vstupuje do domovů zde žijících lidí, kteří ho berou jako člena své rodiny a svěřují mu i nejtřeženější tajemství, dělí se s ním o své jídlo. Výsledkem pak je intimní fotografická sonda do života lidí na okraji rumunské společnosti. Podobným způsobem, kde se mísí krajinářský pohled s dokumentárním, přistupuje i k „maďarské“ části své projekce, cyklu Here, anywhere. Scenérie opuštěných staveb a bizarních krajin se zde střídají s portréty lidí, od vyděděnců až po plukovníka maďarské armády. **Tamas Deszo** publikoval v National Geographic, The New York Times, Le Monde v The Sunday Times a dalších periodikách.

Tamas Deszo, Notes for an epilogue (první dva snímky) a Here, anywhere

(75) http://www.fotojatka.cz/?Auto%C5%99i:Tamas_Deszo

V uzavřeném prostoru svého bytu vytváří svá fotografická díla na pomezí kresby, malby, sochařství a fotografie francouzský fotograf **Jean-Michel Fauquet** (*1950), který na **Fotojatkách** představil svůj osobitý set niterných obrazů, který jako by vypadl z oka autorů tvořících v době, kdy se psala historie fotografie. Zdá se, že organizátoři festivalu se čas od času snažili projekce, které balancovaly od dokumentu po konceptuální umění, okořenit autory solitéry typu **Jeana-Michela Fauqueta**, či v roce 2012, českým fotografem **Jiřím Stachem**. Stejně jako **Stach** si **Fauquet** vystačí se svým ateliérem a v exteriéru fotografuje spíše výjimečně. Divák se díky **Fauquetovým** „obrazům“ nostalgicky vrací do doby, kdy fotografové nezdědka používali k zachycení svých uměleckých sdělení ušlechtilé techniky a speciální papíry (což divák festivalu nemohl díky neosobnímu stylu audiovizuální prezentace posoudit). Okouzující estetika **Fauquetových** snímků navozuje v divákovi neuchopitelnost a tajemnost okamžiku. **Jean-Michel Fauquet** je zastoupen v mnoha věhlasných francouzských sbírkách např. v Evropském domě fotografie, Bibliothèque Nationale de France v Paříži či v Musée National d'Art Moderne v Paříži.

Jean-Michel Fauquet

Americký umělec a ekologický aktivista **Chris Jordan** (*1963) se ve své dosavadní tvorbě plně věnuje činnosti, která uměleckou formou pronýřuje dopad masové kultury na život na naší planetě. Jeho přesvědčivé, složitě komponované, digitálně manipulované či dokumentární fotografie konfrontují diváka s jeho rolí, kdy se nevědomky stává kolečkem v soukolí konzumního světa a zákonitě i tím kdo ničí životní prostředí. Na **Fotojatkách** prezentoval sérii **Midway: Message from the Gyre** (Poselství oceánského proudu, 2009–2013), kde fotografoval a pitval těla albatrosů, které vyvrhl na břeh Tichý oceán a které obsahují neskutečné množství

plastových výrobků odhozených člověkem. Soubor svým formálním zpracováním ne nepodobný jiné sérii prezentované na festivalu, souboru **Dust Klaus Pichlera**. Jen neškodný prach zde střídá alarmující pohled do nitra mrtvého ptáka. Druhou **Jordanovou** kolekcí je série *Intolerable Beauty* (Nesnesitelná krása, 2003–2005). Autor fotografoval hory mobilních telefonů, automobilů a dalších již nepoužívaných a odhozených výrobků. Svoji naléhavostí, přesahem a podobným zpracováním mi tento cyklus připomínal sérii *Urban Mines* jiného umělce zabývajícím se environmentální tematikou, a to kanadského fotografa **Edwarda Burtynského** či jiné snímky německého fotografa **Andrease Gurského**. Autor nachází děsivou krásu v prostředí doků, skládek a skladišť masově produkovaných výrobků. „Vidím tu důkaz probíhající zpomalené apokalypsy. Ty pohledy se mi hnusí, zároveň mě ale přitahují a fascinují. (...) Masovou spotřebou společně pácháme obrovskou a neudržitelnou krádež, ale každý jsme anonymní a nikdo nenese zodpovědnost za to, co činíme, ani za důsledky našeho společného chování. Obávám se, že tím působíme nenapravitelné škody na naší planetě i na sobě samých.“ (76) **Jordan**, původním povoláním právník, brzy pověsil svou právníckou praxi na hřebík a začal se plně věnovat fotografii a aktivistické činnosti. Jeho práce jsou zastoupeny v řadě galerií (Paul Kopeikin Gallery, West Hollywood v Los Angeles či ve Winsor Gallery v kanadském Vancouveru).

Chris Jordan, Midway: Message from the Gyre, *Intolerable Beauty*

(76) http://www.fotojatka.cz/?Autoři:Chris_Jordan

Anglický fotograf **Peter Dench** (*1972) ve svých fotografiích s ne-
bývalou ironií a sarkasmem nastavuje zrcadlo britské společnosti. Stejně
jako jiný krajan **Martin Parr**, který dlouhá léta dokumentoval britskou střední
třídu či polský fotograf žijící ve Walesu **Maciej Dakowicz**, jehož soubor
Cardiff po setmění mohli návštěvníci **Fotojatek** shlédnout v roce 2012, se
Dench razantně pouští do britských stereotypů, jako je nadměrné užívání
alkoholu, mnohdy úsměvné nadužívání státních symbolů, láska ke kopané,
násilí, atd. Nevyužívá tolik barvu, blesk a detail jako **Parr**, jeho fotografie
jsou stroze dokumentární, což neznamená, že nejsou vizuálně zajímavé.
Na festivalu představil výběr pojmenovaný rain UK ze své anglické série,
Alcohol – England, The British Abroad a England Uncensored. Pro Angliča-
ny se stalo pití posedlostí. Pijí stále mladší a mladší konzumenti a zejména
ve městech se stává pití a následné problémy s veřejným pořádkem vel-
kým problémem. Právě problém alkoholu je jedním z témat, které **Dench**
na svých fotografiích s nadsázkou a jemu vlastním humorem ukazuje.
Na festivalu prezentoval výběr, který není tolik zaměřen na problém alko-
holismu, ale je spíše spektrálním pohledem na společnost a tradice Velké
Británie. Autor nikdy nepopíral svůj obdiv k **Parrovi**, stejně jako inspiraci
legendami britské dokumentární scény, jako jsou např. **Bill Brandt** či
Tony Ray-Jones. **Peter Dench** je reportérem agentury **Getty Images**.

Peter Dench, The Great Britain

Město Norilsk, ležící v arktické části Ruské federace je vděčným fo-
tografickým tématem a pro českého diváka určitě není neznámým pojmem.
V roce 2003 dostal český fotograf **Filip Singer** za sérii Norilsk – niklová
kotlina druhé místo v novinářské soutěži Czech Press Photo v kategorii

Příroda a životní prostředí. V roce 2014 byla oceněna ruská dokumentaristka **Elena Chernyshova** (*1981) za svůj soubor Days of Night – Night Day třetím místem v prestižní novinářské soutěži World Press Photo v kategorii Každodenní život a ve stejném roce **Chernyshova** představila svůj cyklus divákům na **Fotojatkách**. „*Město, kde je v lednu průměrná teplota minus 31 stupňů Celsia, je zároveň jedním z nejtemnějších a nejznečištěnějších míst na světě. Leží za polárním kruhem a jsou zde umístěné největší doly v zemi, jejichž produkce tvoří 2 % ruského hrubého národního produktu. Fotografka **Elena Chernyshova** ve městě strávila 8 měsíců a pořídila tu pro server Weather sérii fotek, které podávají komplexní zprávu o životě ve městě, kde se lidé opalují, když je polární den, ale většinu roku tráví v šeru mezi dramatickými bytovkami z betonu. Norilský důl i místní továrny a budovy podle Stanfordské univerzity stavěli vězňové z gulagů. Mnozí z nich se rozhodli ve městě zůstat napořád, a to navzdory tomu, že je tu výjimečně vysoký výskyt rakoviny plic a dalších nemocí. Průměrná délka života je tu o 10 let kratší. Do důchodu se tu proto chodí v pětáctyřiceti.*“ (77) Autorka, původem architektka, se ve svých souborech zabývá environmentálními tématy a stejně jako mnozí autoři, které mohli vidět návštěvníci **Fotojatek** (**Chris Jordan, Klaus Pichler, Tamas Deszo** ad.) zkoumá dopad ekonomických a politických změn na životní prostředí, stejně jako schopnost adaptace různých skupin a komunit na tyto transformace. Autorka svým dílem klade řadu otázek. Kde jsou hranice lidské ambice v soutěži o přírodní zdroje, jak moc jsme ochotni poškodit přírodu a zdraví lidí v zájmu ekonomické prosperity či jaké jsou limity lidské schopnosti života v extrémních podmínkách. Norilsk, které je sedmé nejznečištěnější město na světě, **Chernyshova**

Elena Chernyshova, Days of Night – Night Day

(77) http://www.rozhlas.cz/radiowave/wavenews/_zprava/nejsevernejsi-a-nejdepresivnejsi-mesto-fotoreportaz-podava-ledovou-zpravu--1435836

ukázala jako svět sám pro sebe, zde žijící lidé jsou živoucími svědky ekologické katastrofy a díky složitým klimatickým podmínkám a z ní vyplývajícím izolace nemají šanci úniku. Svým způsobem jsou její fotografie děsivé, ale zároveň oslavou lidství, které dokáže přežít i ve velmi těžkých životních podmínkách. Jak říká sama autorka, lidé v Norilsku jsou plní lásky a hluboké nostalgie. Už sama cesta z domu se díky počasí může stát velkým dobrodružstvím, a tak si lidé užívají i takových banálních radostí jako je světlo, teplo, šálek teplého čaje a tráví více času osobní komunikací.

Norilsk v české podobě, to je tak trochu sever Čech. Právě dokumentování této lokace je doménou fotografa **Ibry Ibrahimoviče** (*1967). Na festivalu se objevuje již podruhé, v roce 2007 měl tu čest být prvním renomovanějším autorem v historii **Fotojatek**. Vzhledem k tomu, že první ročník a s tím i **Ibrahimovičovy** snímky měli možnost vidět jen diváci v Českých Budějovicích, dostal autor možnost se na přehlídce představit s další kolekcí. **Ibrahimovičův** staronový (snímky z cyklu Příběh sedláka Rajtera představil již v roce 2007) soubor Střepy severních Čech měl na můj vkus poněkud delší stopáž než je ve „festivalových vodách“ obvyklé (9:24 min.). Autor jej rozdělil do několika tematických skupin: Krajina, Ghetta, Bourání Libkovic, Uhlí a Sedlák Rajter. Spojující linkou celé slideshow byl život v sociálně vyloučených oblastech severočeské uhelné pánve. Jeho empatický vhléd do problematiky oblasti je velmi silný a z fotografií je cítit jak dlouhodobým (fotografoval jej od roku 1991) a osobním, tento projekt pro autora byl. V rámci autenticity žil s fotografovanými lidmi hodně „natěsno“, vysvětluje své neortodoxní postupy v časopise Ekolist: *„Tak to je. Když chceš někoho vyfotit zblízka, tak mu musíš strčit objektiv k obličejí. A ten člověk na to musí být připravený a nesmí ho to rušit. Když chceš od někoho něco jako ‚upřímnou zповěď‘, tak s ním musíš navázat kamarádský vztah nebo aspoň nějaký vztah. Je hodně důležité najít filozofickou rovinu, na které se setkáváte, abyste se měli o čem bavit a rozuměli si. Což v případě, že fotografuješ lidi, kteří mají nějaký problém, a ty tam jseš kvůli tomu, že jim chceš pomoci, nastává okamžitě. S bouračema Libkovic jsem nikdy žádnou krásnou fotku neudělal a ani jsem se o to moc nesnažil, protože s nimi jsem vnitřně moc nesouzněl.“*(78) Právě rozdíl, mezi na festivalu prezentovanou tvorbou např. **Chrise Jordana (Fotojatka 2014)** či finského umělce **Ilkka Halsy (Fotojatka 2011)**, kteří se také věnují environmentalis-

(78) Stejskal, Jan: Rozhovor s Ibra Ibrahimovičem, Je hrozné nemít se kam vrátit, Ekolist, 05/2006, Praha.

Ibra Ibrahimovič, Krajiny, Ghetta

tické tematicke, shrnul v rozhovoru v témže listu. „*Hodně mladých lidí tihne k focení životního prostředí, třeba i zničeného, ale je různý způsob, jakým to dávají najevo, jsou různá pojetí. Někdo to vnímá víc esteticky, jiný víc faktograficky. Já dělám do jisté míry užité umění. Fotím opravdu za účelem vzbudit atmosféru ve veřejnosti, nejde jen o samotnou estetickou záležitost. Mojí činnosti je nejbližší asi výraz angažovaná fotka.*“ (79) Fotograf **Ibra Ibrahimovič** se kromě své volné tvorby věnuje filmové fotografii (filmy Václav, Lesní chodci, Roming ad.).

David Gibson, je jeden ze zakladatelů fotografické agentury In-Public, která se věnuje pouliční fotografii. Na **Fotojatkách** jsme se mohli s některými členy skupiny, která je v žánru „streetphotography“ opravdovým pojmem již setkat, když ne osobně, alespoň ve formě projekcí. Jmenuji např. **Matta Stuarta** či **Macieje Dakowicze**. **Gibson** se na festivalu představil krátkou projekcí No parking on this pavement. Směsici absurdních situací,

David Gibson, No parking on this pavement

(79) Stejskal, Jan: Rozhovor s Ibra Ibrahimovičem, Je hrozné nemít se kam vrátit, Ekolist, 05/2006, Praha.

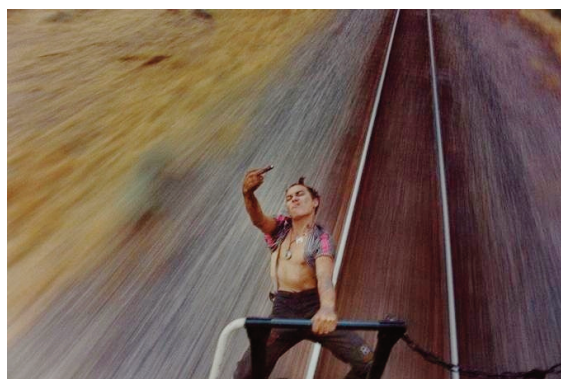
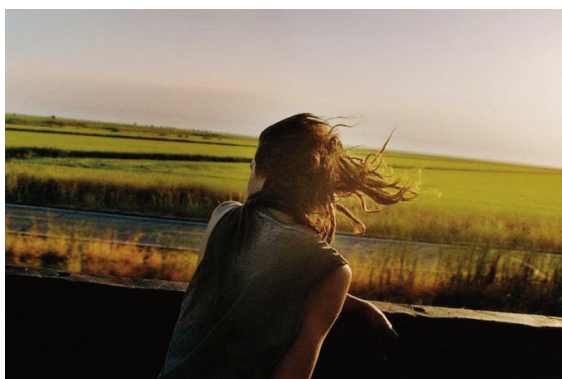
ve kterých velkou roli hraje nejen situační humor, ale i použití juxtapozic, kdy scéna v popředí fotografie koresponduje se situací v pozadí pomocí hojně využívaného textu, piktogramů či symbolů. První část jeho slideshow je barevná, druhá černobílá.

Fotografický samouk **Paolo Patrizi** (*1965), narozený v Itálii, od poloviny osmdesátých let žijící v Londýně a nyní působící v Japonsku, je ve světě novinářské fotografie znám jako autor promyšlených a vizuálně zajímavých fotografických esejů, jež se objevují v takových časopisech jako je Stern, Panorama, Vanity Fair a v mnohých dalších. Vyhledává ožehavá témata, která prozkoumávají rozpory mezi tradicí a moderností v závislosti na hospodářském růstu a je jedno jestli se jeho příběhy odehrávají v Bangladéši (cyklus Facing Rising Seas), Vietnamu (Ha Noi), Burmě (Burma Travel Journal), Japonsku (Allure, Gentle Giants, Tsunami Revisited) či v Itálii. Na festivalu představil svůj projekt Migrant Sex Workers, který dokumentuje neutěšený život migrantů z Nigérie, v tomto případě, migrantek, které se rok co rok, prchající před perzekucí a konflikty ve své zemi a za vidinou lepší budoucnosti, stěhují do Itálie, aby zde nedobrovolně, ale i dobrovolně skončily jako prostitutky. Mapuje ponižující atmosféru a podmínky v děsivých provizorních sexuálních táborech, kde dívky vykonávají prostituci. Pro zvýraznění situace **Patrizi** zapojuje divákovy smysly, barvy jsou legitimní, nepotlačené, detaily na kontaktních místech migrantek reálné, nearanžované. Soubor z kterého čpí strach, pach lidského potu a ponižení. Série získala v roce 2013 ocenění World Press Photo 2012 (2. místo v kategorii Každodenní život).

Paolo Patrizi, Migrant Sex Workers

„**Mike Brodie**, známý také jako *The Polaroid Kidd*, naskočil v roce 2002, ve svých 17 letech, na nákladní vlak poblíž Pensacoly (Florida) v domněnání, že se jím dostane ke kamarádovi do Mobile (Alabama). Vlak měl však namířeno opačným směrem: do Jacksonvillu (Florida). O pár dní později naskočil Brodie na tentýž vlak, aby se dostal zpět do bodu, odkud vyrazil. Nicméně tato zkušenost zažehla v mladíkovi touhu toulat se po Spojených státech všemi způsoby, ke kterým nebylo potřeba peněz – pěšky, stopem či naskakováním do jedoucích vlaků. Nedlouho poté **Brodie** našel na zadní sedačce auta své kamarádky zastrčený fotoaparát Polaroid. Ač neměl žádné fotografické vzdělání a nosil brýle jak dna od půllitrů, okamžitá fotografie se stala pro **Brodieho** způsobem, jak dokumentovat své zážitky“ (80), tak vznikla legenda o Polaroid Kiddovi. Svět, který **Mike Brodie** (*1985) dokumentuje, je plný ošuntělých poutníků, novodobých hobo, použijeme-li výraz, který použil pro tuláky cestující načerno v nákladních vlacích, ve svých knihách (*Cesta, Říjen v železniční zemi*) americký romanopisec **Jack London**. Svět dětí co jedí ovoce z kontejneru, holek co se poflakují po vesnických squatech, zlomených krků a outsiderů. Komunita, kterou dokumentoval, nebyla skupinou bezdomovců, byl to spíše zájem o feminismus, alternativní životní styl na pomezí punkové a anarchistické subkultury co přivedl jeho hrdiny, včetně jeho, na „cestu“. A *Period of Juvenile Prosperity*, jak se jmenuje cyklus, který **Brodie** na **Fotojatkách** odprezentoval otevřel jeho autorovi cestu do světa fotografie. Série vyšla knižně v roce 2013, stejně jako jeho druhý soubor *Tones of Dirt and Bone* (2015). Oba soubory, které nasnímal v rozmezí pěti let (2004–2009) jsou to jediné co autor na poli fotografie vytvořil. Umělecká dráha ho neláká, stále se cítí být více dělníkem a mechanikem. **Brodie** přestal fotografovat, vyučil

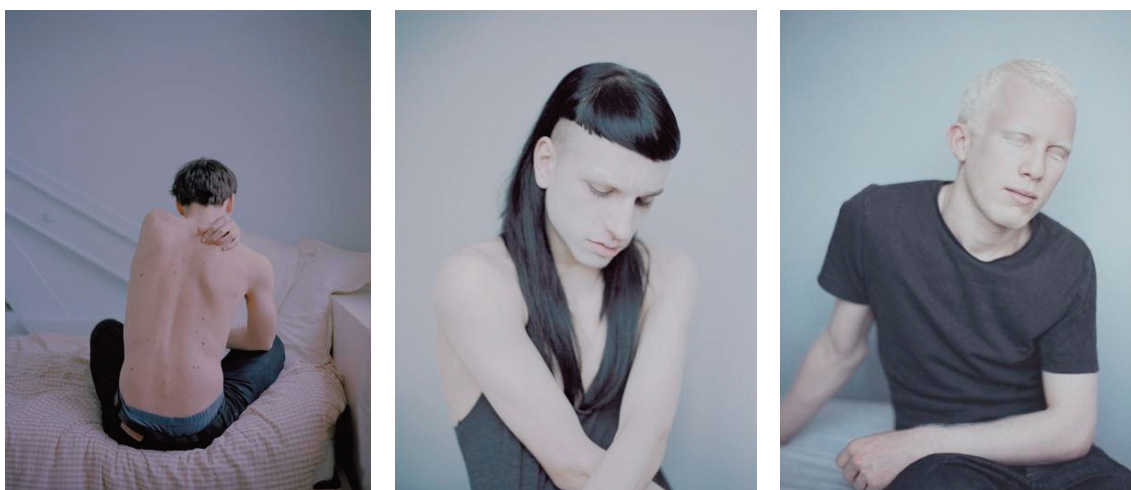

Mike Brodie, *A Period of Juvenile Prosperity*

(80) http://www.fotojotka.cz/?Autoři:Mike_Brodie

se v Nashville Auto-Diesel College (NADC) a pracuje jako mechanik. V roce 2011 představila na **Fotojatkách** podobně zaměřený projekt jiná mladá americká fotografka, **Kitra Cahana**. Její projekt dokumentoval tzv. „Špinavé děti“, kmen Rainbow, které spojuje nomádský způsob života a stejně jako **Brodieho** snímky ukazují paradigmat 20. a 21. století, vykořeněnost určité části americké mládeže. **Brodieho** syrový, autentický, vizuální deník byl pro mne vrcholem festivalu.

S genderovou tematikou se na festivalu představila pařížská konceptuální fotografka **Dorothee Smith** (*1985). Někteří teoretici fotografie vidí v jejich intimních portrétech vliv renesanční, jmenovitě florentské portrétní malby, jiní zase vliv romantismu. Zřejmě pro temné soumravné pozadí jejich krajin, které připomínají romantické krajiny německého malíře **Caspara Davida Friedricha**. Její série *Hear Us Marching Up Slowly* diváky zneklidňovala nejistotou sexuálních rolí portrétovaných osob. Hledání identity, nepolapitelný vztah mezi jednotlivcem a světem, rovnost žen a mužů, příslušníků sexuálních menšin, se prolíná vlastně celou tvorbou **Dorothee Smith**. Na rozdíl od podobných intimních, ale o poznání více provokativních fotografií např. americké fotografky **Nan Goldin** či **Larryho Clarka** postrádají fotografie **Dorothee Smith** dekadenci, prvky násilí a sebedestrukce. O to víc z nich vyzařuje určitá elegance. Výsledkem pak jsou melancholické portréty neurčitých či rozpuštěných identit.

Dorothee Smith, *Hear Us Marching Up Slowly*

Téměř každý rok organizátoři překvapili zařazením neobvyklé projekce. Sérií, která se vymyká ostatním prezentacím. Ať už to byly v roce 2007 a 2008 makrofotografie **Františka Weydy**, v roce 2010 snímky **Sergeje Prokudina-Gorského** z let 1905–1915 mapující tehdejší Rusko z archivu Muzea historické fotografie **Šechtl-Voseček** v Táboře, záběry explozí od novozélandského umělce **Geoffrey H. Shorta** v roce 2012 či fotografie polské aktivistky a stromolezkyň **Cecylie Malik**, které byly uvedeny na **Fotojatkách** roku 2013. Diváckým překvapením pro rok 2014 byl soubor fotografií pořízený příslušníky československé tajné policie. Jsou na nich lidé v obyčejných situacích. Kouzlem nechtěného se komunistické politické policii StB, respektive jejím příslušníkům, kteří byli zaměstnáni na správě sledování, podařilo zachytit kromě sledovaných osob také podobu Prahy v 70. a 80. letech 20. století. Většina lidí v hledáčku StB vůbec neměla tušení že jsou sledováni, na svou dobu totiž StB používala důmyslné metody, mezi nimi policejní techniku, průmyslové kamery a důslednou kamufláž. Jako např. ukryté fotoaparáty v kočárku či nainstalované v autě. Cílem tajné policie nebyli jen známí političtí odpůrci z řad církve, disidentů a chartistů, ale i spisovatelé, režiséři či vědci. Na snímcích prezentovaných na **Fotojatkách** se dali rozpoznat tváře např. režiséra **Miloše Formana**, kardinála **Tomáška** či spisovatele **Milana Kundery**. „*Na rozdíl od oficiálních snímků ze stejné doby či fotografií z rodinných alb nabízí pohled do archivu StB syrovou, absurdní ‚estetiku‘ pokradmu pořízených snímků, které dobře symbolizují převrácenost, šed, ponurost a beznadějnou absurditu doby, v níž vznikly*“ (81), charakterizoval prezentovaný cyklus pojmenovaný Archiv státní bezpečnosti ČSSR: Praha v hledáčku tajné policie katalog/plakátek festivalu.

Archiv státní bezpečnosti ČSSR: Praha v hledáčku tajné policie:
na prvním snímku režisér Miloš Forman

(81) Tisková zpráva festivalu Fotojatka, Archiv StB, České Budějovice, 2014.

Jak už jsem zmiňoval na začátku kapitoly, **Fotojatka** roku 2014 se stala festivalem posledním. Dle mého subjektivního názoru hodnotím tento ročník jako úplně nejlepší. Moderátor **Jan Flaška** byl během celého ročníku snad v nejlepší formě. Stejně tak výběr autorů, co se kvality týká, měl vzrůstající tendenci. Jedno lidové pořekadlo praví, že v nejlepším se má přestat. Zřejmě to tak cítili, k lítosti svých diváků i sami autoři. Brněnská část festivalu se konala 7. 3. v kině Art a osobně se jí účastnili dva tvůrci, **Jan Pohribný** a **Ibra Ibrahimovič**. Pražské části, která se konala již tradičně v kině Aero 21. 3. se zúčastnil **Ibrahimovič** a z Anglie dorazil vzácný host, fotograf **Peter Dench**. A loučení s domácím publikem, kterému předcházelo 10. 4. promítání na stěny panelových domů na budějovickém Pražském předměstí, se v Českých Budějovicích 11. 4. účastnil **Ibra Ibrahimovič** a **Jan Pohribný**. Druhý den po hlavní projekci proběhl již tradiční workshop **Impulzz**, kdy fotografie vytvořené účastníky hodnotil velmi kritickým okem **Ibra Ibrahimovič**, který poté měl i svoji besedu, kde návštěvníky seznámil se svojí novější tvorbou. Druhým přednášejícím byl fotograf a biolog **František Weyda**, který povídal o své tvorbě nasnímané elektronými mikroskopy. Vše se odehrávalo v českobudějovickém klubu Café Slavie.

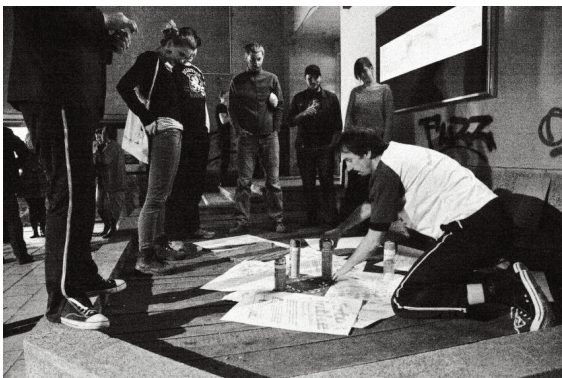
Závěrečné defilé všech účastníků brněnské části Fotojatek 2014
(Martin Šálek, Jan Flaška, Ibra Ibrahimovič, Jan Pohribný, Milan Křišťufek a hosteska)

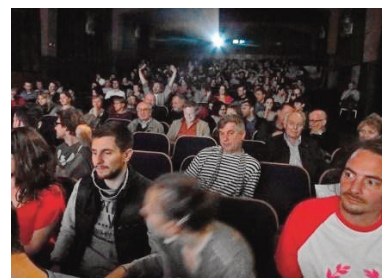
Jan Flaška s Ibrou Ibrahimovičem a Jan Pohribný v brněnském kině Art

Publikum v Brně se dobře bavilo. Na druhém snímku Šálek a Ibrahimovič.

Milan Křišťůfek tiskne na trička festivalové motivy před kinem Art v Brně (na druhém snímku)

Během pražské části Fotojatek docházelo v zákulisí k setkávání fotografů různých žánrů, na snímku fotograf Miro Švolík a Ibra Ibrahimovič. Na druhém snímku Ibra Ibrahimovič s hosteskou pražské projekce. Miro Švolík, uprostřed ve svém typickém pruhovaném tričku a úplně vpravo „ředitel“ festivalu Martin Šálek v kině Aero.

Venkovní projekce na panelové domy na českobudějovickém Pražském předměstí.
Právě promítaný soubor Jan Langerova Století z Fotojatek 2013.

Venkovní projekce na Pražském předměstí v Českých Budějovicích

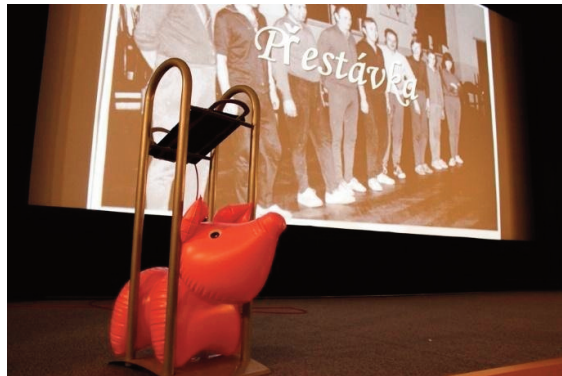
Fotojatek v českobudějovickém kině Kotva. Na prvním snímku Jan Flaška zpovídá
Ibru Ibrahimoviče. Na druhém snímku Jan Pohribný vypráví o své projekci.

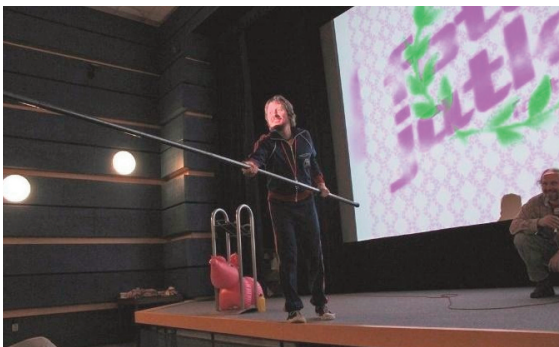
Fotojatek v Českých Budějovicích

Součástí českobudějovického večera bylo i předávání ceny Zlaté jatko, které získal Ibra Ibrahimovič

Fotojatka v Českých Budějovicích

Jan Flaška moderuje českobudějovickou část Fotojatek. Držitel Zlatého jatka Ibra Ibrahimovič.

Závěrečná děkovačka v kině Kotva (Jan Flaška, Milan Křišťůfek, Martin Šálek, hosteska, Ibra Ibrahimovič, Jan Pohribný). Vpravo plakátek Fotojatek od Milana Křišťůfka.

ANKETA S NÁVŠTĚVNÍKY FOTOJATEK

V rámci své práce jsem položil otázky samotným návštěvníkům (ale i prezentujícím umělcům) a zeptal se jich, jaký názor mají na festival, co říkají jeho koncepci a zda-li si myslí, že **Fotojatka** mohou být pro většinového návštěvníka přestupní stanicí k vážnějšímu zájmu o fotografii a umění vůbec. Zde jsou mé otázky a níže odpovědi dotázaných diváků festivalu.

*Takže co Vy a **Fotojatka**? Myslíte si, že **Fotojatka** přilákaly k zájmu o fotografii nové adepty, pro které je sledování festivalové prezentace jen přestupní stanicí k návštěvám galerií či vážnější fotografické tvorbě, či berou-li návštěvníci festival jen jako jakési „klipy“ s hezkými obrázky a humorným komentářem moderátorů? Jak se Vám líbí koncepce festivalu?*

Jan Cempírek (spisovatel, České Budějovice): *„Na Fotojatkách jsem byl 2x a myslím, že je pro určitý typ publika, kteří vnímají svět přes vizuální podněty. Líbí se mi koncept festivalu, kdy kluci předkládají publiku menu ucelených reportáží a průřezových prezentací jednotlivých fotografů. Typickým prvkem je i humor moderátorů, svým způsobem mi Fotojatka připadala jako setkání ajtáků, v tomto případě přetvořených do příznivců především digitální fotografie. Jako přestupní stanicí festival nevidím, spíš jako pop-artovou ochutnávku dobré fotografie na jednom místě. Ať v tom hoši pokračují!“*

Věra Stuchelová (fotografka a pedagožka v Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni, Fotojatek se autorsky účastnila v roce 2008 a 2011, České Budějovice): *„Fotojatka mi přinesla nový pohled na fotografii začleněnou do multimediální prezentace. Tento postup jsem pak ještě několikrát použila při jiné příležitosti i když se mým hlavním projevem nestal. Tím je stále klasická fotografie na zdi. Myslím, že festival mohl přilákat k fotografii zejména mládež, pro kterou byla tato forma jistě přístupnější než galerijní prezentace. Koncepce se mi líbí, pro svoji akčnost, humor a emocionální vyznění ve spojení s hudbou.“*

Adam Bašta (?): *„Já si myslím, že ten, kdo je navštěvoval, se již pohybuje na poli vážnějšího zájmu o fotografii.“*

Jana Hunterová (volná fotografka, studentka doktorandského programu na ITF v Opavě, Praha): *„Fotojatka patřila k mimořádným fotografickým zážitkům nejen pro profesionální fotografy, ale přitáhla k fotografii i mnoho*

zájmových nadšenců. Každý ročník objevil vždy někoho nového, neznámého a inspirujícího. K nevšednímu zážitku přispěly i skvěle zpracované prezentace s výborným výběrem hudby. Vše v souladu s tvůrčím citem, neotřelými nápady a humorem.“

Jiří Havrda (architekt a volný fotograf, Praha): *„Fotojatka považuji za svého druhu ‚fenomén‘ v tuzemských končinách... a přes skvělý humor, který je jejich součástí, je považuji za zcela seriózní a průkopnicko-osvětový počín. Platformu považuji za výbornou a doufám, že tento fotofestival nezanikne.*“

Jan Voběrek (profesionální fotograf, dokumentarista, pěstoun, Drahotěšice a České Budějovice): *„Akci s názvem Fotojatka jsem nejprve zásadně odmítl a nechodil jsem na ní. Poprvé jsem se zúčastnil až s účastí kamaráda **Bohdana Holomíčka** a to jen na chvíli. Co mne odrazovalo? Plakát se zakrvavenýma rukama a zástěrou fotografa **Františka Weydy** jako řezníka v jednom z prvních ročníků. Tato humorná nadsázka v postním období, mi připadala nechutná. Odmítl jsem se jakkoliv zúčastnit. Časem jsem názor změnil a pořadatelům odpustil název. Kluci, kteří Fotojatka připravovali s nimi vyrostli ve funkci pořadatelů, konferenciérů i fotografů. Poté co jsem navštívil asi dva ročníky v kině Kotva, musel jsem uznat kus obrovské práce organizátorů pro fotografické médium. Způsob prezentace hlavně dokumentárních fotografů byl moderní, snad vtipný (nemám moc rád ironii a recesi) a zajímavý. Viděl jsem nově fotografie, o nichž jsem si myslel, že je znám, objevil nová jména a fotky lidí, kteří dokumentární fotce propadli. Co mi v prezentacích chybí je pozitivismus. Objevování a opěvování kvality života, to co přirozeně přichází po každém velkém stresu – uvolnění, radost, naděje. To mi ale chybí i v širších souvislostech. Vzhledem k naplněnému kinu si myslím, že akce přilákala mladé lidi a mohla v nich podnítit touhu fotit.*“

David Maixner (fotograf a grafik, Brno): *„S Fotojatkama jsem pomáhal v Brně tuším tři ročníky, byla to pro mě hodně zajímavá zkušenost, zjistil jsem jak se získávají granty, co všechno se pak musí doložit, jak se řeší reklama v médiích i svépomocí, zkoumal jsem také technické zázemí kina a organizoval workshop Impulzzz. Workshop byla asi nejvíce fotograficky orientovaná činnost, kterou jsem na festivalu vyvíjel, navíc to pro mě bylo taky nové, od samotné organizace přes vymýšlení témat a pomáhání ostatním až po komentování výsledných fotografií. K druhé otázce: Myslím, že se na Fotojatkách sejdou diváci všech kategorií. At už jsou to například studenti uměleckých škol, kteří se přijdou seznámit s prezentací rozličných zajímavých autorů nebo i lidi, kteří se přijdou pobavit a samotná fotografie jim třeba ani moc neříká, protože Fotojatka jsou založena i na humoru a práci s obecenstvem. A prezen-*

tace jsou i podle toho vybrané, aby nešlo jen o projekty pro náročnějšího diváka, který si přišel obohatit své vnímání světa, ale aby se mohli lidé také pobavit a odpočinout si. Osobně dávám přednost zajímavým fotografickým projektům, které jsou pro mne nové, ať už nápadem nebo zpracováním, ale myslím, že díky širokému spektru diváků (které je zčásti způsobeno i snadnější přístupností a větší všedností kina než například význačné galerie) je potřebné udržet festival pestrý a přístupný pro všechny. “

Jindřich Štreit (fotograf a pedagog ITF v Opavě, Sovinec, Fotojatek se autorsky účastnil v roce 2008): „Fotojatka mne nadchla od první chvíle, kdy jsem je viděl. Navazují myšlenkově na kdysi dávné diafony. Myslím, že oslovily širokou veřejnost a pomohly a učily vnímat a rozumět fotografii široké vrstvy lidí, které by nikdy nenapadlo sledovat tento druh umění. Fotojatka nikdy nehrála na lacinou strunku, ale naopak rozšiřovala obzory nejen široké veřejnosti, ale i fotografům, kteří se měli možnost seznámit s tvorbou celé řady výborných fotografií evropského formátu. Moc se mi líbí. “

Petr Vurma (profesionální fotograf, grafik, webdesignér, Praha): „Fotojatka navštěvuji cca 5 roků. Koncept se mi líbí, jak výběrem autorů, tak způsobem moderování, které vždy pobaví. Zatím jsem vždy viděl festival v Praze, ale někdy asi zavítám na venkovní do Budějovic. I když na posledním ročníku se tvůrci festivalu dušují, že jsou to poslední jatka... a já pro vegetariány říkám fotoJABKA. Tak pevně doufám, že bude letos pokračování. “

Šimon Pikous (profesionální fotograf, Liberec): „Celkový model se mi zdá dobrý. Je to jiná možnost prezentace než klasickou výstavní formou. Myšlenka intervenovat do veřejného prostoru, okupovat fasády, útočit na lidi je pankáčská a k té mám hodně blízko. Možná, ale to je jen dohad, je výběr fotografií, celebrit, ke škodě, protože díky logicky přísnějším autorským právům se projekt nemůže šířit spontánně, masově, což formát typu ‚Punks not Death‘ přímo vyžaduje. K druhé otázce: Zaplatpánbů ne. Je úplně nesmyslné si mazat med kolem pusy, že takto přitáhnem více lidí ke konzumaci, sledování kultury. Kulturnost vyžaduje i aktivitu a tou je, že se jedinec sám bude snažit přinejmenším vzdělávat se. Tím, že někoho zastavíme na ulici, dost pravděpodobně nepřemluvíme jej k novému pohledu na umění. Takový divák zůstane, pokouká, dobře se naladí a příště se se stejným zájmem zastaví na produkci nějakého komika na promoakci kteréhokoli obchoďáku... a nemějme mu to za zlé. Pokud jsem se zúčastnil projekcí, bylo to povětšinou pro erudované obecnstvo, zajímavící se o problematiku a jdoucí cíleně na Fotojatka. Stejně tak, jako se asi chodí na ‚klubové filmy‘. Líbí se Vám koncepce festivalu? Koncepce se mi líbí, bohulíbý

projekt. Jak jsem již uvedl, z logiky věci se nemohl stát fenoménem. Nelze jej masově sdílet, diskutovat, vyučovat a učit se na něm.... Leč každá taková akce je správná... nakonec Punks not Death.“

David Veis (fotograf na volné noze, galerista, České Budějovice): „Fotojotka jsou pouliční až potulný festival při kterém jsou prezentovány dobré fotky. Každá dobrá fotka může způsobit jak polechtání v podbřišku, tak vzbuzení posedlosti po fotografii, která končí až smrtí a bůhví jestli... Líbí se mi koncepce festivalu, aktéři mají legrační kostýmy, tahají spoustu kabelů sem a tam a vůbec jsou k neutahání, tož jim přeju sílu v tahu.“

Petr Lundák (sportovní redaktor, České Budějovice): „Fotojotka jsem navštívil 2x a pokaždé mě to fakt bavilo. Amatérsky také fotím, tak jsem se chtěl podívat hlavně na krásné fotky na velikém plátně. Super je i nápad o promítání na veřejných budovách v centru města + workshopy, to je právě to, co může k fotografii lidi přitáhnout. Koncepce je dobrá, možná bych se nebál nasadit do programu nějakou fotostar, přeci jen na to lidi slyší. Fotky i autoři jsou bezvadní, ale pokud mají nalákat lidi, tak by prostě fotografové typu Saudek neměli chybět.“

Jiří Bain (stavař, České Budějovice): „Koncepce festivalu se mi líbí, protože kombinací zvuku a fotografií promítaných kvalitním projektorem na velké plátno vzniká velmi působivý formát prezentace odlišný od všech tradičnějších forem sdílení statického obrazu. Autoři festivalu Fotojotka vše umocnili kvalitní dramaturgií. Show během promítání je důležitá pro zesílení (skupinového) zážitku z projekcí. Beseda s autory, v ČB navíc další akce (Impulzz,...) spoluvytváří opravdovou událost. Nevím, zda Fotojotka přilákala nové adepty, ale kvalitní výběr autorů určitě přispěl u přítomných diváků ke kultivaci jejich vztahu k fotografii.“

Miro Švolík (fotograf a vedoucí ateliéru na katedře fotografie a nových médií na VŠVU v Bratislavě, žije střídavě v Praze a Bratislavě, Fotojatek se autorsky účastnil v roce 2009): „No, musím povedať, že s Fotojatkami mám pomerne vela zážitkov a stretnutí. Prvý ročník som ešte neabsolvoval, zaregistroval som ich až po. Ale ďalšie ročníky som už zažíval naplno. Napríklad v jednom z ročníkov Fotojatek boli premietané aj moje fotografie, zúčastnil som sa aj osobne projekcií v Českých Budějoviciach, aj v Prahe. V niektorom z ďalších ročníkov som spolupracoval s Fotojatkami takým spôsobom, že hlavný hosť večera, **Bohdan Holomíček** vystavoval v rámci Fotojatek svoje fotografie v Galérii Bazilika, ktorej som bol dramaturgom. V jednom z ďalších ročníkov bola na Fotojatkách prezentácia ženskej

fotografickej skupiny **Jihoženským okem**, ktorej som bol kurátorom. No a spomínam si na aj niekoľko stretnutí s Fotojatkármí po skončení projekcií. Napríklad diskusia až do rána v non stop bare v Prahe na Žižkove na Ohrade, atď, atď. Alebo, ešte si spomínam, že som v jednom ročníku robil s účastníkmi Fotojatek workshop. Bolo to v Solnici v Českých Budějoviciach. Alebo ma raz počas projekcie Fotojatek vyzvali (sedel som v prvej rade ako divák), aby som prečítal komentár fotografa, ktorého fotografie premietali a on nebol prítomný (**Chema Madoz**). Konceptcia festivalu sa mi páči. Mimoiného aj kvôli tomu, že to bolo aj vďaka komentátorom (napr. **Petr Hasal**, neskôr **Honza Flaška**), ktorí boli vždy veľmi vtipní. Ale hlavne bolo vidno, že organizátori tým celým žijú a to ma na tom celom naozaj bavilo.“

Lenka Pužmanová (fotografka a grafička na volné noze, Fotojatek se autorsky účastnila v roce 2009, České Budějovice): „Co jsem měla možnost zaslechnout nebo vypozerovat okolo sebe, tak Fotojatka v Českých Budějovicích navštěvovali hojně i lidé, kteří sami nefotografují, ale mají obecně široký kulturní rozhled nebo si ho snaží rozšiřovat. Myslím, že pro lidi, kteří nejsou zvyklí chodit pravidelně do galerií, je právě tento způsob prezentace fotografie ideální. Je skvělé, že je možnost se na fotografie dívat jinak – myslím tím to, že ne vždy mám chuť jít na výstavu, kde stojím tiše (a většinou sama) před obrazem/fotografií. Fotojatka nabízí možnost ihned sdílet dojmy ze sledovaného. Tomu velice pomáhá pečlivě vybraná hudba a slovní doprovod, který je pro danou situaci obsahově dostatečný, uvolněný a vtipný. A nelze opomenout osobní účast autorů fotografií. Jejich přítomnost značně pomáhá dotvářet dojem o prezentovaných fotografiích. Nikdo jiný než sám autor nám o svém díle a okolnostech jeho vzniku nedokáže sdělit více. Nevím, zda Fotojatka někoho přímo vyburcovala k vlastní fotografické tvorbě, ale u mě se po projekci vždy projevila touha ‚začít zase něco dělat‘, jako to u mě bývá po shlédnutí, každé dobré výstavy. K tomu byl ideální workshop Impulzz, který navazoval každoročně hned druhý den po projekcích. Řekla bych, že tam přišli fotografovat vždy i nějací noví odvážlivci, kteří se nechali lákat pozváním od organizátorů. Možná, že na klasický workshop, jakých se v současnosti koná velké množství, by tito lidé nešli, protože nefotografují zase až tak intenzivně, ale lákalo je si to vyzkoušet. Navíc Impulzz je otevřený opravdu všem – nezáleží na zkušenostech, vybavení apod. Je to spíše zábava s myšlenkovým přesahem, kde nejsou důležitá žádná měřítka. Shrnutí: nemyslím si, že návštěvníci vnímají festival jako klipy s hudbou (od toho to má hodně daleko). Konceptce festivalu se mi velmi líbí.“

Radek Cipín (IT technik ve státní správě, České Budějovice): „*Na Fotojatkách jsem byl pětkrát a vždy jsem se dobře bavil. Honza Flaška je bůh a bez jeho moderování by to nebylo ono. Také vím jakou práci odvádí při shánění autorů, doplňování jejich fotek hudbou a celkové přípravě festivalu. Samozřejmě nesmím zapomenout ani na práci ostatních, shánění sponzorů a logistika je také velmi náročná. Perfektně připravená šou kombinující mnohdy vysoké umění s nekorektním humorem, který spolehlivě odlehčí občasná velmi vážná témata, je odveden profesionálně a já osobně doporučuji festival všem svým přátelům. Nevím jestli to přiláká nové lidi k fotografování, mohu pouze poukázat na svůj případ. Jen velmi těžko mohu říct, že by mě Fotojatka ‚vychovala‘ k umění, že bych od té doby více chodil do galerií. Chodil jsem do nich předtím a budu chodit i nadále. Většina lidí určitě Fotojatka vnímá ‚jen jako jakési »klipy« s hezkými obrázky‘, protože přesně takový je podle mne leitmotiv festivalu a už je na každém do jaké hloubky se nad jednotlivými fotkami zamyslí a co si z toho odnese. Právě to, že je nenáročný pro nenáročné a inspirující a hloubavý pro náročné, jej dělá tím skvělým mixem zábavy a poznání, kterého se vždycky rád zúčastním.“*

Lenka Dohnalová (grafička, České Budějovice): „*Myslím si, skvělý počin přilákat nejen do Budějovic fotografy světových jmen a umožnit návštěvníkům kontakt s nimi. Vtipně a zábavné pojata, přístupné i pro obyčejné lidi.“*

Veronika Brunová: „*Myslím si, že Fotojatka pozitivně ovplyvňují fotografy i adepty na ceste k fotografii. Nezanedbatelné je i pôsobenie na verejnosť. Koncept považujem za originálny...“*

Jindřich Čermák (fotograf a distributor knih, České Budějovice): „*Každý rok, ba každý den je možno zaujmout nové zájemce o fotografii a umění, kteří dospěli do období, kdy se stali vnímavými k tvůrčím počínům, proto jsem přesvědčen, že Fotojatka svojí těžko přehlédnutelnou formou plní mimo jiné i tuto úlohu – otevírají obzory. Koncept festivalu hodnotím jako skvělou. Umění prezentované živým způsobem, zbaveno formálních kulis, ve kterých je lidé obvykle očekávají, a které mohou nudit.“*

Ondřej Brynych (šéfredaktor českobudějovického kulturního fanzinu Sem-Tam): „*Myslím si, že Fotojatka mohou bourat stereotypy o umělecké fotografii. Právě tím, že jí představují v jiném kontextu, jiným způsobem. Pro mnoho lidí z mého okolí je ‚jít na výstavu fotografií‘ záležitost pro intelektuály a pozéry. Fotojatka ukazují ‚výstavy‘ jako živé umění, které může*

bavit kohokoliv. A nemyslím si, že by to bylo především zásluhou vtipného doprovodného programu, ten je spíš doplňkem. Je to především díky koncepci, která zahrnuje mnoho poloh fotografické tvorby v krátkém časovém úseku pohromadě a navíc s poutavým komentářem. Divák tak vidí, co všechno může tvůrčí fotografie být a každý si to své najde. Když se k tomu přidá živý autor na scéně, vztah k fotce to posune ještě na jinou úroveň. Myslím, že ta rozmanitost a boření bariér inspiruje i hobby fotografy k tomu, aby svou tvorbu začali jinak vnímat. Rozhodně je festival přínosný i pro tvůrčí fotografy jakékoliv úrovně. Celkově je pro mě jako člověka, který se o kulturu zajímá celkem dost, festival jeden z nejzajímavějších projektů v Česku.“

ZÁVĚR

Co říci k festivalu na závěr? Festival **Fotojatka**, který se snažil představit špičky české a světové fotografie, jejichž tvorbu promítá s hudebním doprovodem nejen na filmová plátna uspěl. Stal se, když ne fenoménem, tak přinejmenším pro své příznivce festivalem kultovním, který dokázal opakovaně naplnit sály kin v Praze, Brně a domovských Českých Budějovicích. A pro mne, který od začátku o smyslu celého festivalu pochyboval, velmi milé překvapení. Mohu jen opakovat slova českobudějovického fotografa **Jana Voběrka**, z ankety, z předchozí kapitoly, že pořadatelé spolu se svým festivalem ve svých rolích organizátorů, moderátorů i fotografů neskutečně vyrostli a je opravdu škoda, že festival končí. I moje obava, že festival bude jen plytkou zábavou zůstala neopodstatněna. Naopak musím říct spolu s fotografem **Jindřichem Štreitem**, že **Fotojatka** nikdy nehrála na lacinou strunku a že vždy předkládala návštěvníkům velmi zajímavé spektrum fotografie, navíc okořeněné kultivovanou zábavou a má prvotní obava, že doprovodná hudba souborům spíše ublíží, zůstala nenaplněna. **Jan Flaška** vždy vybíral hudbu citlivě a hudební vložka v drtivé většině projekcím pomohla. Pokud si, ale budu chtít odpovědět na anketní otázku, kterou jsem položil v minulé kapitole: Myslíte si, že **Fotojatka** přilákaly k zájmu o fotografii a návštěvy uměleckých galerií nové adepty? Tak musím odpovědět, že ne. Myslím si, že na promítání v kinech již chodilo z větší části erudované publikum, které se o médium fotografie přinejmenším zajímalo již dříve a pouliční promítání sice přitáhlo řadu diváků, ale ty by přitáhlo jakékoliv hemžení na ulici. Čímž nechci venkovní akce **Fotojatek** nijak snižovat. Byla to úžasná idea jak oživit centrum města a ze šedé zóny vytvořit místo, kde se lidé budou rádi setkávat. Organizátoři **Fotojatek** si od svých počátků kladli za cíl, seznámit návštěvníky svých produkcí zábavnou formou s celou škálou fotografů a hlavními kritérii při výběru autorů vždy zůstávala kvalita, originalita a rozmanitost, ale zároveň vždy dbali na to, aby projekce zůstávaly pro diváky srozumitelné. Tvůrcům festivalu patří neskonalý dík, že do českých a moravských měst, alespoň ve formě projekcí přivedli do té doby u nás neznámé zástupce Íránské fotografie (**Mitra Tabrizian, Gohar Dashti, Alizare**), stejně jako pro zájemce pouliční fotografie členy fotografické skupiny In-public (**Maciej Dakowicz, David Gibson, Nils Jorgensen, Matt Stuart**) či finské umělce **Ilkka Halseho** a **Elinu Brotherus**, nebo fotografické celebrity typu **Michaela Ackermana, Jindřicha Štreita, Antonína Kratochvíla, Anderse Petersena, Chemy Madoze** nebo **Erwina Olafa**. A tak bych mohl pokračovat dále. Osobně se

mi líbilo směřování a možná bych to uvítal i v rámci celé koncepce festivalu, k určité monotematickosti, které se objevovalo v dramaturgii **Fotojatek** v posledních ročnících. Např. environmentální témata **Petera Bialobrzského**, **Alexandera Gronskeho**, **Chrise Jordana**, **Klausa Pichlera**, **Tamase Deszo** či v jiné formě **Eleny Chernyshovy** a **Ibry Ibrahimoviče** nebo různé pohledy na alternativní způsoby života v tvorbě autorů **Mike Brodieho** či **Kitry Cahany**. Rozumím sázce na pestrost, kdy se střídají závažná témata s vtipnými sekvencemi, kterou chtěli organizátoři přilákat většinového diváka, ale určitá tematická sepiatost by festivalu určitě neuškodila. Občas mi dramaturgie připomínala školní výchovné koncerty, kdy **Smetanu** střídá **Bach** a jeho zase **Ilja Hurník**. Možná právě mnou tak trochu kritizovaná pestrost, plus dostupnost a spojení fotografie s hudbou naplnila festivalové sály a přilákala mladé lidi, kterým otevřela nové obzory a seznámila je s tvorbou autorů, na které by za běžných okolností do galerie nešli. Osobně budu vždy preferovat návštěvu „kamenné galerie“. Nemyslím si, že umění prezentované živým způsobem a zbaveno formálních kulis výstavních prostor je méně nudné než to prezentované klasickým galerijním způsobem, jsou jen nudné výstavy a nudní autoři. Já osobně jsem rád, že festival **Fotojatka** vznikl, existoval, vzdělával a bavil návštěvníky a já mohl být u toho.

Organizační tým Fotojatek (Jan Flaška, Martin Šálek a Milan Křišťůfek)

Spokojení návštěvníci Fotojatek

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INFORMAČNÍ PRAMENY

KNIHY A KATALOGY

- Birgus, Vladimír; Tereza Vlčková, Kant, Praha, 2008.
- David, Jiří: Katalog výstava Jana Mahra Synthetic, Fotograf studio, Praha 2010.
- Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan: Akt v české fotografii, Kant, Praha, 2000, s. 24.
- Persson, Michael: Antonín Kratochvíl, Kant, Praha, 2003, str. 24.
- Chuchma, Josef: Tomki Němec, Torst, Praha, 2007, str. 23.
- Nedoma, Petr: Industria, Kant, Praha, 2006.
- Dufek, Antonín: Letní lidé, Ostrov, Praha, 2010.
- Fárova, Anna: Iren Stehli, Torst, Praha, 2006, str. 22.

TISKOVÉ ZPRÁVY

- Flaška, Jan: Tisková zpráva k výstavě Krásy českého venkova, kino Kotva, České Budějovice, 2009.
- Tabery, Jan: Tisková zpráva Fotojatka, České Budějovice, 2007.
- Křišťůfek, Milan: Tisková zpráva, Fotojatka 2007, České Budějovice.
- Pátek, Jiří: Tisková zpráva k výstavě Life in Blue, Fotofestival Moravská Třebová, 2013.
- Pátek, Jiří: Tisková zpráva k výstavě Jan Jedlička II Cerchio 2005–2006, Camera – Uměleckoprůmyslové muzeum Moravské galerie v Brně, Brno, 2007–2008.
- Drury, Richard: Tisková zpráva k výstavě Natura Magica, Národní muzeum fotografie, Jindřichův Hradec, 2009.
- Čaplyginová, Dagmar: Tisková zpráva k výstavě Liny Németh Místa pobytu v Galerii FotoGrafic, Praha, 2010.
- Tisková zpráva festivalu Fotojatka, Archiv StB, České Budějovice, 2014.

BAKALÁŘSKÉ A MAGISTERSKÉ PRÁCE

- Malůšová, Eva: Intimita v současné české fotografii, Bakalářská diplomová práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2011.
- Mužík, David: Expresivní polohy subjektivního dokumentu, Bakalářská teoretická práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2013.
- Žůrek, Radim: Mladé české fotografky, Bakalářská teoretická práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2010.

Drábek, Petr: Daniel Šperl. Bakalářská diplomová práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2010.

Dobeš, Roman: Štěpánka Stein/Salim Issa – Monografie, Bakalářská diplomová práce, ITF FPF Slezské univerzity v Opavě, Opava, 2012.

ČASOPISECKÉ A NOVINOVÉ ČLÁNKY

Vlčková, Tereza; Tučková, Kateřina, Art+Antiques, 05/2008, Praha, 2008.

Kuneš, Aleš: Ateliér (ISSN 1210-5236), 2008, č. 18, str. 6.

Kolečková, Zdena: Fotograf, 8/2006, str. 58.

Arenas, Luiz, Mesiac fotografie, Bratislava, 2006, str. 62.

Birgus, Vladimír: Fotograf, 8/2006, str. 109.

Smejkal, Pavel Maria: Ročenka Mesiac fotografie 2006, Bratislava, 2006, str. 98.

Pohribný, Jan: Foto 1/2015, Brno, 2015, str. 31.

Kavaliauskas, Mindaugas: Mesiac fotografie/Month of photography, Bratislava, 2008, str. 30.

Stulířová, Markéta: Foto 5/2013, Brno, 2013, str. 52.

Stulířová, Markéta: Foto 5/2013, Brno, 2013, str. 50.

Stulířová, Markéta: Foto 5/2013, Brno, 2013, str. 54.

Stulířová, Markéta: Foto 5/2013, Brno, 2013, str. 55.

Kroutvor, Josef: Recenze výstavy Jana Pohribného v pražském domě fotografie, Ateliér 10/1993, Praha, 1993.

Stejskal, Jan: Rozhovor s Ibra Ibrahimovičem, Je hrozné nemít se kam vrátit, Ekolist, 05/2006, Praha.

INTERNETOVÉ STRÁNKY

www.ibraphoto.net

www.fotojatka.cz

www.photorevue.com

www.digiarena.e15.cz

www.fotoaparát.cz

www.hodac.cz/

www.afuk.cz

www.verastuchelova.cz

www.ilikka.halso.net

www.kultura.idnes.cz

www.wwg.cz

www.cs.wikipedia.org

www.designmagazin.cz

www.wine-food-travel.com

www.e-regena.cz

www.rozhlas.cz

JMENNÝ SEZNAM

- Ackerman Michael 29, 44, 52, 56, 58, 148
 Aedo 29
 Albrechtová Gabriela 38
 Alizare 79, 81, 148
 Almodóvar Pedro 90
 Andersson Mamma 97
 Arcimboldo Guiseppo 92
 Arenas Luiz 61
 Ausili Tommaso 81, 82
 Axén Kristoffer 97, 98
 Bach Johann Sebastian 149
 Bain Jiří 144
 Balco Andrej 28
 Bálková Barbora 38
 Bartoš Daniel 26, 28, 41, 42
 Baša Anton 95
 Bašta Adam 141
 Beck 20
 Bialobrzdeski Pieter 123, 124, 126
 Bidgood James 36
 Birgus Vladimír 30, 36, 41, 42, 51, 68, 118
 Bjørnstad Ketil 81
 Bláhová Lenka 13
 Borremans Michael 97
 Boukal David 13, 20, 28, 31, 70, 104
 Brandt Bill 129
 Broberg Scott 48
 Brodie Mike 123, 134, 135, 149
 Bromová Veronika 82
 Brotherus Elina 44, 48, 49, 148
 Brunová Veronika 146
 Brykczynski Jan 28
 Brynych Ondřej 146
 Bubeníček Petr 78
 Burton Tim 36
 Burtynski Edward 128
 Cahana Kitra 83, 84, 135, 149
 Campbell Naomi 68
 Caracci Jean-Marc 67
 Carroll Lewis 36
 Cave Nick 69
 Ceccaroni Marc 13
 Cempírek Jan 141
 Cipín Radek 146
 Clark Larry 135
 Cohen Lynne 93, 94
 Crewdson Gregory 33, 63, 97
 Cudlín Karel 8
 Czigany Akos 106, 113, 117, 119, 121
 Čaplyginová Dagmar 95
 Čepičková Bára 5, 16, 59, 71
 Čermák Jindřich 146
 Černý Pavel 28, 32, 33, 43
 D'Agata Antoine 97
 Dakowicz Maciej 90, 97, 129, 132, 148
 Darling David 81
 Dashti Gohar 79, 80, 86, 148
 David Jiří 39, 82
 David Milan 34, 42
 Dědeček Jiří 10
 Delpire Robert 52
 Deszo Tamas 126, 130, 149
 Divadlo Jára Cimrmana 19
 Divadlo Kvelb 13, 120
 Dobeš Roman 101, 102
 Dohnalová Lenka 146
 Doležalová Radka 28, 38, 42
 Dostál František 8, 75, 76, 86, 87
 Dostálková Daniela 49, 61
 Drábek Petr 74, 98, 99
 Drury Richard 92

- Držková Kateřina 13
 Duda Michal 19, 20
 Dufek Antonín 75, 76
 Düsseldorfská fotografická škola 113
 Dvořák Antonín 50
 Dylan Bob 25
 Economopoulos Nicos 90, 92, 93
 Ellis Warren 69
 Erwitt Elliott 100
 Fárová Anna 91, 103
 Fárová Gábina 48
 Fauquet Jean-Michel 127
 Findeis Martin 75
 Fišerová L. Lucia 49, 50
 Flaška Jan 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 16, 22, 40, 41, 55, 56, 57, 63, 70, 71, 72, 73, 86, 87, 89, 94, 105, 108, 118, 119, 120, 121, 122, 137, 138, 139, 140, 145, 146, 148, 149
 Forman Miloš 136
 Fotojatka 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 40, 41, 44, 45, 46, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 66, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 94, 96, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150
 Fotokošť 8, 74
 Fotouniverziáda 11
 Frame 33, 35, 61, 113
 Francová Sylva 38
 Frank Christopher 51
 Fresh Film Fest 44, 59
 Friedrich David Caspar 135
 Gabin Jean 68
 Gajdík Cyril 8
 Geoff Smith Band 92
 Getty Images 129
 Gibson David 132, 148
 Glass Philip 48
 Goldflam Arnošt 44
 Goldin Nan 135
 Goldová Soňa 53, 54, 55
 Gott Karel 63
 Goude Jean-Philippe 110
 Gronsky Alexander 116, 123, 126, 149
 Gurski Andreas 128
 Hájiček Jíří 10
 Halso Ilkka 85, 86, 96, 131, 148
 Hanke Jiří 54, 106, 107, 117, 119, 120, 121
 Hard Dereck 48
 Hasal Petr 5, 9, 16, 41, 42, 145
 Havel Václav 66, 108
 Havrda Jiří 142
 Herwig Christopher 65, 66
 Hodač Jan 24, 25, 48, 55
 Holomíček Bohdan 44, 55, 142, 144
 Holub Radek 44
 Hooper Edward 90
 Hradištan 29
 Hubička Jan 70
 Hubičková Eva 71, 73
 Hunterová Jana 141
 Hurník Ilja 149
 Chadim Tomáš 13
 Chatrný Dalibor 75
 Chernyshova Elena 149, 123, 130
 Chuchma Josef 66, 67, 92
 Ibrahimovič Ibra 4, 19, 22, 23, 26, 29, 84, 123, 131, 132, 137, 138, 139, 140, 149

- Impulzz 1, 5, 28, 56, 59, 74, 86, 90, 105,
 117, 121, 137, 142, 144, 145
 Issa Salim 101, 102
 Jackuliaková Dominika 13
 Jasanský Lukáš 13
 Jedlička Jan 80, 81, 86, 87
 Jensen Anja 59, 63
 Jihoženským okem 28, 38, 42, 82, 83,
 145
 Jirásek Václav 74, 75, 89
 Jones Tony Ray 129
 Jordan Chris 127, 128, 130, 131, 149
 Jorgensen Nils 10, 90, 100, 148
 Juvan Manca 28
 Kalhous Michal 13
 Kalista Michal 59
 Kavaliauskas Mindaugas 96
 Kertész Imre 113
 Kiška Petr 74
 Knížák Milan 38, 82
 Kníže Milan 20
 Koderá Radek 90
 Kolář Viktor 107
 Kolečková Zdena 49
 Kollar Martin 4, 28, 31, 32, 44, 64, 66
 Koudelka Josef 76
 Kožial Kuba 14
 Krajíček Martin 21
 Kratochvíl Antonín 59, 60, 148
 Krejčová Barbora 28, 33, 34, 41, 42
 Krejzek Petr 75
 Krišťufek Milan 2, 4, 5, 7, 13, 14, 15,
 16, 19, 24, 27, 47, 48, 55, 57, 71, 73, 86,
 87, 104, 105, 118, 119, 121, 122, 137,
 138, 140, 149
 Kroutvor Josef 125
 Kubrick Stanley 36
 Kučera Petr 51
 Kuklíková Barbora 33, 46, 47, 55, 57
 Kundera Milan 136
 Kuneš Aleš 46
 Květy 33
 Langer Jan 106, 107, 108, 117, 139
 Lasica Milan 32
 Latka Grzegorz 90, 94, 95, 104, 105
 Lauda Jakub 20
 Lazarski Stefan 48
 Lem Alan 81
 Letní filmová škola 44
 Lewis Jack 59, 60
 Loew Martin 21
 London Jack 134
 Lundák Petr 144
 Luskačová Markéta 76
 Lynch David 90, 97
 Macků Michal 44, 51, 55, 56
 Madoz Chema 59, 60, 61, 145, 148
 Magnum Photos 4, 92
 Mahr Jan 4, 20, 26, 28, 39, 41
 Maixner David 86, 90, 142
 Malik Cecylia 115, 116, 117, 118,
 119, 136
 Malik Piotr 115
 Malůšová Eva 37
 Mára Pavel 20
 Maximišin Sergej 114, 117
 McCulough Bill 2, 79, 86
 Merta Vladimír 53
 Micus Stephan 126
 Mielnikiewicz Justyna 28
 Mikuláš II. 69
 Milach Rafał 4, 28, 29, 30, 84
 MitOst Festival 74
 Mládek Ivan 10
 Mládková Mína 20, 28, 38, 42
 Mlčoch Jan 51
 Moholy-Nagy László 113
 Moriyama Daido 97

- Muselík Roman 75
Musilová Kamila 28, 35, 124
Mužík David 52, 90
Nagy Marek 71
Nárovec František 11, 28, 32, 33, 41, 43, 104
Nedoma Petr 74
Němec Tomki 8, 59, 66, 67, 70
Němec Václav 8, 25, 104
Németh Lina 95, 104, 105
Novotný Michal 62
Novozámská Martina 33
Olaf Erwin 90, 91, 148
Omelka Petr 74
Pal Domen 28
Parr Martin 32, 129
Pátek Jiří 65, 80
Patrizi Paolo 52, 53, 133
Pavarotti Luciano 108
Pavlica Jiří 29
Pavlík Jano 45
Persson Michael 59, 60
Petersen Anders 76, 77, 148
Picasso Pablo 68
Pichler Klaus 123, 124, 128, 130, 149
Pikous Šimon 143
Pintos 13
Pohribný Jan 5, 14, 85, 90, 104, 125, 137, 138, 139, 140
Polák Martin 13
Pospěch Tomáš 5, 31, 32, 44, 49, 50, 51, 55, 61, 90, 104
Pospěchová Eva 104
Prášek Artur 25
Prášilová Bára 77, 86, 89
Prekop Rudo 45
Primus 20
Prince 45
Prokudin-Gorski Sergej 69, 70, 73, 136
Pužmanová Lenka 54, 55, 57, 145
Rayss Agnieszka 28
Reich Jan 91
Reichová Jana 91
Revillard Jean 5, 44, 52, 53, 59, 70, 71, 73
Riedler Reiner 90, 96
Richter Max 63
Riley Bridget 111
Rodčenko Alexander 113
Rolling Stones 108
Rudiš Jaroslav 10
Ruigrok André 91
Ruml Jiří 44
Sakař Jan 19, 21, 22
Salgado Sebastião 29
Satinský Julius 32
Sedláčková Lenka 13
Short H. Geoffrey 99, 100, 136
Singer Filip 28, 129
Siostrzonek Jiří 5, 16, 55, 56, 57, 58, 70, 73, 74
Skokan Jakub 13, 28
Sláma Bohdan 23
Sláma V. Vojtěch 8
Slavík Igor 31
Smejkal Pavel Maria 59, 68, 69, 70, 71, 73
Smetana Bedřich 50, 149
Smith Dorothée 135
Sobek Evžen 59, 63, 64, 65, 70, 71, 72, 87, 117
Sobota Luděk 19
Sofie se baví 106, 117, 120
Sokol Zdeněk 75
Soukupová Petra 10
Sputnik Photos 28
Stach Jiří 91, 92, 104, 127
Stanko Vasil 45

- Stano Tono 45
Stawiarz Marcin 45
Stehli Iren 103
Stein Štěpánka 101, 102
Stejskal Jan 131, 132
Sting 108
Strauss Johann jr. 124
Street for Art 44
Střížek Antonín 82
Stuart Matt 110, 117, 132, 148
Stuchelová Věra 26, 28, 38, 42, 59, 82, 83, 84, 86, 88, 89, 141
Stulířová Markéta 109, 115, 116, 122
Sue Selah 109
Sugimoto Hiroshi 112
Svoboda Cyril 44
Svoboda Josef 44
Szлага Michał 51
Šabach Petr 10
Šálek Martin 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 16, 19, 24, 26, 40, 41, 57, 73, 86, 87, 89, 106, 121, 122, 137, 138, 140, 149
Šechtl-Voseček 69, 70, 71, 73, 136
Šibík Jan 62
Šimánek Dušan 8, 55
Šimánek Leoš 21
Šípek Bořek 91
Šperl Daniel 98, 99, 104, 105
Štěpánek Branislav 13
Štěpánová Eliška 11
Štrba Martin 45
Štreit Jindřich 4, 8, 28, 29, 41, 42, 43, 56, 76, 98, 143, 148
Švolík Miro 3, 5, 19, 22, 24, 25, 29, 38, 40, 45, 46, 55, 56, 58, 59, 70, 71, 72, 83, 138, 144
Tabery Jan 20, 21, 26
Tabrizian Mitra 61, 62, 79, 148
Tangerine Dream 51
Tarr Béla 97
The Cinematic Orchestra 67
Tomaszewski Tomasz 106, 114, 115
Tomášek František 136
Topol Jáchym 48
Torbus Mateusz 13
Torst 48, 60, 66, 103
Tučková Kateřina 37
Tučný Michal 75
Tůma Martin 28
Turek Jiří 108, 109, 117
Turinský Jan 28
Vancsó Zoltán 44, 47
Varga Kamil 45
Vavřina „Lada“ Jakub 2, 5, 16, 86, 87
Veasey Nick 111, 112, 117
Veis David 144
Verdugo Enrique 48
Vermeer Jan 90
Vermouzek Jan 8
VII Photo Agency 60, 113
Vilgus Petr 31, 32, 64
Vlčková Tereza 6, 28, 35, 36, 37, 42
Voběrek Jan 104, 142, 148
Vodňany žijou 59, 74
VU 52
Vurma Petr 143
Vývojka 4, 11, 19, 21, 23
Waits Tom 33
Warhol Andy 68
Weber Donald 106, 112, 113, 114, 117
Wet de Johann Ryno 110, 111
Weyda František 5, 16, 19, 23, 26, 28, 34, 35, 41, 136, 137, 142
Willert Petr 28, 37, 42
Winship Vanessa 78
Witkin Joel-Peter 92
Zatorsky Jan 44, 55, 56

Zbořilová Zuzana 90

Zidane 68

Župnik Peter 45

Žúrek Radim 54, 77